

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta sociálních věd

Institut ekonomických studií

Diplomová práce

2005

Markéta Valentová

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta sociálních věd

Institut ekonomických studií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Leasingové financování

Vypracovala: Bc. Markéta Valentová

Vedoucí: Ing. Irena Keményová

Akademický rok: 2004/2005

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila pouze uvedené prameny a literaturu.

V Týništi na Orlicí dne 24. června 2005

podpis:

Poděkování

Děkuji Ing. Ireně Keményové za její cenné připomínky a rady při vypracování mé diplomové práce. Dále děkuji své rodině a příteli za jejich podporu během zpracování práce.

ABSTRAKT

Tato práce se zabývá problematikou leasingového financování. Pozornost je proto nejprve věnována podstatě leasingu, historickému vývoji a současnému stavu leasingového trhu v ČR. Dále jsou diskutovány faktory ovlivňující cenu finančního leasingu a dopady změn Zákona o daních z příjmu a Zákona a dani z přidané hodnoty, které v roce 2004 doznaly z hlediska finančního leasingu poměrně významných změn. Cílem snažení je přitom porovnání leasingu a bankovního úvěru jako dvou zdrojů financování investic, a to jak z pohledu větších a zavedených společností, tak z pohledu společností nových a menších. V případě velkých společností je hlavní otázkou substituovatelnost těchto instrumentů financování. U nových a menších podniků je pak zkoumána dostupnost obou produktů.

ABSTRACT

This thesis deals with the issue of lease financing. The fundamentals of leasing, the historical development of this financial instrument and the current state of the Czech leasing market are therefore first reviewed. Second task is to discuss the factors determining the price of financial leasing and the impacts of changes in Income Tax Law and Law on the Value Added Tax witnessed in 2004. This then serves as a basis for the comparison of two sources of financing – the lease and the bank loan from the viewpoint of both big and established companies as well as small firms and start-ups. In case of big and established companies attention is given especially to the question of possible substitution and competition of those two financial instruments whereas in case of small emerging firms to availability of both the lease and the bank loan.

OBSAH

ÚVOD	8
1 O LEASINGU OBECNĚ	10
1.1 PODSTATA LEASINGU	10
1.2 FINANČNÍ VERSUS OPERATIVNÍ LEASING	11
1.3 HISTORIE LEASINGU	13
1.3.1 SOUČASNÝ LEASINGOVÝ TRH V ČR	14
1.4 LEASING A MAKROEKONOMICKÉ VELIČINY	17
1.4.1 EKONOMICKÝ RŮST	17
1.4.2 LEASING A ZAMĚSTNANOST	19
1.4.3 LEASING A INVESTICE	19
2 FINANČNÍ LEASING	21
2.1 CENA FINANČNÍHO LEASINGU A LEASINGOVÉ SPLÁTKY	21
2.1.1 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ VÝŠI LEASINGOVÉ CENY A SPLÁTEK	24
2.1.1.1 Leasingové riziko z pohledu pronajímatele	24
2.1.1.2 Výše platby na počátku	25
2.1.1.3 Délka trvání leasingu	26
2.1.1.4 Interval splátek	27
2.1.1.5 Nelinearita splátek	28
2.2 ÚPRAVA FINANČNÍHO LEASINGU V ČESKÉ LEGISLATIVĚ	29
2.2.1 PRÁVNÍ PODSTATA FINANČNÍHO LEASINGU V ČR	29
2.2.1.1 Předpoklady výkonu leasingových činností podle práva ČR	30
2.2.2 LEASING A ČESKÁ DAŇOVÁ LEGISLATIVA	31
2.2.2.1 Zákon o daních z příjmů	31
2.2.2.1.1 Daňová uznatelnost splátek	32
2.2.2.1.2 Odpisování předmětu finančního pronájmu	34
2.2.2.2 Zákon o dani z přidané hodnoty	36
2.2.2.3 Srovnání leasingu silničních vozidel před a po změnách ZDP a ZDPH v roce 2004	38
3 BANKOVNÍ ÚVĚR	43
3.1 HISTORIE	43
3.2 PODSTATA A PRÁVNÍ ÚPRAVA ÚVĚRU	45
3.3 ÚVĚR A DANĚ	47
3.3.1 ZÁKON O DANÍCH Z PŘÍJMŮ	47
3.3.2 ZÁKON O DANI Z PŘIDANÉ HODNOTY	47
3.4 CENA ÚVĚRU	48
3.4.1 ÚVĚROVÉ RIZIKO	49
4 LEASING VERSUS ÚVĚR	51
4.1 VÝHODY A NEVÝHODY LEASINGU A POROVNÁNÍ S ÚVĚREM	52
4.1.1 VÝHODY LEASINGU A POROVNÁNÍ S ÚVĚREM Z POHLEDU FIRMY	52
4.1.2 NEVÝHODY LEASINGU A POROVNÁNÍ S ÚVĚREM	55
4.1.3 SHRNUTÍ	57

4.2 METODY POROVNÁVÁNÍ	58
4.2.1 METODA DISKONTOVANÝCH VÝDAJŮ NA LEASING A ÚVĚR	58
4.2.2 METODA ČISTÉ VÝHODY LEASINGU	60
4.3 PŘÍPADOVÁ STUDIE – POŘÍZENÍ OSOBNÍHO AUTOMOBILU	62
4.3.1 ZADÁNÍ	62
4.3.2 POROVNÁNÍ NABÍDEK METODOU DISKONTOVANÝCH VÝDAJŮ	64
4.3.3 SHRNUÍ	76
4.4 PROBLEMATIKA NOVÝCH, MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ	78
4.4.1 DŮVODY ZAMÍTNUTÍ ŽÁDOSTÍ O ÚVĚR	79
4.4.2 MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY V ČR	82
4.4.2.1 Nabídka finančních úvěrů pro MSP	83
4.4.2.2 Alternativa financování nových a malých podniků	85
4.4.3 SHRNUÍ	86
ZÁVĚR	88
<hr/>	
POUŽITÉ ZDROJE	90
<hr/>	
PŘÍLOHY	93
<hr/>	
PŘÍLOHA 1 – LEASING V EVROPĚ	93
PŘÍLOHA 2 – ODPISY	94
PŘÍLOHA 3 – NABÍDKA LEASINGU	96

Seznam Tabulek

Tabulka 1 – Komoditní zaměření leasingu v ČR a Evropě v roce 2004 (v %)	17
Tabulka 2 – Minimální doba trvání finančního pronájmu	33
Tabulka 3 – Vliv změny ZDPH na výši leasingové splátky	39
Tabulka 4 – Přehled změn Zákona o dani z přidané hodnoty	42
Tabulka 5 – Komparace leasingu a úvěru	57
Tabulka 6 – Kvantifikace výdajů spojených s finančním leasingem	65
Tabulka 7 – Kvantifikace výdajů spojených s úvěrem (rovnoměrné odpisy)	67
Tabulka 8 – Kvantifikace výdajů spojených s úvěrem (zrychlené odpisy)	69
Tabulka 9 – Kvantifikace výdajů spojených s hotovostí (rovnoměrné odpisy)	72
Tabulka 10 – Kvantifikace výdajů spojených s hotovostí (zrychlené odpisy)	73
Tabulka 11 – Kvantifikace výdajů – srovnání	74
Tabulka 12 – Výdaje (před diskontováním)	77
Tabulka 13 – Diskontované výdaje (bez poplatků a pojištění)	78
Tabulka 14 – Minimální doba odpisování	94
Tabulka 15 – Rovnoměrné odpisování - roční odpisová sazba při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 10 %	94
Tabulka 16 – Zrychlené odpisování	94
Tabulka 17 – Rovnoměrné a zrychlené odpisy	95

Seznam Grafů

Graf 1 – Objem a počet nově uzavřených leasingových operací movitých věcí v letech 2003 a 2004	12
Graf 2 – Vývoj objemu leasingových operací v ČR (v miliardách Kč)	15
Graf 3 – Komoditní zaměření leasingu movitých předmětů v ČR v letech 2003 a 2004 podle komodit	16
Graf 4 – Podíl objemu leasingu na celkových investicích v roce 2003 ve vybraných zemích	20
Graf 5 – Leasingové riziko	25
Graf 6 – Leasingové riziko a výše počáteční platby	26
Graf 7 – Leasingové riziko a délka trvání pronájmu	27
Graf 8 – Kvalita úvěrového portfolia	44
Graf 9 – Čistá výhoda leasingu	62
Graf 10 – Kumulované diskontované výdaje (2005 – 2009)	75
Graf 11 – Procentní objemy operativního leasingu v roce 2000 a očekávaný podíl operativního leasingu na celkovém objemu v roce 2004 ve vybraných evropských zemích	93
Graf 12 – Geografické rozložení leasingových aktivit v Evropě	93

Seznam Schémat

Schéma 1 – Tradiční trojstranné schéma leasingu	10
Schéma 2 – Leasing a ekonomický růst	18
Schéma 3 – Úvěrové zajištění	50

ÚVOD

Realizace mnoha podnikatelských plánů je dnes závislá především na získání příslušných finančních prostředků. Klasické formy financování podniků – vlastní kapitál nebo bankovní úvěr – jsou proto stále častěji doplňovány novými způsoby financování, ke kterým jednoznačně patří i leasing. Podle Lasfera – Levisa (1998) leasing umožňuje malým firmám financovat jejich růst a/nebo přežití, zatímco pro velké firmy je leasing sofistikovaným finančním nástrojem používaným finančními manažery pro optimalizaci kapitálových nákladů.

Záměrem této diplomové práce je objasnit problematiku týkající se leasingového financování¹ v ČR a z pohledu potenciálních nájemců porovnat leasing s financováním formou bankovních úvěrů. Z praktického hlediska je práce rozdělena na čtyři části.

Cílem první části diplomové práce je obecné vymezení leasingu. Je v ní popsána podstata leasingu a jeho historie, charakterizován současný stav leasingového trhu v ČR a analyzovány vztahy leasingu a některých makroekonomických veličin.

Druhá kapitola práce se zabývá finančním leasingem, neboť v české ekonomice je leasing provozován především touto formou. První část je věnována problematice ceny finančního leasingu. V druhé části je pak finanční leasing analyzován z pohledu české legislativy, přičemž více prostoru je věnováno daňovým aspektům z pohledu Zákona o daních z příjmů a Zákona o dani z přidané hodnoty.

Třetí část diplomové práce se věnuje bankovnímu úvěru, tradičnímu zdroji financování podniků. Vzhledem k tomu, že tato část slouží pouze jako teoretické zázemí ke čtvrté části diplomové práce, v níž bude porovnán leasing právě s bankovním úvěrem, je tu pouze stručně popsána historie,

---

¹ Práce je zaměřena na leasing zejména z perspektivy potenciálních nájemců z řad podnikatelských subjektů. Předmětem zájmu této diplomové práce je pak zejména finanční leasing movitých věcí. Operativního leasingu a leasingu nemovitostí se práce dotkne je okrajově.

právní podstata a česká daňová legislativa a analyzována cena bankovního úvěru.

Cílem čtvrté části práce je komparace leasingu a bankovního úvěru. V úvodu jsou rozebrány jednak obecné výhody a nevýhody leasingu v porovnání s úvěrem, ale také metody používané pro srovnání jednotlivých způsobů financování. Avšak účelem této části je především ověření následujících dvou hypotéz:

H₁: Leasing se při uspokojování poptávky větších podniků stal v ČR rovnocenným konkurentem tradičních produktů jako jsou bankovní úvěry.

H₂: Leasingový trh v České republice disponuje potenciálem usnadnit novým a malým podnikům financování investic, neboť dokáže uspokojit jejich dosud nenasycenou poptávku po finančních zdrojích.

Závěr čtvrté části tak bude věnován porovnání finančního leasingu a bankovního úvěru nejdříve z pohledu větší společnosti (ověřování hypotézy č. 1), následně pak z pohledu nových a menších podniků (ověřování hypotézy č. 2). Platnost hypotézy č. 1 bude ověřena na základě provedení komparativní analýzy možných zdrojů financování osobního automobilu. K tomuto účelu je vhodné použít například metodu diskontovaných výdajů. K ověření hypotézy č. 2 bude využita analýza chování bank související s poskytováním úvěrů malým a středním podnikům a charakteristika chování leasingových společností k těmto firmám.

„Opravdové bohatství nespočívá ve vlastnictví majetku, ale v právu užívat ho.“

Aristoteles

1 O LEASINGU OBECNĚ

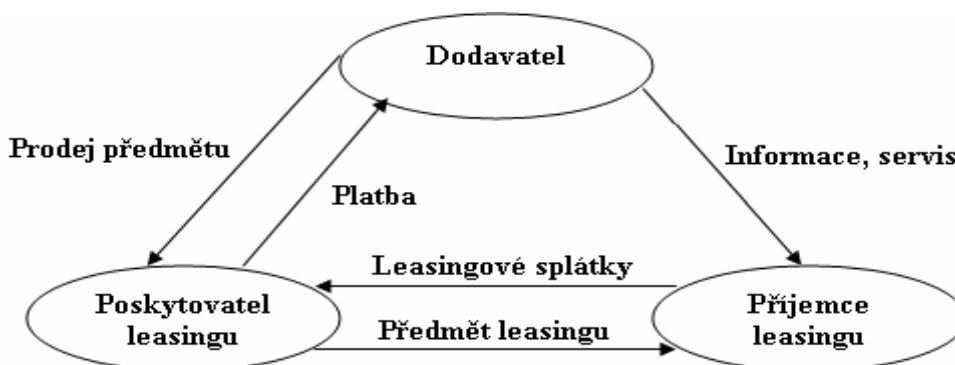
Tato část diplomové práce je věnována seznámení s leasingem. Kapitola začíná popisem podstaty leasingové operace a definováním dvou základních typů leasingu – finančního a operativního. Další část se věnuje historii leasingového financování a aktuální situaci na českém leasingovém trhu. V závěru této kapitoly jsou analyzovány vztahy leasingu a některých makroekonomických veličin.

1.1 Podstata leasingu

Slovo „leasing“ je anglického původu a jeho doslovný překlad je „pronájem“. Obecně se dá říci, že „*leasing je dohoda mezi dvěma smluvními stranami, přičemž jedna strana, která je vlastníkem aktiva (pronajímatel), přenechá druhé straně (nájemci) za úplatu toto aktivum [věc či jinou majetkovou hodnotu], aby ji po určité době užívala*“ (Nair – Kloppinger-Todd – Mulder, 2004, s. 1).

V této transakci obvykle vystupuje ještě třetí strana, a to dodavatel (výrobce) předmětu leasingu. Celou situaci ilustruje následující klasické leasingové schéma (*Schéma 1*).

Schéma 1 – Tradiční trojstranné schéma leasingu

Zdroj: Autorka podle Naira – Kloppinger-Todda – Muldera (2004) a Farské (2003)

Existence tradičního trojstranného schématu však není nutnou charakteristikou leasingového vztahu. Existují také případy, kdy třetí strana přítomna není. Příkladem může být situace, kdy výrobce či prodejce určitého zboží zároveň nabízí leasingové služby. S chybějící třetí stranou se můžeme setkat také u tzv. *zpětného leasingu*. Tato specifická forma leasingu vzniká v případě, kdy leasingová společnost nejdříve předmět leasingu od původního majitele odkoupí a ten si jej pak na základě leasingové smlouvy pronajme od společnosti zpět.

1.2 Finanční versus operativní leasing

Leasingové financování se vyvinulo ve dvou základních podobách. Můžeme se tak setkat s nabídkou finančního nebo operativního leasingu.

Podstatou *finančního leasingu* je právo nájemce využívat předmět leasingu s tím, že po uplynutí určité doby a řádném placení nájemného přechází vlastnictví na nájemce buď za úhradu, nebo bezúplatně, způsobem dohodnutým v leasingové smlouvě. V rámci finančního leasingu je na příjemce leasingu přenášena odpovědnost za předmět leasingu, tzn. údržba a opravy, ale i nebezpečí a rizika vztahující se jak k předmětu leasingu (např. nebezpečí poškození tohoto předmětu, riziko poklesu jeho tržní hodnoty), tak k jeho užívání, a to včetně nebezpečí plynoucích z provozu tohoto předmětu pro třetí osoby. Pronajímatel je po celou dobu nájemního vztahu vlastníkem předmětu, má ho zařazen v majetku a odpisuje ho. Nájemce vede předmět pouze v podrozvahové evidenci.

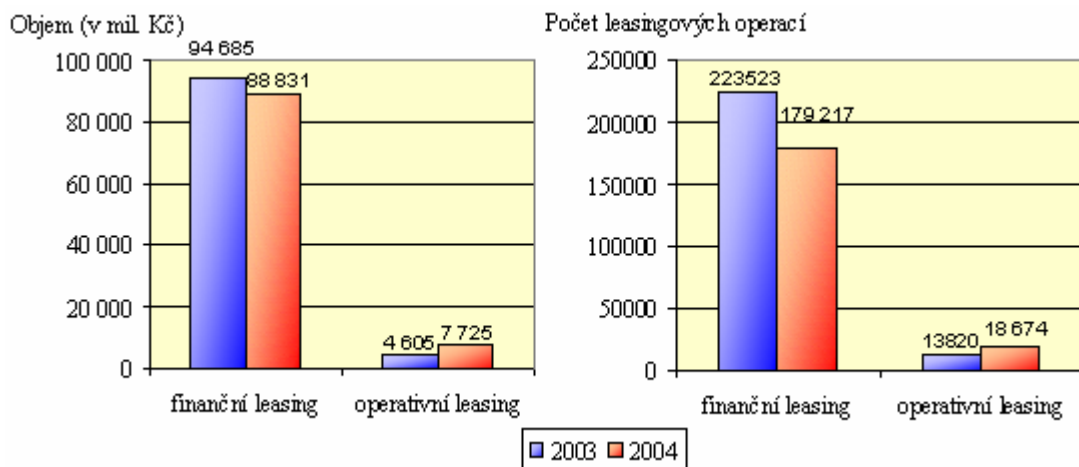
Druhým typem leasingu je *leasing operativní*, jenž slouží zejména ke krátkodobému nebo střednědobému užívání potřebného majetku. Smlouvy o operativním leasingu bývají uzavírány na dobu, která je výrazně kratší než doba odpisování majetku podle daňových předpisů. Po dobu trvání smlouvy poskytovatel leasingu odpovídá za provozuschopnost předmětu leasingu a nese náklady na jeho údržbu a případné opravy. Mimo to leasingová společnost nese běžná vlastnická rizika, investiční riziko i riziko poklesu tržní hodnoty předmětu leasingu. Od finančního leasingu se operativní

leasing liší zejména v tom, že po jeho skončení nepřechází předmět leasingu na nájemce, ale je vrácen leasingové společnosti.

Účelem operativního leasingu je obstarat pro podnik majetek, který je pro něj potřebný po relativně krátkou dobu vzhledem k životnosti takového majetku, a proto není výhodné koupit jej do vlastnictví. Operativní leasing je vhodnou cestou především k užívání věcí, které podléhají prudkému technologickému rozvoji či módním trendům (např. počítačů, komunikační techniky či osobních automobilů).

Jak je patrné ze statistik o objemu i počtu nově uzavřených leasingových operací, které zveřejňuje Česká leasingová a finanční asociace (ČLFA), mnohem užívanějším druhem leasingu v České republice je leasing finanční (*Graf 1*).

Graf 1 – Objem a počet nově uzavřených leasingových operací movitých věcí v letech 2003 a 2004

Zdroj: Autorka podle ČLFA (2005)

V roce 2004 leasingové společnosti zaznamenaly útlum v objemu i počtu uzavřených smluv o finančním leasingu movitých věcí. Stalo se tak poprvé od roku 1991. O konkrétních důvodech tu mohu jen spekulovat. Zřejmě největší vinu na tomto vývoji nese pokles prodeje nových osobních automobilů. V roce 2004 bylo oproti roku 2003 prodáno o 11,08 % (16 573 kusů) osobních automobilů méně (Internetové stránky Svazu dovozců automobilů). A vzhledem k tomu, že leasingový trh je téměř z 50 % zaměřen na financování této komodity, vývoj trhu s automobily jistě negativně

ovlivnil i objem finančního leasingu. Podle předsedy ČLFA Vratislava Válka byly příčinou loňského poklesu i květnové změny Zákona o dani z přidané hodnoty.²

Z *Grafu 1* je také zřejmé, že roste obliba operativního leasingu. Přestože ale jeho objem v roce 2004 meziročně vzrostl o 67,8 %, Česká republika vykazuje pouze 8 % operativního leasingu z celkového objemu leasingu. Při srovnání se situací v jiných evropských zemích je patrné, že tuzemský trh v této oblasti stále značně zaostává.³

Růst operativního leasingu mohl být podle mého názoru způsoben třemi hlavními faktory. Za prvé, u finančního leasingu osobních automobilů byla v roce 2004 stanovena hranice 900 000 Kč pro daňovou uznatelnost splátek, ale operativního leasingu se žádný takový limit netýká. Někteří zákazníci tak mohli zvolit místo finančního leasingu leasing operativní. Za druhé, české firmy si možná také začínají uvědomovat možnost rychlé obnovy pronajatého majetku bez rizika poklesu jeho tržní hodnoty při vypršení smlouvy v případě operativního leasingu. Za třetí, působnost zahraničních leasingových společností nebo leasingových společností s mateřskou firmou v zahraničí na českém trhu vede k zavádění praxe běžné v ostatních státech Evropy, kde se podíl operativního leasingu na celkovém objemu pohybuje mezi 20 – 30 %.⁴ Ať už je to jakkoli, do budoucna můžeme v České republice s největší pravděpodobností očekávat, že objem operativního leasingu i jeho podíl na celkovém objemu bude i nadále růst.

1.3 Historie leasingu

Prvopočátky leasingu se objevily na území sumerských říší. Staří Sumerové používali smluvní vztah umožňující užívání a braní užitků z majetku patřícímu jinému subjektu již před čtyřmi tisíci lety. První obecně závazné normy upravující takový vztah se nalézají v Chammurapiho zákoníku, který vznikl v Babylonu v 18. století před naším letopočtem.

---

² Dopady změn daňových zákonů budou podrobněji analyzovány v kapitole 2.2.2.3

³ Viz *Graf 11* v *Příloze 1*.

⁴ Např. v Nizozemí tento podíl ale překročil již 55 % (viz *Graf 11* v *Příloze 1*).

„Leasingové“ vztahy byly rozšířené také v antickém Řecku a Římě. Ve starém Řecku byla v roce 370 před naším letopočtem poprvé v historii uzavřena smlouva o tzv. zpětném leasingu. V Římě lze zase zaznamenat dvě formy „leasingových“ vztahů, které byly kodifikovány v Corpus Iuris Civilis císaře Justiniána z 6. století našeho letopočtu a které připomínají finanční a operativní leasing.

Novodobá historie leasingu je spjata s průmyslovou revolucí v 18. a 19. stol. ve Spojených státech amerických a ve Velké Británii. Právě v této době se objevuje klasické trojstranné schéma leasingu, v němž vystupuje, kromě prodejce či výrobce věci a zájemce o její užívání, specializovaná finanční instituce, která pořizuje věc do svého vlastnictví a přenechává ji do užívání zmíněnému zájemci. Ve 20. století se hlavními impulsy pro rozvoj leasingu v USA a Velké Británii staly jednak značný nárůst poptávky spotřebitelů po nejrůznějším spotřebním zbožím po skončení 2. světové války, ale také daňové zákonodárství (zavedené v USA v 50. letech a ve Velké Británii v letech 60. a 70.), které bylo pro leasing příznivé (Farská a kol., 2003). Ve druhé polovině 20. století se leasing začíná významně rozvíjet i v kontinentální Evropě.

V Československu se první leasingové smlouvy začaly uzavírat na přelomu 60. a 70. let. V podmínkách centrálně plánované ekonomiky se však leasing nemohl významně rozvinout, a tak se leasingové financování v České republice začalo výrazněji uplatňovat až v podmínkách tržní ekonomiky v 90. letech. Vznik a rozvoj soukromého sektoru, probíhající restituce a proces privatizace vedl k vytvoření široké poptávky po leasingových službách. Nejvýznamnější oblastí využití leasingu se stalo financování osobních, užitkových i nákladních automobilů, strojního zařízení a výpočetní techniky. Ve druhé polovině 90. let se český leasingový trh stabilizoval a stal se nedílnou součástí české tržní ekonomiky.

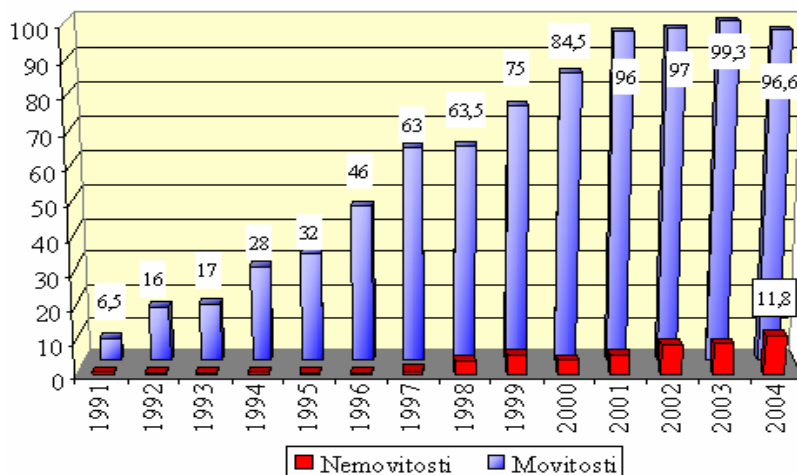
1.3.1 Současný leasingový trh v ČR

Česká republika vstoupila do Evropské unie jako jedna ze zemí s nejvíce rozvinutým leasingovým sektorem v Evropě. Z hlediska objemu leasingu se

naše země v roce 2004 umístila v konkurenci evropských zemí na 12. místě a vede žebříček zemí střední a východní Evropy (Leaseurope⁵, 2005).

Leasingové společnosti, které jsou členy ČLFA, předaly v roce 2004 do leasingového užívání majetek v celkové pořizovací hodnotě 108,4 miliard Kč bez DPH (Graf 2).

Graf 2 – Vývoj objemu leasingových operací v ČR (v miliardách Kč)

Zdroj: Autorka podle ČLFA (2005)

Leasingové aktivity jsou běžně děleny na leasing movitých věcí a leasing nemovitostí. Ačkoli **leasing nemovitostí** v ČR zaznamenal v roce 2004 meziroční růst o 25 %, podíl jeho objemu na celkovém objemu leasingu je stále nízký (necelých 11 %). Největší brzdou většího rozvoje leasingu nemovitostí je jeho dvojitá zatížení daní z převodu nemovitosti a obtížná kalkulace leasingových splátek z důvodu dlouhé doby trvání leasingu nemovitostí – minimálně 8 let (ČLFA, 2005).

Objem **leasingu movitých věcí** v roce 2004 meziročně poklesl o 2,75 %. Stalo se tak poprvé od roku 1991.

Na straně poptávky po leasingu movitých věcí v ČR převládají podnikatelské subjekty. V roce 2004 dominoval podle podnikatelského zaměření zákazníků sektor služeb (56,9 % z celkového objemu leasingu movitých věcí). Podíl leasingu do průmyslu činil 25,9 % a do zemědělství 3,6 %. Soukromí spotřebitelé se pak na objemu leasingu movitých věcí podíleli 12 %. Největší

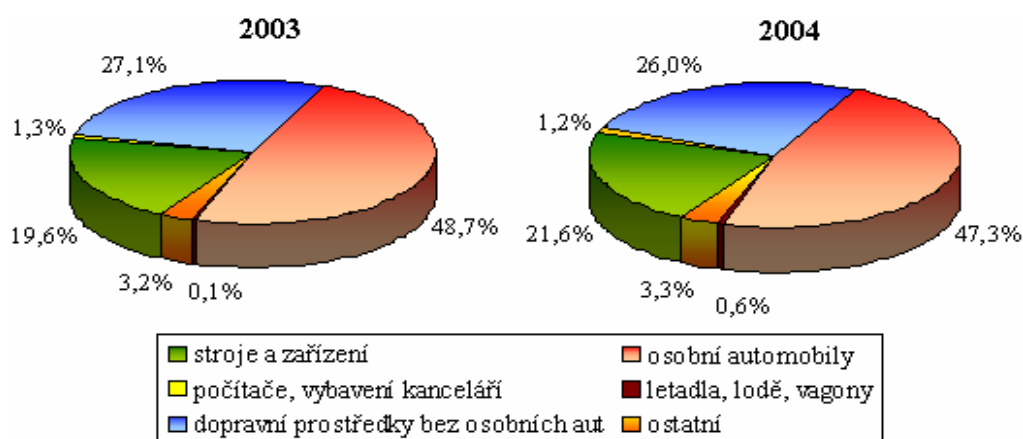
⁵ Evropská federace asociací leasingových společností.

rozdíl mezi Českou republikou a Evropou lze zaznamenat právě u sektoru spotřebitelů. Podle Leaseurope (2005) se spotřebitelé na objemu leasingu movitých věcí v Evropě podíleli 8,2 %. Ve srovnání s tradičními leasingovými trhy západní Evropy je podíl leasingu pro spotřebitele v ČR stále výrazně vyšší (ČLFA, 2005).⁶ Užívání leasingu spotřebiteli se však stalo fenoménem zemí střední Evropy – např. v Maďarsku (65 %), ve Slovinsku (28 %), Švýcarsku (28 %), Rakousku (24 %), Polsku (14 %) či Slovensku (13,5 %).

Statistiky o leasingu dělí movité věci na 6 subkategorií – osobní automobily; ostatní silniční vozidla; stroje a zařízení; počítače a vybavení kanceláří; letadla, lodě a vagony; a ostatní komodity. Statistiku za rok 2003 a 2004 znázorňuje *Graf 3*.

Graf 3 – Komoditní zaměření leasingu movitých předmětů v ČR v letech 2003 a 2004 podle komodit

Zdroj: Internetové stránky ČLFA a výpočty autorky

Navzdory meziročnímu poklesu o 1,4 procentního bodu měly v roce 2004 největší podíl na celkovém objemu leasingu osobní automobily – 47,3 % (viz *Graf 3*). Významnou leasovanou komoditou jsou také ostatní silniční vozidla. Leasing těchto vozidel se v roce 2003 i 2004 na objemu leasingových obchodů podílel více než jednou čtvrtinou. Za zmínku pak stojí ještě leasing strojů a zařízení, jež v roce 2004 zaznamenal meziroční růst o

⁶ Podle Beuselincka (2000) jsou v zemích západních Evropy hlavními důvody nízkého podílu spotřebitelů mezi subjekty využívajícími leasing jednak nedostatečné uvědomění si výhod leasingových kontraktů, ale také vysoce konkurenční sazby u bankovního financování.

2,0 procentního bodu a na celkovém objemu leasovaných movitých věcí v roce 2004 se podílel 21,6 %. *Graf 3* také naznačuje, že komoditního zaměření leasingu movitých věcí v České republice je celkem stabilní. Podíly jednotlivých skupin movitých předmětů se meziročně mění jen nepatrně.

Při srovnání s evropskými statistikami lze shledat 2 markantní rozdíly (Tabulka 1).

Tabulka 1 – Komoditní zaměření leasingu v ČR a Evropě v roce 2004 (v %)

	ČR	Evropa
stroje a zařízení	21,6	22,7
počítače, vybavení kanceláří	1,2	11,1
silniční vozidla bez os. automobilů	26,0	20,0
osobní automobily	47,3	34,4
letadla, lodě, vagony	0,6	6,0
ostatní	3,3	5,8

Zdroj: Autorka podle ČLFA (2005) a Leaseurope (2005)

Nejvýraznější odlišností je vysoký podíl objemu leasingu osobních automobilů na celkovém objemu leasingu v ČR. Nicméně tento podíl v posledních letech klesá. Pokles by měl být ovšem kompenzován nárůstem ostatních komodit.

Druhým nepřehlédnutelným rozdílem je nízký podíl objemu leasingu počítačů a vybavení kanceláří. Vzhledem k tomu, že v současných ekonomikách rostou investice do tohoto druhu movitých věcí (Beuselinck, 2000), a s ohledem na evropské statistiky lze očekávat, že význam leasingu této subkategorie movitých věcí poroste. Právě tato komodita by mohla částečně nahradit pokles objemu leasingu osobních automobilů.

1.4 Leasing a makroekonomické veličiny

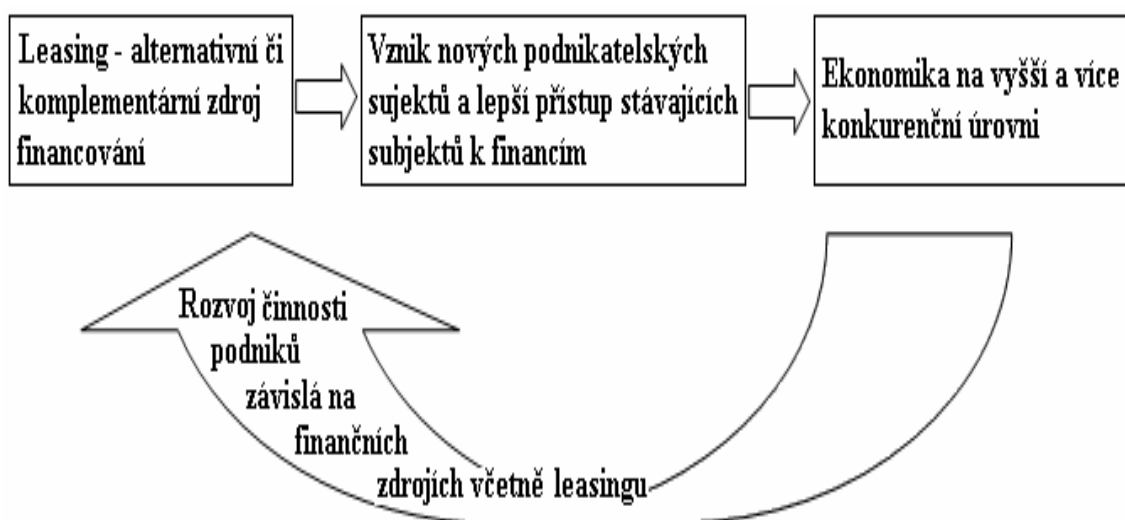
1.4.1 Ekonomický růst

Dobře rozvinuté leasingové trhy ve Spojených státech a západní Evropě svědčí o tom, že leasing může hrát důležitou roli pro ekonomický růst (Nair – Kloppinger-Todd – Mulder, 2004).

Ekonomika jako celek je na tom lépe, pokud společnosti nejsou omezovány ve svých aktivitách a mohou financovat svůj rozvoj či jiné investice (Beuselinck, 2000). Společnosti, které investují do nových technologií a zařízení, se stávají více efektivní, a tak i více konkurenceschopné (Beuselinck, 2000). Právě špatný přístup některých (zejména nových a malých) podniků k financím ve formě klasických produktů jako jsou bankovní úvěry se ovšem může stát překážkou růstu ekonomiky (Green, 2003). Efektivním mechanismem, který je schopen pomoci podnikům bez úvěrové historie a nedostatku příslušného zajištění, aby mohly financovat své investice, je leasing (Nair – Kloeppinger-Todd – Mulder, 2004). Leasingové společnosti totiž v první řadě zajímají očekávané peněžní toky a nikoliv úvěruschopnost podniku (Likhachova, 1999). Dostupnost financí formou leasingu je tak pro takové firmy snadnější.

S růstem počtu hráčů, kteří jsou schopni financovat rozvoj své činnosti a být konkurenceschopní, se ekonomika dostává na vyšší a více konkurenční úroveň (Beuselinck, 2000). S růstem konkurence a růstem ekonomiky firmy mnohem více rozvíjejí svoji činnost, a tak roste poptávka po finančních zdrojích, leasing nevyjímaje. A proces se opakuje. Graficky je vše znázorněno ve *Schématu 2*.

Schéma 2 – Leasing a ekonomický růst

Zdroj: Autorka podle Beuselincka (2000)

1.4.2 Leasing a zaměstnanost

Podle Beuselincka (2000) leasing také vyvolává jak přímý tak nepřímý pozitivní efekt na úroveň zaměstnanosti. Přímý efekt vzniká tvorbou nových pracovních příležitostí leasingovými společnostmi. Kromě přímého efektu existuje také nepřímý efekt leasingu na zaměstnanost, který spočívá v tom, že někteří lidé jsou zaměstnání jen díky tomu, že firma, v níž pracují, mohla svůj rozvoj financovat leasingem a mohla tak vytvářet nová pracovní místa.

Avšak Beuselinck (2000) také uvádí, že některé studie⁷ považují leasing za „ničitele“ pracovních míst, neboť umožňuje investovat do kapitálu, a může tak způsobit nadbytečnost lidské práce.

1.4.3 Leasing a investice

Důležitost leasingového financování na národní i evropské úrovni, tzn. jak si leasing vede ve srovnání s ostatními zdroji financování, bývá měřena tzv. tržní penetrací, tedy podílem objemu leasingu na celkových investicích^{8,9}. V *Grafu 4* jsou uvedeny podíly investic financovaných leasingem na celkových investicích v roce 2003 ve vybraných evropských zemích. Z tohoto grafu je patrné, že v nejedné zemi se leasing stal významným zdrojem financování investic a je nutné ho při investičních rozhodováních brát plně v úvahu. Nicméně, tržní penetrace se v jednotlivých zemích velmi liší. V některých zemích, jako například v Polsku, Francii či České republice dosahuje téměř 20 %, v Estonsku pak dokonce téměř 30 %. V Německu, které je největším tahounem evropského leasingového trhu,¹⁰ dosáhl podíl leasingu na celkových investicích 17,2 %. Na druhou stranu, v devíti z jednadvaceti sledovaných zemích tržní penetrace nedosahuje ani 10 %. Podíl objemu leasingu na celkových investicích uskutečněných v Evropě činil v roce 2003 14,1 %.

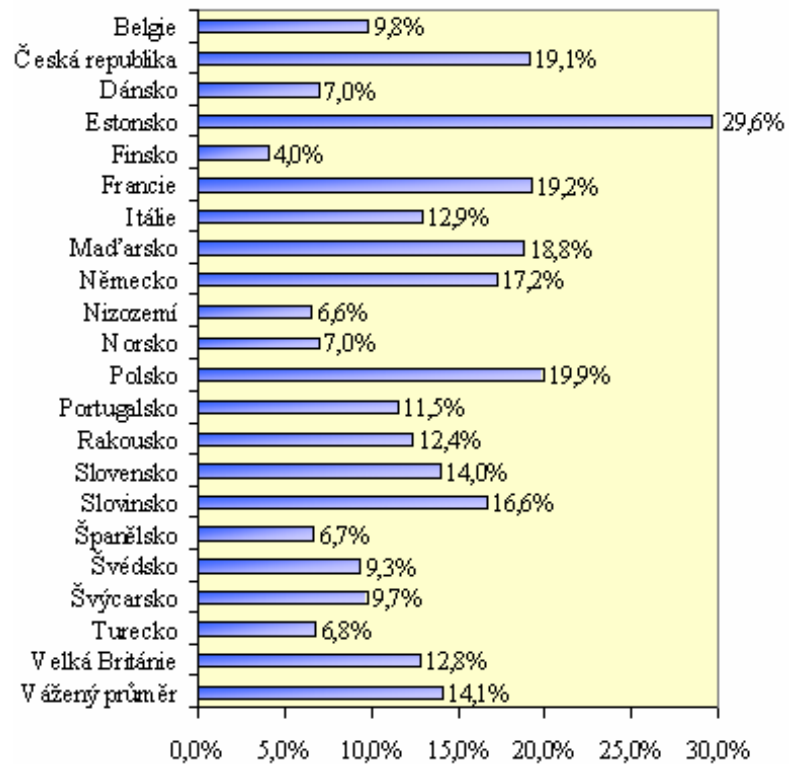
⁷ Např. Mayes, D. G. – Nicholas C. S. (1988), *The Economic Impact of Leasing*, Macmillan Press, London.

⁸ Celkové investice jsou definovány jako tvorba hrubého fixního kapitálu minus investice soukromých spotřebitelů do bydlení.

⁹ *Leasing Activity in Europe (2004)*, Nair – Kloppinger-Todd – Mulder (2004), Beuselinck (2004).

¹⁰ Viz *Graf 12* v *Příloze 1*.

Graf 4 – Podíl objemu leasingu na celkových investicích v roce 2003 ve vybraných zemích

Zdroj: Autorka podle Leaseurope (2004)

2 FINANČNÍ LEASING

Jak bylo uvedeno výše, mnohem užívanějším typem leasingu v ČR je finanční leasing. Tento produkt se stal zcela samozřejmým nástrojem financování, a to zejména v důsledku v minulosti nedostupného nebo složitého bankovního financování pro střední firmy a podnikatele.

Tato kapitola se nejdříve zabývá cenou finančního leasingu, formami jejího vyjádření a faktory, které ovlivňují její výši. Další část se věnuje úpravě finančního leasingu v české legislativě. Nejprve je popsána právní podstata finančního leasingu, následně pak daňové aspekty leasingového financování. Vzhledem ke značným změnám, které nastaly v roce 2004 v Zákoně o daních z příjmů a Zákoně o dani z přidané hodnoty je část této kapitoly věnována identifikaci těchto změn a analýze jejich dopadů.

2.1 Cena finančního leasingu a leasingové splátky

Pokud podnik uvažuje o pořízení investice formou finančního leasingu, zajímá se především o jeho cenu.

Zatímco banky určují cenu úvěru u každého žadatele individuálně, leasingové společnosti většinou stanovují ceny leasingu pro všechny klienty stejné (Termer, 1995). Fakt, že bonita klienta není při stanovení ceny tak důležitá, je způsoben tím, že předmětem leasingové smlouvy jsou většinou automobily nebo výpočetní technika, tedy předměty univerzální potřeby s poměrně nízkými pořizovacími náklady. Navíc leasingové společnosti mohou za dostatečnou garanci považovat majetková práva k předmětu leasingu v kombinaci se zálohou nebo první navýšenou splátkou.

Cena leasingu není na rozdíl od ceny bankovního úvěru vyjádřena explicitně výší úrokové míry. Díky tomu v literatuře i mezi leasingovými společnostmi panuje nejednotnost v názvech i obsahu při vyjádření ceny.

Nejčastěji bývá za leasingovou cenu považována částka vyplývající z leasingové smlouvy, kterou nájemce hradí postupně v průběhu leasingové

operace pronajímateli, a to v podobě splátek a případné zůstatkové ceny na konci leasingové operace. Leasingovou cenu tvoří:

- vstupní (pořizovací) cena majetku,
- úrok z úvěru (v případě refinancování leasingové operace úvěrem)¹¹,
- leasingová marže pronajímatele, jejímiž složkami jsou zejména:
  - ✓ odměna za zprostředkování leasingu, a to včetně provize výrobcům,
  - ✓ režijní náklady pronajímatele,
  - ✓ zisk odpovídající riziku.

Úrok z úvěru a leasingová marže bývají dohromady označovány jako leasingové navýšení; pro účely Zákona o dani z přidané hodnoty pak finanční službou leasingové společnosti.

Nejčastějšími formami vyjádření ceny finančního leasingu jsou splátkový kalendář a leasingový faktor.

Nejúplnější formou vyjádření ceny leasingu je tzv. **splátkový kalendář**, který udává, ke kterému datu a v jaké výši se nájemce zavazuje platit jednotlivé leasingové splátky. Nejčastěji probíhá platba jednotlivých splátek formou pravidelně se opakujících plnění v konstantní výši (tzv. anuitních splátek). Při takovém způsobu placení lze cenu leasingu vyjádřit výší anuitní splátky a udáním periody, v jaké budou platby probíhat. Část anuity připadá na placení úroku a zbytek tvoří splátka vlastního dluhu (úmor). Výše anuity se po celou dobu splácení nemění, mění se však poměr úmoru a úroku uvnitř této splátky. Vzhledem k tomu, že se výše dluhu postupně snižuje, klesá s každou další zaplacenou splátkou úrok a jeho podíl na leasingové splátce. Stále větší část anuity tak připadá na vlastní splátku dluhu.

---

¹¹ Většina leasingových společností působících v ČR získává zdroje na svoji činnost z bankovních úvěrů. Úroky z těchto úvěrů se pak stávají součástí leasingových splátek.

Ke konstrukci jednotlivých anuitních splátek placených na konci¹² příslušného období vyjdeme ze vzorce pro současnou hodnotu splátek, který má tvar

$$PV = \frac{a}{1+r} + \frac{a}{(1+r)^2} + \dots + \frac{a}{(1+r)^n} + \frac{ZH}{(1+r)^n}, \text{ kde} \quad (1)$$

PV...současná hodnota anuitních splátek,

a...anuitní splátka,

r...příslušná úroková míra (odpovídající leasingovému navýšení),

ZH...zůstatková hodnota,

n...počet splátek.

U finančního leasingu často přechází předmět do vlastnictví nájemce za zůstatkovou hodnotu (např. u automobilů je to většinou symbolických 1000 Kč bez DPH), a tak současná hodnota není zcela umořena. Proto je ve vzorci

(1) člen $\frac{ZH}{(1+r)^n}$, který představuje současnou hodnotu zůstatkové hodnoty.

Po úpravách vzorce (1) lze dospět k následujícímu vyjádření jednotlivých splátek

$$a = \frac{PV(1+r)^n r}{(1+r)^n - 1} - \frac{ZH}{(1+r)^n}. \quad (2)$$

Další formou vyjádření ceny leasingu je **leasingový faktor** (LF), jenž je definován jako poměr součtu veškerých plateb¹³ a pořizovací ceny předmětu:

$$LF = \frac{\sum P_t}{I_0}, \text{ kde} \quad (3)$$

P_t ...platba v okamžiku t ,

I_0 ...pořizovací cena předmětu leasingu.

¹² Vzorec pro současnou hodnotu při splátkách na začátku období dostaneme vynásobením všech členů rovnice (1) na pravé straně, kromě členu $\frac{ZH}{(1+r)^n}$, výrazem $(1+r)$.

¹³ Nejčastěji se jedná o sumu mimořádné splátky, tzv. smluvního poplatku včetně DPH (poplatek za uzavření leasingové smlouvy), jednotlivých splátek a zůstatkové hodnoty. Do této částky nebývá zahrnuto případné pojistné.

Ze vztahu (3) je patrné, že leasingový faktor vyjadřuje celkové zvýšení nákladů při financování daného předmětu formou leasingu ve srovnání s pořízením předmětu za hotovost. Pojetí leasingového koeficientu se však u jednotlivých pronajímatelů často liší. Leasingová společnost většinou volí takovou charakteristiku, která vede k co možná nejnižším hodnotám faktoru a přesvědčuje tak zájemce o leasing o výhodnosti svých služeb.

2.1.1 Faktory ovlivňující výši leasingové ceny a splátek

Faktorů, které ovlivňují výši leasingového navýšení, a tudíž i leasingové ceny a leasingových splátek, je celá řada. Mezi všeobecné vlivy, které působí na výši leasingové ceny, patří například poptávka po leasingovém financování či konkurence mezi leasingovými společnostmi, ale i mezi dalšími subjekty nabízejícími finanční prostředky. Existují však i specifické faktory ovlivňující leasingovou cenu a leasingové splátky. V následující části bude objasněn vliv několika z nich.

2.1.1.1 Leasingové riziko z pohledu pronajímatele

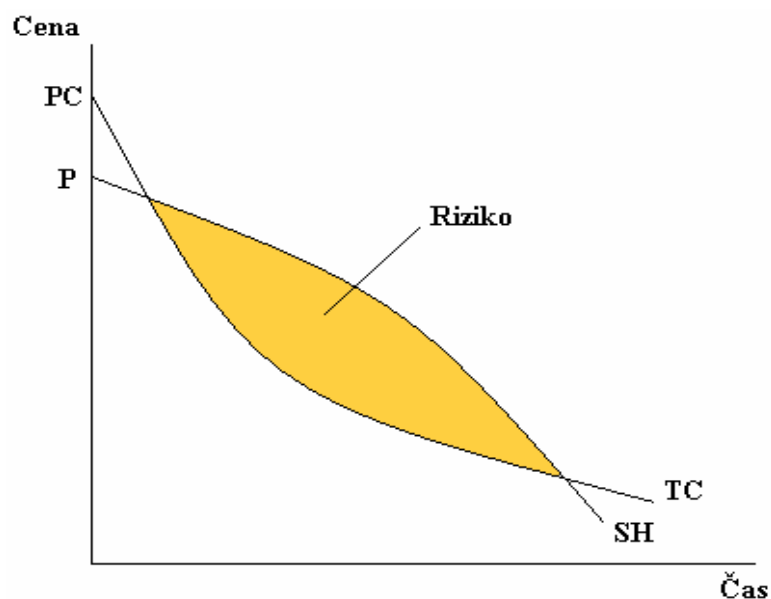
Při konstrukci leasingových splátek pronajímatel promítá do jejich výše riziko, které podstupuje uzavřením leasingové smlouvy. Toto riziko se může naplnit v případě, že leasing nebude ukončen uplynutím doby, na kterou byl sjednán, a splněním povinností zúčastněných stran podle smlouvy, ale nějakým jiným nestandardním způsobem. Jde o takové případy jako je výpověď smlouvy z důvodu platební neschopnosti nájemce nebo totální zničení či krádež předmětu leasingu.

S rostoucím rizikem roste i požadovaný zisk odpovídající tomuto riziku, a tak roste leasingová cena i leasingové splátky. Leasingové riziko z pohledu pronajímatele je znázorněno v *Grafu 5*.

Na vertikální ose *Grafu 5* je znázorněna hodnota předmětu leasingu, horizontální osa pak představuje čas. Vývoj tržní ceny v čase je zaznamenán křivkou TC, která začíná na vertikální ose v bodě PC (pořizovací cena majetku) a která logicky zpomalujícím se tempem klesá, neboť nejrychleji ztrácí majetek hodnotu bezprostředně po pořízení. Současnou hodnotu, kterou má předmět pro pronajímatele v jednotlivých časových okamžicích,

lze vypočítat jako financovanou hodnotu minus její umořená část. Takové hodnoty znázorňuje křivka SH, která naopak v čase klesá rostoucím tempem, protože s každou další splátkou podíl úmoru roste. Křivka SH začíná na vertikální ose o něco níže než křivka TC, v bodě P, jehož poloha závisí na tom, jak velkou částku zaplatil nájemce ve formě zálohy či zvýšené splátky. Čím větší je tato částka, tím menší hodnota odpovídá bodu P.

Graf 5 – Leasingové riziko

Zdroj: Autorka podle Tauška (2004)

Chci jen podotknout, že v realitě je vertikální rozdíl mezi křivkami TC a SH menší, měřítko použité v *Grafu 5* bylo zvoleno jen pro větší názornost. Navíc křivka SH odpovídající skutečnosti má tvar „kaskády“, neboť splátky nejsou placeny v každém časovém okamžiku, ale v určitých intervalech.

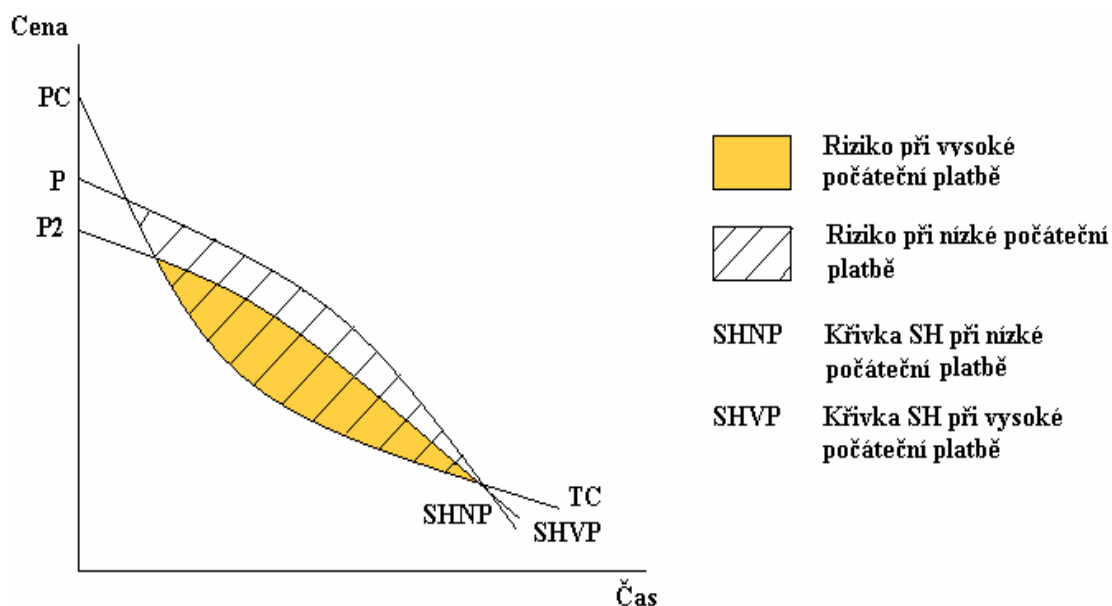
2.1.1.2 Výše platby na počátku

Jedním z faktorů, které ovlivňují leasingové splátky, je také výše platby¹⁴ na počátku nájmu. S rostoucí počáteční platbou klesá současná financovaná hodnota, tzn. že má být umořena nižší částka a že jsou úroky počítány právě z této nižší částky. Z tohoto důvodu leasingová splátka s rostoucí počáteční platbou klesá. Tento efekt je umocněn i vlivem rizika. Jak je patrné z *Grafu 6*, při zaplacení vyšší počáteční platby začíná křivka SH v bodě P2, a

¹⁴ Tato platba má v zásadě 3 podoby: zvýšená splátka (nultá splátka, mimořádná leasingová splátka), záloha na splátky nájemného, záloha na kupní cenu (Valouch, 2005).

tak jsou vertikální rozdíly mezi TC a SH menší a riziko nižší. Je to pochopitelné, neboť nájemce od počátku dluží leasingové společnosti na splátkách méně. S ohledem na riziko tak bude společnost požadovat co nejvyšší možnou počáteční platbu tak, aby financovaná hodnota byla co nejnižší, a tak bylo podstupováno nejnižší možné riziko. V této souvislosti je nutné zmínit, že leasingová společnost se však zároveň snaží stanovit maximální možnou financovanou hodnotu, z níž jí plynou úroky. Střetávají se tak dva navzájem si odporující faktory a bude záležet čistě na leasingové společnosti, konkrétní smlouvě i nájemci, kde bude určen kompromis.

Graf 6 – Leasingové riziko a výše počáteční platby

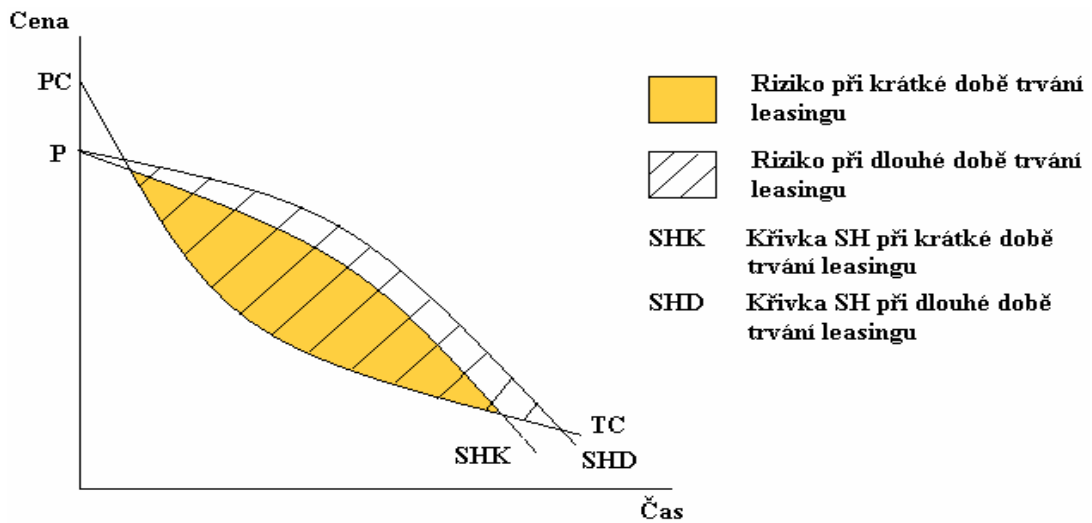

2.1.1.3 Délka trvání leasingu

Na výši leasingové ceny má vliv i doba trvání pronájmu. S délkou trvání leasingu rostou zaplacené úroky. Při delší době financování totiž klesá jistina z důvodu vyššího počtu splátek pomaleji, a tak jsou úroky z nesplacené částky vyšší.

Navíc s rostoucí délkou trvání leasingu roste také leasingové riziko, neboť riziko nesplacení trvá delší dobu (viz Graf 7).

Graf 7 – Leasingové riziko a délka trvání pronájmu

Při delší době trvání pronájmu je část splátky, kterou tvoří úmor, menší než v případě doby kratší, neboť splátek bude více. Křivka SH tudíž v případě delšího pronájmu (SHD) klesá nižším rostoucím tempem než křivka SH pro případ kratšího pronájmu (SHK). Z toho plyne, že křivka SHD je dále od počátku než křivka SHK a tedy že riziko je vyšší u delší doby trvání leasingu. Vyšší riziko pronajímatel většinou zohlední určením vyšší úrokové míry pro výpočet anuitních splátek.

Částka zaplacená na úrocích je tedy při delší době financování vyšší, a tak je vyšší i leasingová cena. Vliv délky trvání leasingu na výši leasingové splátky už není tak zřejmý. V důsledku vyšší leasingové ceny při delší době trvání leasingové operace jednotlivé splátky rostou. Na druhou stranu platí, že čím delší je doba leasingu, tím více splátek nájemce platí. Z tohoto pohledu se tedy výše jednotlivé splátky s dobou leasingu snižuje. Jak se bude měnit výše jednotlivé splátky v závislosti na délce trvání leasingu bude tak záviset na konkrétních podmínkách leasingových smluv.

2.1.1.4 Interval splátek

Dalším faktorem je perioda splácení. Splátky mohou být placeny v různých intervalech (např. měsíčních, čtvrtletních nebo ročních). S rostoucím intervalem splátek roste riziko vzniku potenciálních neplatičů, což se musí

zákonitě projevít ve výši leasingových splátek, které jsou z tohoto hlediska nejmenší u měsíčních splátek. Výše leasingových splátek je ovšem závislá také na tom, v jakém okamžiku jsou placeny, zda na začátku či na konci období.

Splátky placené na konci každého měsíce průběžně snižují jistinu více než čtyři (resp. jedna) splátky placené na konci každého čtvrtletí (resp. roku). Čtvrtletní nebo roční splátky jsou tak (v důsledku mechanismu složeného úročení) vyšší než odpovídající násobek měsíčních splátek. Při splácení koncem období je tak v případě delšího intervalu na splátkách zaplacená vyšší částka.

U splátek placených začátkem období není efekt zcela zřejmý. Jistinu v tomto případě nejvíce snižují roční splátky. Úroky zaplacené při ročním splácení jsou tudíž nižší než úroky při čtvrtletních (resp. měsíčních) splátkách. Z tohoto hlediska s rostoucím intervalem placení částka zaplacená na splátkách klesá. Ale protože zároveň v případě delších period roste riziko a s ním i leasingové splátky, celkový efekt je nejasný.

2.1.1.5 Nelinearita splátek

Dosud jsme předpokládali, že výše všech leasingových splátek je stejná. Ale leasingové společnosti nabízejí také produkty, které umožňují, že výše jednotlivých splátek se mohou navzájem lišit. Například výše leasingové splátky bývá často vázána na příjmy nájemce (v závislosti např. na sezónnosti tržeb). Za zvláštní typ nelineárních splátek bychom mohli považovat i leasing s první navýšenou splátkou. Další formou nelineárních splátek je svým způsobem i případ, kdy dochází k odkladu leasingových splátek. V podstatě jde o to, že nájemce začíná splácet až po uplynutí určité doby po tom, kdy by při režimu lineárních splátek platil první splátku. Tato forma financování umožňuje, aby si předmět leasingu začal „vydělávat sám na sebe“, neboť výnosy, které tento předmět svému nájemci přinese, může nájemce použít k úhradě splátek. Tato výhoda nájemce je však pronajímatelem kompenzována úročením odložených splátek.

2.2 Úprava finančního leasingu v české legislativě

2.2.1 Právní podstata finančního leasingu v ČR

Právní podstata finančního leasingu v České republice je poměrně nejasná a nepřehledná, neboť smlouva o finančním leasingu není v platném českém soukromém právu výslovně definována. Při uzavírání takové smlouvy se pak buď kombinují existující zákonem upravené smluvní typy, nebo se uzavírají smlouvy nepojmenované, a tedy zákonem neupravené, jejichž obsah v podstatě závisí na vůli leasingové společnosti.

Důvodová zpráva k návrhu původního znění obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb. sice předpokládala, že leasingové operace budou podřízeny ustanovením § 489 – § 496 obchodního zákoníku, které upravují smlouvu o koupi najaté věci, ale v praxi se ukázalo, že tento typ smlouvy je pro finanční leasing nevhodný. Nebezpečí škody na věci přechází od leasingového pronajímatele na druhou smluvní stranu zásadně okamžikem předání předmětu leasingu a nikoliv s přechodem vlastnictví k předmětu smlouvy, jak je tomu u smlouvy o koupi najaté věci.¹⁵ Rozdílná je i procedura přechodu vlastnictví k předmětu. V případě smlouvy o najaté věci přechází na kupujícího vlastnické právo uzavřením kupní smlouvy. Na druhou stranu u finančního leasingu dojde k přechodu vlastnictví najatého předmětu na příjemce leasingu až po skončení leasingové operace. Specifikem finančního leasingu je i zásadní nevypověditelnost leasingové smlouvy.

Nabízí se také podřazení finančního leasingu ustanovením občanského zákoníku o nájemní smlouvě. Avšak narozdíl od nájemní smlouvy, smlouva o finančním leasingu buď předpokládá automatický přechod vlastnictví předmětu leasingu do vlastnictví nájemce po skončení doby leasingu, anebo umožňuje leasingovému nájemci, aby po skončení doby leasingu uplatnil právo opce. Rozdílné jsou také subjekty, které nesou jednak náklady spojené s provozem, údržbou a opravami předmětu smlouvy, tak i rizika. V případě nájemní smlouvy jsou připsány pronajímateli, ale v případě finančního

¹⁵ Viz kogentní ustanovení § 493 obchodního zákoníku, od něž se strany nemohou na základě dohody odchýlit.

leasingu je nese příjemce leasingu. Konstrukce nájemní smlouvy podle občanského zákoníku navíc nezohledňuje složité a většinou třístranné právní vztahy navazované při finančním leasingu.

Obecně vzato vyšly naprázdno i pokusy posuzovat některé dílčí aspekty finančního leasingu s využitím jiných smluvních institutů, které jsou výslovně upraveny v občanském zákoníku nebo v obchodním zákoníku a které sledují obdobný účel jako leasing. Byly hledány analogie např. se smlouvou o zprostředkování podle § 642 – § 651 obchodního zákoníku, se smlouvou o úvěru podle § 497 – § 507 obchodního zákoníku či s kupní smlouvou podle § 588 – § 610 občanského zákoníku a § 409 – § 475 obchodního zákoníku.

Ze zkušeností, které má Česká republika s finančním leasingem, je zřejmé, že jde o specifickou soukromoprávní transakci. Nejvhodnější se zdá být využití možnosti uzavírat nepojmenované smlouvy podle § 269 odst. 2 obchodního zákoníku, respektive § 51, § 491 a § 853 občanského zákoníku. Nelze však namítat nic proti tomu, že úprava finančního leasingu jako samostatného smluvního typu by posílila právní jistotu všech zúčastněných stran smlouvy o finančním leasingu a lze ji považovat za žádoucí.

2.2.1.1 Předpoklady výkonu leasingových činností podle práva ČR

Právní režim leasingu dotvářejí i platné předpisy veřejného práva, a to zejména ty, které vymezují podmínky pro leasingové podnikání. Tyto podmínky jsou v České republice značně liberální, a tak v souladu s těmito předpisy může v ČR vystupovat jako poskytovatel leasingu jakákoliv obchodní společnost nebo fyzická osoba při splnění obecných základních podmínek pro soukromé podnikání. Na základě zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, je leasing řazen mezi volné živnosti. Od 1. ledna 2001, tzn. od účinnosti nařízení vlády č. 140/2000 Sb., kterým byl stanoven seznam oborů živností volných a nařízení vlády č. 469/2000 Sb., který stanovil obsahové náplně jednotlivých živností, je pro provozování finančního (i operativního) leasingu movitých věcí potřeba získat živnostenské oprávnění pro „pronájem a půjčování věcí movitých“, pro leasing nemovitostí bez doprovodných služeb živnostenské

oprávnění pro „realitní činnost“ a pro leasing nemovitostí s doprovodnými službami živnostenské oprávnění pro „správu a údržbu nemovitostí“.

Banky jsou oprávněny k provozování operací finančního leasingu přímo ze zákona č. 21/1992 Sb., o bankách. Po získání povolení ČNB mohou v ČR na základě zákona o bankách provozovat leasing i pobočky zahraničních bank zřízené na území ČR.

Leasingové společnosti u nás tedy nepotřebují, stejně jako ve většině evropských států, ke své komerční činnosti zvláštní licenci. Jsou však povinny řídit se stejnými předpisy, jako jiné obchodní společnosti a jiní podnikatelé.

2.2.2 Leasing a česká daňová legislativa

Leasing je významně ovlivňován legislativou v oblasti daní. Daňové zákony umožňují v některých případech využití řady daňových výhod, v jiných případech jsou naopak leasingové operace ve srovnání s jinými nástroji financování investic daňovými zákony znevýhodňovány. Při rozhodování podniku o vhodném financování je proto daňová legislativa jedním ze základních faktorů, které je nutné brát v úvahu.

Z daňových zákonů jsou pro tuto práci relevantní zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění dalších předpisů a zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění dalších předpisů. Práce vychází z legislativy platné k *1. lednu 2005*.

2.2.2.1 Zákon o daních z příjmů

Zákon o daních z příjmů (ZDP) nevymezuje termín finanční leasing a namísto toho je v tomto zákoně používán pojem „***finanční pronájem s následnou koupí najatého hmotného majetku***“. Tento zákon mimo jiné upravuje, jak má nájemce postupovat v souvislosti s uplatňováním splátek do daňových výdajů či jak mají postupovat obě smluvní strany při odpisování majetku.

2.2.2.1.1 Daňová uznatelnost splátek

Za jakých předpokladů jsou leasingové splátky daňově uznatelné je obsaženo zejména v ustanoveních § 24 odst. 2 písm. h), § 24 odst. 4, 5 a 6 ZDP. Základním předpokladem pro správné uplatnění splátek do daňových nákladů je ovšem jejich časové rozlišení čili rovnoměrné rozložení celkového nájemného na dobu pronájmu.

Podle § 24 odst. 4 ZDP lze u finančního pronájmu s následnou koupí najatého hmotného majetku, který lze podle tohoto zákona odpisovat, leasingové splátky uplatnit v daňově účinných nákladech, ale pouze za podmínek, že

- a) doba nájmu pronajímané věci, jež se počítá od data, kdy byl předmět pronájmu přenechán nájemci ve stavu způsobilém obvyklému užívání, je delší než 20 % stanovené doby odpisování pro jednotlivé odpisové skupiny (viz § 30 ZDP), nejméně však tři roky. U nemovitostí musí doba nájmu trvat nejméně osm let,
- b) po ukončení doby nájmu (podle bodu a)) následuje bezprostředně převod vlastnických práv k předmětu nájmu mezi vlastníkem (pronajímatelem) a nájemcem; kupní cena najatého hmotného majetku přitom není vyšší než zůstatková cena vypočtená ze vstupní ceny evidované u vlastníka, kterou by předmět nájmu měl při rovnoměrném odpisování (tj. podle § 31 ZDP) k datu prodeje,
- c) po ukončení finančního pronájmu je odkoupený majetek zahrnut do obchodního majetku nájemce. Tato podmínka se týká pouze fyzických osob, neboť v souladu s § 6 odst. 1 obchodního zákoníku se obchodním majetkem podnikatele, který je právnickou osobou, rozumí veškerý jeho majetek.

Pokud by ke dni koupě najatá věc byla při rovnoměrném odpisování již odepsána ve výši 100 % vstupní ceny, neplatí podmínka uvedená v bodě b).

Dále bylo v zákoně o daních z příjmů doplněno ustanovení v § 24 odst. 4 účinné od 1. 1. 2004, v němž byla stanovena hranice 900 000 Kč pro daňovou uznatelnost nájemného u finančního pronájmu osobních automobilů

kategorie M1.¹⁶ Přesáhne-li pak nájemné za celou dobu trvání leasingové operace tuto hranici, uznává se jako výdaj (náklad) za celou dobu trvání nájmu pouze nájemné ve výši 900 000 Kč a v jednotlivých zdaňovacích obdobích pouze poměrná část z 900 000 Kč připadající na příslušné zdaňovací období. S platností od 1. 1. 2005 byla tato hranice novelou změněna na 1 500 000 Kč.

Jak bylo řečeno v bodě a), minimální doba trvání leasingu je vztažena k době odpisování hmotného majetku, přičemž tato minimální doba může být kratší než je doba odpisování stanovená ZDP. Dochází tak k rychlejšímu promítnutí ceny pořízení do daňových nákladů, a tak je možné dosáhnout daňových úspor dříve, než když je takový hmotný majetek pořízen za hotové nebo na úvěr. Minimální doba trvání finančního pronájmu movitého hmotného majetku v závislosti na tom, v jaké odpisové skupině¹⁷ se nachází, je znázorněna v *Tabulce 2*, a to za podmínek stanovených v bodě a).

Tabulka 2 – Minimální doba trvání finančního pronájmu

Odpisová skupina	Doba odpisování (roky)	20 % z doby odpisování (roky)	Minimální doba trvání pronájmu pro uznání splátek (roky)
1	3	0,6	3
1a	4	0,8	3
2	5	1	3
3	10	2	3
4	20	4	4*
5	30	6	6*
6	50	10	10

* nebo 8, jde-li o nemovitost

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, a výpočty autorky

Pokud nájemce kupuje hmotný majetek, který lze podle tohoto zákona odpisovat, a smlouva o finančním pronájmu s následnou koupí najatého

¹⁶ Toto omezení se nevztahuje na automobily využívané provozovatelem silniční motorové dopravy nebo taxislužby na základě vydané koncese a dále na automobily sanitní a pohřební.

¹⁷ Podle § 30 odst. 1 poplatník zařídí v prvním roce odpisování hmotný majetek do odpisových skupin uvedených v příloze č. 1 k ZDP. Novelou ZDP, která vešla v platnost 1. ledna 2005, byla snížena doba odpisování u 1., 2. a 3. odpisové skupiny, a to u první odpisové skupiny ze čtyř let na tři roky, u druhé z šesti let na pět a u třetí odpisové skupiny z dvanácti let na deset. Zároveň byla vytvořena nová skupina „1a“, v níž jsou zařazena motorová vozidla osobní (kromě motocyklů) a silniční motorová vozidla, která mají v technickém průkazu zapsanou kategorii vozidla N1.

hmotného majetku byla sjednána na dobu kratší, než je stanoveno v § 24 odst. 4 písm. a), uznává se (podle § 24 odst. 5 ZDP) nájemné jako výdaj (náklad) u nájemce jen při splnění podmínky, že kupní cena nebude nižší než zůstatková cena vypočtená rovnoměrným způsobem (§ 31 ZDP) ze vstupní ceny evidované u vlastníka nebo pronajímatele za dobu, po kterou mohl být tento majetek odpisován.¹⁸ Pokud by šlo o koupi hmotného majetku vyloučeného z odpisování¹⁹, tak se podle § 24 odst. 5 písm. c) nájemné uznává do výdajů (nákladů) pouze za podmínky, že kupní cena nebude nižší než cena zjištěná podle zvláštního právního předpisu²⁰, platná ke dni sjednání kupní smlouvy.

Za žádných okolností není v průběhu smlouvy možné jako daňový náklad uplatnit zálohu na kupní cenu a kupní cenu samotnou.

2.2.2.1.2 Odpisování předmětu finančního pronájmu

Podle § 28 odst. 1 ZDP hmotný majetek odpisuje poplatník, který má k tomuto majetku vlastnické právo. Vlastníkem předmětu finančního pronájmu je po celou dobu trvání leasingu pronajímatel. Ten zahrne předmět pronájmu do svého majetku a odpisuje. Pokud je předmětem finančního pronájmu hmotný movitý majetek, má pronajímatel dvě možnosti, jak takový majetek odpisovat. Buď se může rozhodnout pro „klasický“ postup a odpisovat ho podle § 31 nebo § 32 ZDP, anebo se řídit § 30 odst. 4 ZDP, podle něž lze pronajímaný hmotný movitý majetek u finančního pronájmu odepsat až do 90 % vstupní ceny rovnoměrně²¹ po dobu trvání pronájmu za předpokladu, že doba pronájmu trvá alespoň 40 % doby odpisování stanovené zákonem, nejméně však 3 roky. Při prodloužení doby pronájmu nad 40 % doby odpisování je možno odepsat za každé jedno procento doby odpisování další jedno procento vstupní ceny nad 90 % až do 100 % vstupní ceny.

¹⁸ U poplatníků uvedených v § 2 musí být zároveň splněna podmínka uvedená v § 24 odst. 4 písm. c).

¹⁹ Viz § 27 ZDP.

²⁰ Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku.

²¹ Tímto se nemyslí rovnoměrný způsob odpisování podle § 31 ZDP, ale poměr mezi vstupní cenou a dobou odpisování s přesností na dny nebo měsíce.

Novelou zákona o daních z příjmů byl zrušen obsah § 34 odst. 3 ZDP, podle nějž bylo nájemci umožněno za určitých podmínek²² od základu daně jednorázově odečíst určitý podíl ze vstupní ceny předmětu leasingu (10, 15 či 20 % v závislosti na druhu hmotného majetku). Ačkoliv novela nahradila tento „reinvestiční odpočet“ alespoň zvýšeným odpisem v prvním roce odpisování majetku o 10, 15 či 20 % v závislosti na druhu majetku,²³ takový zvýšený odpis může uplatnit pouze první vlastník, tedy pronajímatel, takže nájemce nemá od 1. ledna 2005 žádnou možnost tento odpočet uplatnit. Podle § 31 odst. 1 – 4 při rovnoměrném odpisování a podle § 32 odst. 2 písm. a) při zrychleném odpisování má právo uplatnit tento zvýšený odpis vlastník majetku (v případě leasingové operace tedy pronajímatel), pokud je jeho prvním vlastníkem.

Je-li předmětem finančního leasingu nemovitost, ZDP neumožňuje pronajímateli postupovat jinak než jako u majetku, který není pronajímán. Nemovitosti tak mohou být odepsány pouze podle § 31 nebo § 32 ZDP.

Předmět finančního leasingu může za jistých okolností odpisovat i nájemce:

- Výjimky jsou stanoveny například v odstavcích 2 a 3 § 28 ZDP. Odstavec 2 paragrafu 28 ZDP se týká technické rekultivace, kterou může odpisovat pouze poplatník, který je k provedení rekultivace zavázán. A podle odst. 3 § 28 ZDP technické zhodnocení pronajatého hmotného majetku a jiný majetek uvedený v § 26 odst. 3 písm. c), jsou-li hrazené nájemcem, může na základě písemné smlouvy odpisovat nájemce, a to za podmínky, že vstupní cena není u vlastníka hmotného majetku zvýšena o tyto výdaje.
- Dále je nájemci umožněno předmět finančního pronájmu odpisovat, pokud po ukončení pronájmu odkoupí majetek za nenulovou hodnotu. Tyto výdaje související s pořízením majetku může nájemce odpisovat, pokud cena, za níž nájemce předmět pronájmu po ukončení leasingu odkoupí, bude vyšší než 40 000 Kč. Nájemce tento majetek zařadí do

²² Mimo jiné ZDP požadoval, aby šlo o prvního nájemce a aby byl pronajímatel prvním vlastníkem předmětu leasingu, který zároveň neuplatnil odpočet sám.

²³ Platí pouze pro majetek zařazený do 1. – 3. odpisové skupiny.

příslušné odpisové skupiny a odpisuje ho podle § 31 nebo § 32 ZDP, tj. způsobem rovnoměrným či zrychleným. V případě, že limit 40 000 Kč cena nepřevyšší, nájemce může tyto výdaje uplatnit jako jednorázový náklad.

2.2.2.2 Zákon o dani z přidané hodnoty

Uplatňování daně z přidané hodnoty (DPH) u leasingu upravují příslušná ustanovení zákona 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (ZDPH). Tento zákon používá namísto pojmu finanční leasing termín *finanční pronájem*. Pro účely ZDPH je finanční pronájem definován v § 4 odst. 3 písm. g) jako

přenechání zboží nebo nemovitosti za úplatu do užívání podle smlouvy o finančním pronájmu, pokud si strany v této smlouvě sjednají, že uživatel je oprávněn nebo povinen nabýt zboží nebo nemovitost, která je předmětem smlouvy, nejpozději úhradou posledního závazku ze smlouvy.

Takový finanční pronájem v tuzemsku se pak z hlediska stanovení základu a sazeb daně a uplatňování odpočtu daně posuzuje obdobně jako dodání zboží nebo převod nemovitosti.

Leasingová společnost, která koupila předmět leasingu s daní za účelem finančního pronájmu, má nárok na odpočet daně zaplacené na vstupu, a to i v případě, že se jedná o osobní automobil.

Při stanovení povinnosti přiznat daň na výstupu se postupuje podle § 21 odst. 1 ZDPH, který stanoví, že daň na výstupu je plátce povinen přiznat ke dni uskutečnění zdanitelného plnění nebo ke dni přijetí platby, a to k tomu dni, který nastane dříve, pokud zákon nestanoví jinak. Při stanovení data uskutečnění zdanitelného plnění se postupuje podle § 21 odst. 10 ZDPH, tzn. jako u dílčích plnění, přičemž dílčí plnění se považuje za uskutečněné dnem uvedeným ve smlouvě o finančním pronájmu. Daňovým dokladem může být běžný daňový doklad nebo zjednodušený daňový doklad, případně podle § 28 odst. 5 ZDPH splátkový kalendář, pokud má stejné náležitosti jako běžný daňový doklad stanovené v § 28 odst. 2 ZDPH.

Podle § 72 odst. 1 má plátce nárok na odpočet DPH, pokud přijatá zdanitelná plnění použije pro uskutečnění své ekonomické činnosti. U finančního leasingu nájemce tento nárok prokazuje daňovým dokladem, splátkovým kalendářem, a zaúčtováním jednotlivých částek uvedených na těchto daňových dokladech.

Podle § 75 odst. 2 plátce nemá nárok na odpočet DPH při pořízení osobního automobilu, a to i při pořizování formou finančního pronájmu, a při technickém zhodnocení osobního automobilu. Zákaz odpočtu se nevztahuje na nákup osobních automobilů plátcem za účelem jejich dalšího prodeje a finančního pronájmu.

Zákon o dani z přidané hodnoty účinný od 1. května 2004 změnil či zavedl řadu nových principů. Z hlediska nájemců jsou zásadní zejména změny uplatňovaných sazeb, neboť došlo ke snížení základní sazby DPH z 22 % na 19 % a zároveň k přeřazení finanční služby leasingové společnosti u osobních automobilů ze snížené pětiprocentní do základní devatenáctiprocentní sazby. Pokud je součástí leasingových splátek i pojištění, pak i pojistné, které je rozpuštěné ve splátkách, podléhá nově základní sazbě DPH.²⁴

Další novinkou, kterou nový ZDPH přinesl, je zatížení zálohy daní z přidané hodnoty. Podle zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty platného do 30. 4. 2004, se přijetí zálohy nepovažovalo za uskutečnění zdanitelného plnění a v souvislosti s tím nevznikala ani povinnost přiznat daň a vystavit daňový doklad. Od 1. 5. 2005 musí všichni pronajímatelé, kteří vedou účetnictví, přiznávat a odvádět DPH, pokud byla v souvislosti s leasingem dohodnuta záloha na splátky nájemného nebo záloha na kupní cenu, a to již ke dni přijetí zálohy (§ 21 odst. 1 ZDPH).²⁵

Podle § 111 odst. 12 ZDPH platí, že smlouvy o finančním pronájmu uzavřené před 1. květnem 2004, jejichž předmět nájmu byl předán do užívání nájemci

²⁴ Leasingové společnosti se v této souvislosti snaží minimalizovat dopad zvýšeného DPH vyjmutím pojištění z finanční služby (a tím ho osvobodit od daně).

²⁵ Plátce DPH vedoucí daňovou evidenci měl povinnost přiznávat a odvádět DPH u přijatých záloh pouze v období od 1. 5. 2004 do 1. 1. 2005.

do tohoto data, se z hlediska DPH řídí legislativou platnou v době uzavření smlouvy.

2.2.2.3 Srovnání leasingu silničních vozidel před a po změnách ZDP a ZDPH v roce 2004

Vzhledem k tomu, že v roce 2004 došlo k několika změnám v Zákoně o daních z příjmů a Zákoně o dani z přidané hodnoty, které se týkají finančního leasingu, je následující část práce věnována identifikaci těchto změn a analýze jejich dopadů. Protože v rámci leasingového trhu má dominantní pozici financování silničních vozidel, zaměříme se podrobněji na dopady změn daňových zákonů právě u této komodity.

V roce 2004 ZDP zavedl limit pro účely odpisování a daňového uplatnění nájemného u osobních automobilů evidovaných u poplatníka nebo najatých podle smlouvy o finančním pronájmu. Pořizovací cena či nájemné, které lze uplatnit jako daňový náklad, jsou omezeny částkou 900 000 Kč. Myslím si, že toto omezení způsobilo problém zejména u luxusních vozů značek Audi, BMW, Mercedes apod., u nichž cena zpravidla 900 000 Kč bez problémů převyšuje.

Toto ustanovení ZDP mohlo být jednou z příčin růstu oblíbenosti operativního leasingu, neboť jeho se hranice 900 000 Kč netýká. Při pořízení automobilu s vyšší hodnotou (než 900 000 Kč) je operativní leasing ve srovnání s finančním pronájmem daňově výhodnější. Tato skutečnost může hrát významnou roli při rozhodování společností o způsobu financování služebních vozidel.

Novela ZDP, která vešla v platnost 1. ledna 2005, hranici zvýšila na 1 500 000 Kč. Ani tato částka však není vyšší než pořizovací cena některých modelů luxusních automobilů, a tak dle mého názoru se bude operativní leasing i nadále stávat hojně využívanou formou (nejen) jejich financování.

Jaké změny přinesl nový ZDPH oproti předchozí úpravě?

Jak již bylo řečeno, s platností od 1. května 2004 došlo ke snížení základní sazby z 22 % na 19 %. Zároveň u *osobních automobilů* došlo ke zvýšení

sazby DPH u finanční leasingové služby z pěti na devatenáct procent. Navíc nárok na odpočet DPH z této služby zanikl.

Vliv změny sazeb DPH na cenu leasingu se pokusím demonstrovat následujícím příkladem.

* * *

Příklad 1

Předpokládejme, že firma pořídí na leasing nový osobní automobil, který bude v měsíčních anuitách splácet 3 roky.

Při porovnání budeme zvažovat 3 situace:

- (1) Vliv DPH na cenu leasingu před přijetím nového Zákona o dani z přidané hodnoty. Cena automobilu je zatížena základní 22% sazbou DPH, zatímco marže leasingové společnosti podléhá 5% sazbě a firma má právo uplatnit odpočet.
- (2) Vliv DPH na cenu leasingu po přijetí nového ZDPH, přičemž předpokládejme, že prodejce stoprocentně promítl nižší 19% sazbu DPH do ceny vozu a snížil ji. Připomínám, že finanční marže již podléhá 19% sazbě.
- (3) Vliv DPH na cenu leasingu po přijetí nového ZDPH, ale za předpokladu, že prodejci na snížení sazby DPH nezareagovali a cenu leasingu nesnížili.

Tabulka 3 – Vliv změny ZDPH na výši leasingové splátky

		Varianta (1)	Varianta (2)	Varianta (3)
A	Cena automobilu bez DPH	540000	540000	553613
B=A*sazba DPH	DPH z předmětu leasingu	118800	102600	105187
C=A+B	Cena automobilu včetně DPH	658800	642600	658800
D	Trvání leasingu (v měsících)	36	36	36
E=A/36	Alikvotní část ceny předmětu leasingu ve splátce	15000	15000	15378
F=B/36	DPH z předmětu leasingu v každé splátce	3300	2850	2922
G=C*0,12	Finanční služba leasingové společnosti (12 % z ceny automobilu)	79056	77112	79056
H=G/36	Alikvotní část finanční služby ve splátce	2196	2142	2196
I=H*sazba DPH	DPH vztahující se k finanční službě	0*	407	417
J=E+F+H+I	Výše měsíční splátky	20496	20399	20913

* U finanční služby měla firma právo uplatnit odpočet DPH.

Vzhledem k tomu, že finanční služba tvoří vcelku malý podíl na celkové financované hodnotě, snížení sazby DPH z ceny osobního automobilu může v některých případech nejen kompenzovat zvýšenou daň z finanční služby, ale dokonce výslednou cenu leasingu snížit. Jak je patrné z *Tabulky 3*, v našem příkladu klesla měsíční leasingová splátka o 97 Kč a leasingová cena o 3 492 Kč (= 97 * 36 splátek).

Zajímavé je určit hodnotu finanční služby leasingové společnosti (v % z ceny automobilu včetně DPH), která nesmí být překročena, aby byl leasing po změně sazeb DPH levnější. Využijeme následující vzorec pro výpočet leasingové ceny (LC):

$$LC = (P + P * sazba_p) + (P + P * sazba_p) * FS * (1 + sazba_{FS}), \text{ kde} \quad (4)$$

P...cena osobního automobilu (bez DPH),

FS...finanční služba leasingové společnosti (v %),

SazbaP... příslušná sazba DPH u ceny automobilu,

SazbaFS... příslušná sazba DPH u finanční služby leasingové společnosti.

Po úpravě: $LC = P * (1 + sazba_p) * (1 + FS * (1 + sazba_{FS}))$. (5)

V případě leasingu osobního automobilu platí:

$$\text{Do 30. 4. 2004: } LC_1 = P * (1 + 0,22) * (1 + FS * (1 + 0)).$$

$$\text{Od 1. 5. 2004: } LC_2 = P * (1 + 0,19) * (1 + FS * (1 + 0,19)).$$

Nyní najděme takovou hodnotu finanční služby (v % z ceny automobilu), při které zůstane leasingová cena po změně sazeb DPH stejná, tzn. $LC_1 = LC_2$.

$$P * (1 + 0,22) * (1 + FS * (1 + 0)) = P * (1 + 0,19) * (1 + FS * (1 + 0,19))$$

$$FS = 15,298 \%$$

Leasingová cena se v důsledku samotné změny sazeb DPH sníží v případě, že finanční služba nepřevýší hodnotu 15,298 % z ceny automobilu. Současná

situace na leasingovém trhu je taková, že leasingové navýšení je spíše nižší – hodnoty odpovídající aktuálním nabídkám leasingových společností se pohybují okolo 12 %. Změna sazeb DPH tudíž leasing vlastně zlevnila.

V případě *Varianty (3)*, kdy prodejce nezareagoval na změnu sazby DPH z ceny automobilu a cenu nesnížil, měsíční leasingová splátka vzrostla o 396 Kč.

Je zřejmé, že konečný dopad změn sazeb DPH na cenu leasingu závisí na mnoha dalších faktorech než jen na samotné výši sazeb DPH. Jde například o výši finanční marže leasingových společností, chování prodejců, době trvání leasingové operace apod.

* * *

U vozidel všech ostatních kategorií platila pro finanční služby leasingové společnosti základní sazba již před změnou zákona. U finanční služby i ceny vozidla se tak sazba DPH o 3 % snížila. Vzhledem k tomu, že odpočet DPH mohl nájemce uplatnit před 1. květnem 2004, tak i po něm, změna sazby neměla na cenu leasingu žádný vliv. Negativně se tak mohlo projevit pouze chování prodejců, kteří nepromítli snížení DPH do ceny vozidel, protože pro nájemce tím cena bez DPH vzrostla.

Mezi opatření, kterými se leasingové společnosti snaží snížit další dopady související se změnami ZDPH, patří především vyjmutí pojištění z leasingové služby. Na finanční pronájem se totiž pohlíží jako na dodání zboží a pojištění by tak nebylo možné oddělit od zbytku finanční služby a muselo by být zdaněno 19% sazbou. Nově tedy většinou dochází pouze k jeho zprostředkování a v takovém případě cena pojištění nejen nenavyšuje cenu dani podléhající finanční služby, ale navíc pojištění není DPH vůbec zatíženo. Z praktického hlediska se pro klienta však nic nemění – pojistné může i nadále platit s leasingovými splátkami.

Vyjmutí pojistného z leasingové služby má ještě jeden pozitivní dopad. U luxusních automobilů se tak výrazně snižují leasingové splátky, jejichž daňová uznatelnost je omezena hranicí 1 500 000 Kč. Nájemce má tak šanci uplatnit jako daňový náklad celkově vyšší částku.

Jaké je tedy resumé? Z hlediska pohybu sazeb DPH se na leasingovém trhu nic závažného nestalo. Se změnou týkající se pojistného se leasingové společnosti také vyrovnaly. O negativním vlivu změny ZDPH na pokles finančního leasingu si tak troufám pochybovat a s názorem předsedy ČLFA, pana Válka, že příčinou loňského poklesu objemu finančního leasingu byly i květnové změny ZDPH, nesouhlasím.

Pro lepší orientaci ve změnách ZDPH je uvedena *Tabulka 4*. Pro úplnost jsou v tabulce i změny, které se týkají leasingu strojů a zařízení.

Tabulka 4 – Přehled změn Zákona o dani z přidané hodnoty

Předmět leasingu	Daňová položka	do 30. 4. 2004		od 1. 5. 2004	
		sazba DPH	odpočet	sazba DPH	odpočet
Nový osobní automobil	DPH z pořizovací ceny	22%	NE	19%	NE
	DPH z finanční služby	5%	ANO	19%	NE
	DPH u pojištění	5%	ANO	Bez DPH*	
	Záloha	Záloha na budoucí splátky bez DPH		Jednorázová splátka předem včetně DPH 19 %	
Ojetý osobní automobil	DPH z pořizovací ceny	0%		0%	
	DPH z marže obchodníka	22%	ANO	19%	NE
	DPH z finanční služby	5%	ANO	19%	NE
	DPH u pojištění	5%	ANO	Bez DPH*	
	Záloha	Záloha na budoucí splátky bez DPH		Jednorázová splátka předem včetně DPH 19 %	
Nákladní a užitkové automobily	DPH z pořizovací ceny	22%	ANO	19%	ANO
	DPH z finanční služby	22%	ANO	19%	ANO
	DPH u pojištění	22%	ANO	Bez DPH*	
	Záloha	Záloha na budoucí splátky bez DPH		Jednorázová splátka předem včetně DPH 19 %	
Stroje a zařízení	DPH z pořizovací ceny	5 nebo 22%**	ANO	5 nebo 19%***	ANO
	DPH z finanční služby	5 nebo 22%**	ANO	5 nebo 19%***	ANO
	DPH u pojištění	5 nebo 22%**	ANO	Bez DPH*	
	Záloha	Záloha na budoucí splátky bez DPH nebo jednorázová splátka předem včetně DPH 5 nebo 19%**		Jednorázová splátka předem včetně DPH 5 nebo 19 %***	

* Leasingová společnost pojištění většinou pouze zprostředkuje. Není tak součástí finanční služby, a proto nepodléhá DPH. Vzhledem k tomu, že leasingová společnost nadále kontroluje platby pojistného, což pro pojišťovnu znamená garanci, výhodnější sazby zůstaly většinou zachovány.

** Podle § 16 odst. 7 Zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty se u smluv o finančním pronájmu uplatní stejná sazba jako u zboží nebo nemovitosti, které jsou předmětem této smlouvy.

*** Podle § 47 odst. 2 a Přílohy č. 1 ZDPH se v případě vybrané zdravotnické techniky uplatňuje 5% sazba DPH.

3 BANKOVNÍ ÚVĚR

Vzhledem k nedostatečně rozvinutému trhu cenných papírů hrají při financování podnikové sféry hlavní roli úvěry.

Ve třetí kapitole diplomové práce je postupně přiblížena historie úvěrového financování, jeho podstata, právní úprava a daňová legislativa v ČR. Poslední část této kapitoly se věnuje ceně úvěru a faktorům, které ji ovlivňují.

3.1 Historie

Úvěr má své kořeny již v právu předcházejícím právu římskému. Přestože však bankovní činnost provozovali již Tamkarové ve Starobabylonské říši, svého vrcholného období se v době starověku dočkaly úvěry až za trvání Římské říše, což vyplývá i z poměrně rozsáhlého zákonodárství týkajícího se úroků z takových zápůjček.

Doba středověku byla obecně k úvěrovým vztahům přísná. Byla to zejména usurární²⁶ doktrína, která bránila dalšímu rozvoji. Tato teorie v období raného středověku zakazovala křesťanům požadovat více peněz než bylo půjčeno. Reálný hospodářský život si však žádal poskytování jisté míry úvěru. Postupně tak bylo toto striktní pravidlo uvolněno a od 15. či 16. století začala platit už jen „pouhá“ zákonná limitace úrokových sazeb.²⁷

Mohutný rozmach úvěrových obchodů nastává až v 17. století, kdy se postupně rozpadají feudální vztahy a kdy v souvislosti s rozvojem podnikatelských aktivit vzniká poptávka po kapitálových prostředcích. V souvislosti s průmyslovou revolucí v 19. století pak na významu nabývají úvěry v oblasti průmyslu a dopravy.

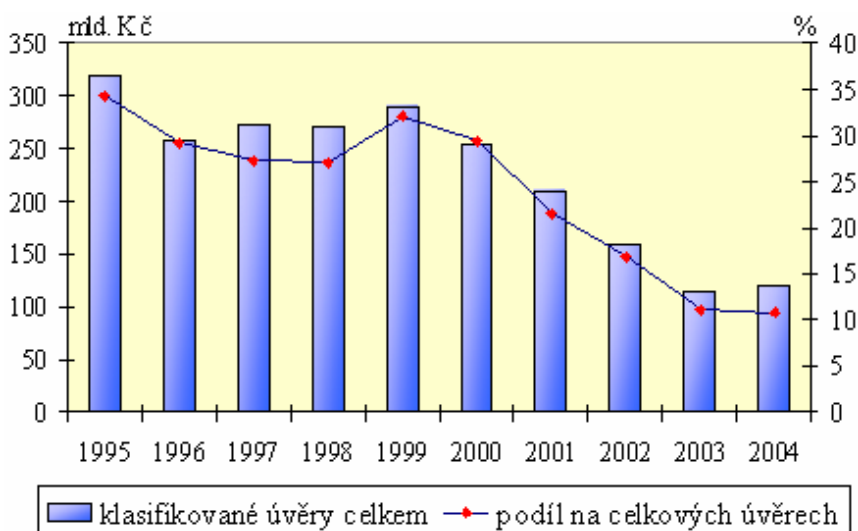
²⁶ Latinsky usura = lichva

²⁷ V českých zemích vydal zemský soud roku 1484 rozhodnutí, které stanovilo zákonný limit pro úrokovou míru – nejvýše 10 %. Následně byla maximální hodnota úrokové míry snížena na 6 %. Maximálně povolená úroková míra byla státem vyhlášována až do roku 1866, kdy byla povolena neomezená úroková míra. Podobným vývojem prošly i další evropské země.

Pro Československo (resp. Českou republiku), se významnou událostí stala úvěrová reforma v roce 1966, kdy došlo k odčerpání podnikových obrátových prostředků, a tak až do konce socialistické éry byla většina zásob kryta úvěrem (Vencovský, 1999). Úvěry v té době byly levné, a tak svého času tento systém nepřinesl žádné problémy. Ty však nastaly na počátku 90. let, kdy se úvěry začaly úročit nemile vysokou úrokovou sazbou, zpočátku tržní²⁸, později o něco málo nižší, stanovenou Konsolidační bankou.

V devadesátých letech 20. století se bankovní úvěry staly nejvýznamnějším externím zdrojem financování podniků a zároveň nejdůležitější položkou v aktivech bank. Potřeba kapitálu byla obrovská a banky poskytovaly úvěry většině žadatelů, mezi nimiž nechyběly zprivatizované a nové podniky. Nejedna banka se ovšem při poskytování úvěrů nevyhnula chybám. Malé zkušenosti mnoha bankovních pracovníků, nepropracované systémy řízení úvěrového rizika se nutně musely projevit v kvalitě poskytovaných úvěrů (viz *Graf 8*).²⁹

Graf 8 – Kvalita úvěrového portfolia

Zdroj: Výroční zprávy ČNB

²⁸ Na konci roku 1990 mohla být úroková sazba z úvěrů až 22,5 % (Vencovský, 1999).

²⁹ Analýza bonity klienta byla často provedena nedostatečně nebo nebyla v horších případech provedena vůbec. Zajištění úvěrů bylo v mnoha případech nedostatečné, případně nebylo ani požadováno. Když už pak bylo nějaké zajištění požadováno, nebylo výjimkou nadhodnocení jeho ocenění.

Klasifikované úvěry k 31. 12. 1995 dosáhly 318 miliard Kč a na celkovém úvěrovém portfoliu se podílely 34 procenty. Situaci bank zhoršoval i nedokonalý právní rámec ekonomiky a obtížná vynutitelnost práva. Z uvedených i dalších důvodů byly některé úvěry splaceny jen zčásti a část úvěrů nebyla dokonce splacena vůbec. Pro několik bankovních domů byly ztráty ze špatných úvěrů natolik velké, že vedly k zániku těchto bank.

Od roku 2000 dochází ke zlepšení kvality úvěrového portfolia, a to ze dvou důvodů. Jednak je pokles objemu klasifikovaných úvěrů důsledkem převodu úvěrů z velkých bank do Konsolidační banky (od 1. září 2001 České konsolidační agentury), ale také se začíná pozitivně projevovat zlepšená kvalita nových úvěrů. Z nerozváženosti 90. let se přeživší banky poučily a v současnosti hospodaří s penězi klientů více obezřetně. Prosadila se odpovědná pravidla řízení rizik, v důsledku čehož ovšem také došlo ke snížení objemu poskytovaných úvěrů.

Na konci roku 2004 dosáhl podíl klasifikovaných úvěrů na celkových úvěrech 10,8 %. Kvalita úvěrů poskytovaných bankami v ČR je na srovnatelné úrovni s kvalitou bankovních úvěrů v ostatních nových členských zemích EU, kde problematické úvěry dosáhly na konci roku 2003 průměrně 10,7 % (ČNB, 2004).

3.2 Podstata a právní úprava úvěru

Úvěr můžeme obecně charakterizovat jako „vztah, při němž věřitel poskytuje dlužníkovi určité hodnoty vyjádřené v peněžní podobě k dočasnému užívání a dlužník se zavazuje ke splacení těchto hodnot v době předem stanovené“ (Wawrosz, 1999, s.174).

Úvěry lze členit podle různých kritérií. Podle formy poskytnutých prostředků lze úvěry dělit na úvěry finanční (peněžní), které spočívají v poskytnutí určité částky peněz, a úvěry dodavatelské (poskytované ve formě zboží). Úvěry můžeme rozdělit i podle doby trvání, a to na úvěry krátkodobé (do jednoho roku), střednědobé (s dobou splatnosti od jednoho do čtyř let) a dlouhodobé (uzavřené na dobu delší než čtyři roky). Podle účelu lze pak úvěry členit na provozní, překlenovací a investiční.

Tato diplomová práce se bude zabývat výhradně jen finančními úvěry.

Problematiku finančních úvěrů právně upravuje smlouva o úvěru (§ 497 až § 507 obchodního zákoníku). Je však na místě zdůraznit, že až na jediné ustanovení, a to § 499 obchodního zákoníku, jsou veškerá ustanovení smlouvy o úvěru dispozitivní. To znamená, že se smluvní strany mohou ve smyslu § 263 obchodního zákoníku od těchto ustanovení odchýlit.

Podle § 497 obchodního zákoníku se smlouvou o úvěru věřitel zavazuje, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a dlužník se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky. Věřitelem, tedy poskytovatelem úvěru, bývají nejčastěji banky. Zákon však nevyklučuje, aby peněžní prostředky podle smlouvy o úvěru poskytly i jiné osoby. Podmínkou však je, že za sjednání tohoto závazku nebude osoba, která úvěr poskytla, požadovat úplatu, s výjimkou věřitele, u něhož je poskytování úvěru předmětem podnikání.³⁰

Podle § 502 obchodního zákoníku je od doby poskytnutí peněžních prostředků dlužník povinen platit z nich úroky ve sjednané výši, jinak v nejvyšší přípustné výši stanovené zákonem nebo na základě zákona. § 503 obchodního zákoníku pak stanoví, že závazek platit úroky je splatný spolu se závazkem vrátit použité peněžní prostředky. Jestliže lhůta pro vrácení poskytnutých prostředků je delší než jeden rok, jsou úroky splatné koncem každého kalendářního roku. Mají-li být poskytnuté peněžní prostředky vráceny ve splátkách, jsou v den splatnosti každé splátky splatné i úroky z této splátky, pokud toto není stanoveno ve smlouvě o poskytnutí úvěru jinak. Dlužník je také oprávněn vrátit poskytnuté peněžní prostředky před dobou stanovenou ve smlouvě. Úroky je pak povinen zaplatit jen za dobu od poskytnutí do vrácení prostředků.

---

³⁰ Podle § 499 obchodního zákoníku lze za sjednání závazku věřitele poskytnout na požádání peněžní prostředky sjednat úplatu, jestliže poskytování úvěru je předmětem podnikání věřitele. Jak již bylo řečeno výše, toto ustanovení je kogentní a nelze se od něj odchýlit.

3.3 Úvěr a daně

3.3.1 Zákon o daních z příjmů

Z pohledu daně z příjmů nejsou podle ZDP peněžité prostředky získané formou úvěru předmětem daně z příjmů. To znamená, že samotné přijetí úvěru nemá žádný vliv na základ daně z příjmů u příjemce úvěru. Při splácení úvěru jsou u příjemce úvěru jediným daňově uznatelným nákladem úroky, které časově souvisí s příslušným zdaňovacím obdobím, s výjimkou úroků, které jsou součástí vstupní ceny majetku pro odpisování a které jsou placeny do doby uvedení investice do užívání.

Majetek pořízený z prostředků bankovního úvěru se stává vlastnictvím dlužníka. A protože podle § 28 ZDP hmotný majetek odpisuje poplatník, který má k tomuto majetku vlastnické právo, zařadí dlužník majetek do příslušné odpisové skupiny a odpisuje podle § 31 ZDP (rovnoměrné odpisování) nebo § 32 ZDP (zrychlené odpisování). Odpisovat nelze hmotný majetek vymezený v § 27 ZDP a pozemky.

Od 1. ledna 2005 si již poplatník (příjemce úvěru) nemůže od základu daně jednorázově odečíst 10, 15 nebo 20 % ze vstupní ceny majetku. Pokud je ale příjemce úvěru prvním vlastníkem předmětu, má právo uplatnit podle § 31 odst. 1 – 4 při rovnoměrném odpisování a podle § 32 odst. 2 písm. a) při zrychleném odpisování alespoň zvýšený odpis v prvním roce odpisování (a to o 10, 15 či 20 % v závislosti na druhu majetku).

3.3.2 Zákon o dani z přidané hodnoty

Zákon o dani z přidané hodnoty úvěr nedefinuje, ale poskytování úvěrů uvádí jako finanční činnosti, které jmenuje v § 54 ZDP. Podle § 51 odst. 1 písm. c) jsou finanční služby osvobozené od daně z přidané hodnoty bez nároku na odpočet.

Na pořízení movitého majetku formou úvěru se uplatňuje stejná sazba jako při nákupu za hotové. Na osobní automobil se vztahuje 19% DPH a plátce DPH nemá nárok na odpočet DPH při jeho nákupu.

3.4 Cena úvěru

Protože je úrok definován jako cena za časově omezené poskytnutí peněz (kapitálu), lze ho považovat i za cenu úvěru. Úroková míra, což je podíl úroku na zapůjčené částce (v % p. a.), může být stanovena pevná nebo pohyblivá. Pevná úroková sazba se nemění během celého trvání úvěrového vztahu. Jejím opakem je pohyblivá sazba, která se během trvání úvěru může měnit. Obvykle je stanovena od základní (referenční) sazby, kterou vyhláshuje centrála příslušné banky, popřípadě od jiné měnící se sazby (např. PRIBOR).

Výši úrokové míry z úvěru ovlivňuje několik faktorů:

- Banka musí při stanovení výše úrokových měr respektovat **legislativu** České republiky (např. centrální banka může stanovit horní hranici pro úrokové míry z úvěrů, kterou nelze překročit).
- Banka musí při stanovení úrokových sazeb vzít do úvahy i **všeobecné ekonomické podmínky** jako je např. hodnota hospodářského růstu nebo výše inflace³¹.
- Úrokovou míru bezpochyby ovlivňuje i **poptávka po úvěrech**. V době „investičních boomů“ stoupá poptávka po úvěrech a cena peněz (úroková míra) má tendenci růst. Naopak při převisu nabídky nad poptávkou po úvěrech úrokové sazby klesají.
- Dalším faktorem je **konkurence**. I na finančních trzích působí vlivy hospodářské soutěže, a to ve formě konkurence mezi jednotlivými komerčními bankami, ale i konkurence mezi bankovním sektorem a jinými zprostředkovateli finančních prostředků.
- Úrokovou míru ovlivňuje i **riziko**, které je s poskytnutím úvěru spojeno. Vzhledem k významnému vlivu tohoto faktoru je mu věnována samostatná kapitola (viz kapitola 3.4.1).

Při financování investice prostřednictvím bankovního úvěru je nutné počítat také s různými bankovními poplatky. Jedním z nejvýznamnějších poplatků je

³¹ Inflace má za následek snížení reálné hodnoty úvěrových aktiv banky.

částka účtovaná při podání žádosti o úvěr. Tato částka je nevratná, nezakládá nárok na poskytnutí úvěru a obvykle činí 1 % z hodnoty úvěru. Za správu a vedení úvěrového obchodu si banky také účtují poplatky. Veškeré poplatky lze nalézt v sazebních jednotlivých bank.

3.4.1 Úvěrové riziko

Prakticky všechny bankovní produkty jsou zatíženy vyšším či nižším potenciálním rizikem ztrát. Jedno ze zásadních rizik činnosti banky je návratnost poskytnutých úvěrů včetně sjednaných úroků. Jde o **úvěrové riziko**, které bývá nejčastěji definováno jako pravděpodobnost, že dlužník nebude schopen nebo ochoten splatit svůj závazek tak, jak bylo ujednáno v úvěrové smlouvě (ČNB, 2004a), a bance odtud vznikne ztráta.

U úvěrového rizika lze odlišit jeho systematickou a nesystematickou složku. Systematická část rizika souvisí s určitou konkrétně vymezenou skupinou klientů pocházejících z jednoho teritoria či podnikajících v jednom odvětví. Představuje tu část nejistoty spjaté s obchodem, která je způsobena faktory působícími stejnou mírou na všechny subjekty dané skupiny (riziko odvětví, riziko země apod.). Ta část úvěrového rizika, jež je určena individuálními podmínkami a vlastnostmi jednotlivého klienta, je pak označována jako nesystematické neboli jedinečné úvěrové riziko.

Riziko, a tudíž i úroková míra, roste s rizikovostí klienta, výší úvěru i s dobou, na kterou byl úvěr poskytnut. Výše rizika je závislá také na intervalu splátek, přičemž s rostoucí periodou splácení riziko nesplacení roste. Důležitý je také to, jestli se platí na začátku či konci období. Riziko je nižší při splátkách na začátku období, neboť neumořená částka je v každém časovém okamžiku nižší.

Každá banka se v rámci zpracování žádosti o úvěr zabývá minimalizací úvěrového rizika a hledá řešení, jak nejlépe se proti němu zajistit.

Prvním předpokladem pro omezení tohoto rizika a nejlepším „zajištěním“ úvěru je financování kvalitních a reálných podnikatelských záměrů. Nástrojů, které by měly předejít poskytnutí úvěru nevhodnému klientovi, je

několik. Je to zejména provedení kvalifikované finanční analýzy, určení bonity klienta (dle metody credit scoring aj.) a s tím související limitování výše úvěru, dále analýza předpokládaných podmínek v ekonomice, případně v relevantním odvětví.

I přes tato opatření se však banka nevyhne poskytnutí špatných úvěrů. Pro tyto případy využívá řady *zajišťovacích instrumentů*, které jsou nástrojem pro zamezení ztrát v případě platební neschopnosti klienta. Zajištění úvěru umožňuje bance uplatnit nároky vůči dlužníkovi nebo třetí osobě a dosáhnout náhrady úvěrové nebo úrokové pohledávky.

Zajišťovací instrumenty se člení nejčastěji podle formy zajišťovacího instrumentu na zajištění osobní, kdy bance ručí třetí osoba (fyzická nebo právnická), a zajištění věcné (reálné), které bance dává právo na určité majetkové hodnoty (většinou) příjemce úvěru. Podrobnější členění je znázorněno ve *Schématu 3*.

Schéma 3 – Úvěrové zajištění

Zdroj: Polidar (1999)

4 LEASING VERSUS ÚVĚR

Investiční rozhodování je důležitou součástí finančního řízení a plánování podniku. Cílem investiční politiky je výběr a realizace takových investičních projektů, které zvyšují tržní hodnotu firmy. Na výběr konkrétní varianty mají vliv zejména očekávané výnosy, očekávané riziko investice či očekávaný důsledek investice na likviditu podniku.

Neméně důležitou součástí investičního rozhodování je potom výběr způsobu financování zvoleného investičního projektu. Cílem tohoto výběru je financování investic takovými (vhodnými) finančními zdroji, které by podnik pořídil s co nejnižšími náklady a přitom nebyla ohrožena likvidita podniku. Firma má v zásadě tři základní možnosti, jak investice financovat. Nabízí se financování vlastními zdroji, formou bankovního úvěru nebo prostřednictvím finančního leasingu.

Výhodnost jednotlivých variant financování investice je nutné hodnotit v souvislosti s konkrétním podnikatelským záměrem. Analýza by neměla být založena pouze na pouhém výpočtu celkových peněžních výdajů a jejich srovnání u jednotlivých způsobů, ale měla by brát v úvahu veškeré peněžní toky v horizontu trvání smlouvy o úvěru, resp. leasingové smlouvy, případně i další relevantní toky po jejím vypršení. Při tomto porovnávání musí investor peněžní výdaje, které se uskutečňují v různou dobu, přepočítávat ke stejnému datu (k současnosti) – tzn. diskontovat.

Ve velkých společnostech jsou tyto analýzy prováděny za použití výpočetní techniky velice podrobně. I menší firmy by však měly porovnávat investiční alternativy, ačkoli třeba zjednodušeně, přesto komplexně.

Předmětem třetí kapitoly je komparace leasingu a úvěru. První část je zaměřena na výhody a nevýhody leasingu v porovnání s úvěrem a metody srovnání jednotlivých způsobů financování. Následně bude využita jedna z těchto metod k výběru nejvhodnější formy financování pořízení osobního automobilu. Další část se věnuje porovnání leasingu a úvěru z pohledu nových, malých a středních podniků.

4.1 Výhody a nevýhody leasingu a porovnání s úvěrem

Při porovnávání leasingu a úvěru je nutné si uvědomit, jaké výhody a nevýhody jsou s těmito způsoby financování investic spojeny. Následující část je proto věnována identifikaci výhod a nevýhod leasingového financování a úvěru. Chci jen zdůraznit, že výčet nemusí být úplný.

4.1.1 Výhody leasingu a porovnání s úvěrem z pohledu firmy

- *Snadnější dostupnost leasingu oproti úvěru*

Snad největší předností leasingového financování je jeho snadná dostupnost. Pro nově založené, malé a střední a podniky je leasingové financování prakticky jediné dostupné, neboť v mnoha případech nejsou schopné vyhovět požadavkům poskytovatele úvěru.³² Tyto podniky totiž většinou nejsou schopny poskytnout odpovídající zajištění a často jim chybí úvěrová historie, která je jedním z důležitých vodítek při posuzování bonity žadatele o úvěr. Ovšem ani to, že je firma větší a na trhu je už několik let nezaručuje, že se její úvěrová historie a možnosti zajištění budou bance líbit a že žádosti o úvěr vyhoví.

Banky často nemají zájem ani o poskytování malého množství finančních prostředků formou úvěru, a to zejména z důvodu vysokých nákladů na zpracování žádosti o úvěr (Shtelmakh, 1999). Naproti tomu leasingové společnosti se s ohledem na standardnost podmínek leasingových kontraktů takovým obchodům zpravidla nebrání.

- *Rychlejší vyřízení leasingu oproti úvěru*

Jedním z důvodů, proč je leasing populární, je fakt, že ve srovnání s pořízením majetku na úvěr je tento způsob pořízování majetku administrativně méně náročný (Valouch, 2005). Banky si své klienty při žádosti o úvěr prověřují mnohem důkladněji než leasingové společnosti, což úvěrové financování oproti leasingu značně

---

³² Viz např. Shtelmakh (1999), Federek (2003), Valach (2001)

znevýhodňuje, minimálně z pohledu časové náročnosti. Navíc se stává, že společnost zaplatí poplatek za žádost o úvěr a žádost bude nakonec zamítnuta. Menší časová náročnost zpracování žádosti o leasing spočívá zejména v menších nárocích na analýzu finanční situace klienta. Leasingové společnosti považují za dostatečnou garanci majetková práva k předmětu leasingu v kombinaci s první navýšenou platbou, a proto pro ně není bonita žadatele tak zásadní jako pro poskytovatele úvěrů.

- *Jednorázový výdaj hotovosti není nutný*

Firma může formou leasingu financovat investici, i když nedisponuje dostatečným vlastním kapitálem. To společnosti umožňuje pružněji reagovat na rozvoj techniky, rychleji zavádět investice do provozu, a tak zvyšovat svou konkurenceschopnost (Valach, 2001).

Počáteční kapitál není nutný ani v případě pořízení investice na úvěr. Nutno podotknout, že ve srovnání s úvěrem je leasingové financování v nevýhodě, neboť leasingové společnosti většinou vyžadují nějakou formu počáteční platby na začátku leasingové operace. Úvěr nic takového jako mimořádnou splátku či zálohu nezná. To znamená, že leasing je zpočátku finančně náročnější. Nájemce tak musí počítat přece jen s vyššími výdaji v hotovosti na začátku leasingové operace.

- *Žádné zajištění*

Vzhledem k tomu, že pronajímatel zůstává po celou dobu leasingové operace majitelem předmětu, většinou³³ nepožaduje žádné další záruky. Naproti tomu banky poskytují úvěry většinou jen podnikům, které jsou schopny splnit nějakou formu úvěrového zajištění. Splnění této podmínky získání úvěru je zejména pro nové a malé firmy často nepřekonatelnou překážkou.

---

³³ Zejména u nižších částek.

- *Daňové výhody*

Při leasingovém financování je nájemci umožněno zahrnout leasingové splátky do nákladů, a to ve většině případů dokonce rychleji než odpisy majetku pořízeného na úvěr. Při financování úvěrem jsou zdanitelným nákladem odpisy a úrok z úvěru; úmor musí společnost hradit z čistého zisku. Nelze tedy obecně říci, která z variant je daňově výhodnější, neboť bude záležet na konkrétních podmínkách jednotlivých možností – leasingovém úročení, rozložení splátek v čase, metodě odpisování, daňové sazbě, výši úroku z úvěru atd. Každopádně daňová úspora je podstatným faktorem, který je nutné při výběru způsobu financování investice respektovat.

- *Flexibilní plán leasingových splátek*

Leasingové financování je velice flexibilní, neboť leasingové splátky mohou být přizpůsobeny optimálním potřebám a možnostem nájemce. Leasingové společnosti totiž umožňují, aby výše a rozložení splátek byly odvozovány od náběhové křivky výnosů z výroby, nebo aby respektovaly sezónnost výroby. Leasingové společnosti nabízejí i možnost odkladu leasingových splátek.³⁴ Tato forma financování umožňuje, že předmět leasingu začne „vydělávat sám na sebe“, neboť výnosy, které tento předmět svému nájemci přinese, může nájemce použít k úhradě splátek. Tento způsob ocení zejména malé a nově založené firmy.

- *Doplňkové služby*

Na rozdíl od bank, které většinou zajistí pouze prostředky na financování investice, leasingové společnosti často nájemcům nabízejí kromě profinancování předmětu leasingu také poradenské služby související s daňovými a účetními specifiky leasingu, administrativní služby, u některých komodit i zprostředkování pojištění, servisu apod.

---

³⁴ Případně jsou na začátku leasingu leasingové splátky velmi nízké a s postupem času pak rostou.

„Nájemci tímto šetří čas potřebný k vyřízení těchto doplňkových služeb a také finanční prostředky“ (Valouch, 2005, s. 20).

Někdy jsou uváděny i další výhody, které však nejsou už zcela jednoznačné:

- *Leasing nezvyšuje míru zadlužení*

To je pouze formální výhoda vyplývající z toho, že leasing není zachycován jako dluh v bilanci.

- *Leasingová společnost nese inflační riziko*

To platí jen v případě, že v leasingové smlouvě jsou stanoveny lineární splátky po celou dobu trvání leasingového vztahu. Při vyšší míře inflace však pronajímatelé obvykle volí rostoucí leasingové splátky (Valach, 2001).

4.1.2 Nevýhody leasingu a porovnání s úvěrem

- *Nájemce není vlastníkem předmětu leasingu*

Vlastníkem předmětu leasingu je po celou dobu trvání smlouvy leasingová společnost. Pokud firma leasingovou smlouvu uzavře, má sice v držení předmět smlouvy, ale jakékoli úpravy (technická vylepšení, připojištění atd.) a manipulace ve smyslu převodu, prodeje aj. podléhají souhlasu majitele, tedy leasingové společnosti. Naproti tomu při financování investice úvěrem se vlastníkem majetku stává firma (dlužník), která si tak s tímto majetkem může nakládat podle svých představ.

Navíc vzhledem k tomu, že nájemce není vlastníkem, nemůže předmět leasingu odpisovat, na rozdíl od příjemce úvěru, který z titulu vlastníka majetek pořízený na úvěr odpisovat může. To je ovšem kompenzováno možností uznat leasingové splátky do daňových nákladů.

Bez ohledu na to, že nájemce není vlastníkem, jsou na něj přenášena některá vlastnická rizika. Například v případě odcizení nebo totálního

zničení předmětu, pokud není poskytnuta náhrada od pojišťovny v plné výši, náklady hradí nájemce. Při koupi investice na úvěr nese veškerá vlastnická rizika samozřejmě také investor.

- *Nemožnost vypovězení smlouvy ze strany nájemce*

Smlouvy o finančním leasingu jsou zpravidla nevypověditelné ze strany nájemce. Pokud tedy v průběhu trvání smlouvy nastanou nějaké skutečnosti³⁵, které nájemce vedou k předčasnému ukončení smlouvy, musí počítat často s vysokým penále, které má uhradit zejména náklady odprodeje a ušlý zisk pronajímatele.

V případě financování úvěrem lze takovou situaci řešit prodejem majetku a splacením úvěru.

- *Možnost odebrání předmětu leasingu*

V případě, že by se leasingová společnost dostala před dokončením leasingové operace do špatné finanční situace nebo až do bankrotu, musí nájemce vrátit předmět pronajímateli a jednat o vyrovnání. Nájemce tak ani v případě, kdy řádně plní podmínky leasingové smlouvy, nemá zaručeno, že nepřijde nejen o majetek, ale i o finanční prostředky, které již vynaložil na leasingové splátky. V případě úvěru něco podobného samozřejmě nehrozí.

- *Zpravidla bývá leasing dražší než úvěr*

Zejména pro společnosti se snadným přístupem k úvěrům je finanční leasing považován za dražší. Uvědomíme-li si, že většina českých leasingových společností získává zdroje na svoji činnost z bankovních úvěrů, potom není těžké pochopit, že úroková sazba implicitně obsažená v leasingových splátkách musí být o něco vyšší než úroková sazba úvěrů poskytovaných investorům bankami. O kolik se tyto sazby liší, záleží zejména na konkurenci na leasingovém trhu. Nájemce ve splátkách hradí navíc i služby a zisk leasingové společnosti.

---

³⁵ Například se změni původní záměry nájemce, investiční projekt se neukázal příliš efektivní nebo dojde k příliš rychlému zastarání předmětu.

Na druhou stranu, velké leasingové společnosti dosahují výrazných množstevních slev u výrobců a mohou tak nájemci nabídnout nižší pořizovací cenu předmětu leasingu než by podnik dosáhl sám při pořízení komodity na úvěr.

4.1.3 Shrnutí

Pro lepší orientaci ve výhodách a nevýhodách leasingu a úvěru uvádím *Tabulku 5*, v níž jsou uvedeny jednotlivé vlastnosti obou způsobů financování a porovnání, která forma financování investice je s ohledem na jednotlivé vlastnosti výhodnější.

Tabulka 5 – Komparace leasingu a úvěru

Vlastnosti	Relativně výhodnější varianta financování
Dostupnost	Leasing
Požadavek na zajištění	Leasing
Rychlost uzavření	Leasing
Vlastnictví majetku	Úvěr
Cena	?
Daňové výhody	?
Flexibilita	Leasing
Doplňkové služby	Leasing
Vypovězení smlouvy	Úvěr

Nutno podotknout, že k obecnému závěru o výhodnosti či nevýhodnosti leasingu v porovnání s úvěrem nelze dospět. Uvedené výhody a nevýhody totiž mají pro každý podnik různou váhu a navíc o způsobu financování by měl podnik rozhodovat s ohledem na konkrétní investiční projekt, aktuální cenovou nabídku leasingu, možnosti firmy získat úvěr (případně jeho podmínky) a přesné výpočty daňových důsledků jednotlivých variant financování. Výsledky hodnocení leasingu a úvěru se tak mohou v závislosti na konkrétních podmínkách případ od případu lišit.

4.2 Metody porovnávání

Finanční teorie i praxe vytvořily několik možných postupů, které slouží k praktickému porovnání výhodnosti pořízení majetku leasingem a koupí majetku na úvěr. Ať už si podnik při výběru způsobu financování zvolí jakoukoliv z těchto možností, při rozhodování musí vzít v úvahu zejména následující faktory:

- daňové aspekty – odpisový, úrokový a leasingový daňový štít,
- podmínky úvěru – úrokové sazby z úvěru a systém úvěrových splátek,
- odpisy – sazby odpisů a zvolenou metodu odpisování majetku,
- leasingové splátky – jejich výši a systém splácení,
- časový faktor vyjádřený zvolenou diskontní sazbou – pro aktualizaci peněžních toků spojených s úvěrem či leasingem.

K základním metodám porovnávání variant financování investičních projektů patří metoda diskontovaných výdajů na leasing a úvěr a metoda čisté výhody leasingu.

4.2.1 Metoda diskontovaných výdajů na leasing a úvěr

Metoda diskontovaných výdajů mezi sebou porovnává diskontované výdaje na leasing a diskontované výdaje na úvěr. Tato metoda spočívá v provedení následujících čtyř kroků:

- 1) **Kvantifikace výdajů, které by podniku vznikly v souvislosti s leasingovým financováním.** Nejčastěji to bývá mimořádná splátka a suma měsíčních/čtvrtletních splátek. Tyto výdaje snížíme o daňovou úsporu – tzv. leasingový daňový štít.

- Daňová úspora z leasingových splátek – $DU(LS)$:

$$DU(LS)_s = \left(\frac{\sum_{t=1}^n LS_t}{n} \right) * n_s * d, \text{ kde} \quad (6)$$

$DU(LS)_s$ ...daňová úspora z leasingových splátek v s-tém roce,

LS_t ...leasingová splátka v období t,

n...počet splátek během leasingové operace,

n_s ...počet splátek v roce s,

d...sazba daně z příjmů.

2) **Kvantifikace výdajů, které by podnik vynaložil při financování úvěrem** – tzn. splátky úvěru. Tyto výdaje opět snížíme o daňovou úsporu – tzn. o odpisový a úrokový daňový štít.

- Daňová úspora z odpisů – $DU(O)$:

$$DU(O) = \text{daňové odpisy} * \text{sazba daně z příjmů}. \quad (7)$$

- Daňová úspora z úrokových plateb – $DU(UP)$:

$$DU(UP) = \text{úrokové platby} * \text{sazba daně z příjmů}. \quad (8)$$

3) Výdaje z bodu 1) a 2) **diskontujeme**. Důležitým momentem je stanovení diskontní sazby. Jelikož jsou výdaje upraveny o vliv daně, použitá diskontní sazba je také po zdanění. Pro diskontované výdaje v jednotlivých obdobích (DV_t) platí následující vztah:

$$DV_t = \text{výdaje v příslušném období} * \text{odúročitel}. \quad (9)$$

$$\text{Odúročitel} = \frac{1}{(1 + (1-d)*u)^t}, \text{ kde} \quad (10)$$

d...sazba daně z příjmů,

u...příslušná diskontní sazba,

t...příslušné období, kdy proběhla platba.

Celkové diskontované výdaje (DV) jsou pak sumou diskontovaných výdajů v jednotlivých obdobích:

$$DV = \sum_{t=1}^T DV_t, \text{ kde} \quad (11)$$

T...počet období.

- 4) *Výběr varianty* financování, která má nižší celkové diskontované výdaje.

4.2.2 Metoda čisté výhody leasingu

Rozhodování mezi leasingem a úvěrem můžeme řešit také **metodou čisté výhody leasingu**, která je založena na porovnání čisté současné hodnoty investice financované úvěrem (ČSHÚ) a čisté současné hodnoty investice financované leasingem (ČSHL).

ČSHÚ může být definována následujícím vzorcem:

$$\text{ČSHÚ} = \sum_{n=1}^N \frac{(T_n - N_n - O_n)(1-d) + O_n}{(1+(1-d)u)^n} - K, \text{ kde} \quad (12)$$

T_n ...tržby, které investice přináší v jednotlivých letech životnosti,

N_n ...náklady na výrobu (bez odpisů) v jednotlivých letech životnosti,

O_n ...odpisy v jednotlivých letech životnosti,

n ...jednotlivé roky životnosti,

N ...doba životnosti,

u ...diskontní sazba,

d ...sazba daně z příjmů,

K ...kapitálový výdaj.

ČSHL můžeme vyjádřit následovně:

$$\text{ČSHL} = \sum_{n=1}^N \frac{(T_n - N_n)(1-d) - L_n(1-d)}{(1+(1-d)u)^n}, \text{ kde} \quad (13)$$

L_n ...leasingové splátky v jednotlivých letech životnosti (přičemž doba leasingu je rovna době životnosti),

ostatní symboly mají stejný význam jako ve vzorci (12).

Čistou výhodou leasingu (ČVL) můžeme matematicky vyjádřit jako rozdíl ČSHL a ČSHÚ:

$$\check{C}VL = \check{C}SHL - \check{C}SH\acute{U} \quad (14)$$

Dosazením vztahů (12) a (13) do rovnice (14) dostáváme:

$$\check{C}VL = K - \sum_{n=1}^N \frac{L_n(1-d) + dO_n}{(1+(1-d)u)^n} \quad (15)$$

Z rovnice (15) je zřejmé, že pokud je kapitálový výdaj větší než součet diskontovaných leasingových splátek po zdanění a diskontovaných odpisových daňových štítů v jednotlivých letech, je čistá výhoda leasingu kladná a leasingové financování je výhodnější než úvěrové. Pokud je kapitálový výdaj menší než uvedený součet, je čistá výhoda leasingu negativní a výhodnější je pak financování úvěrem.

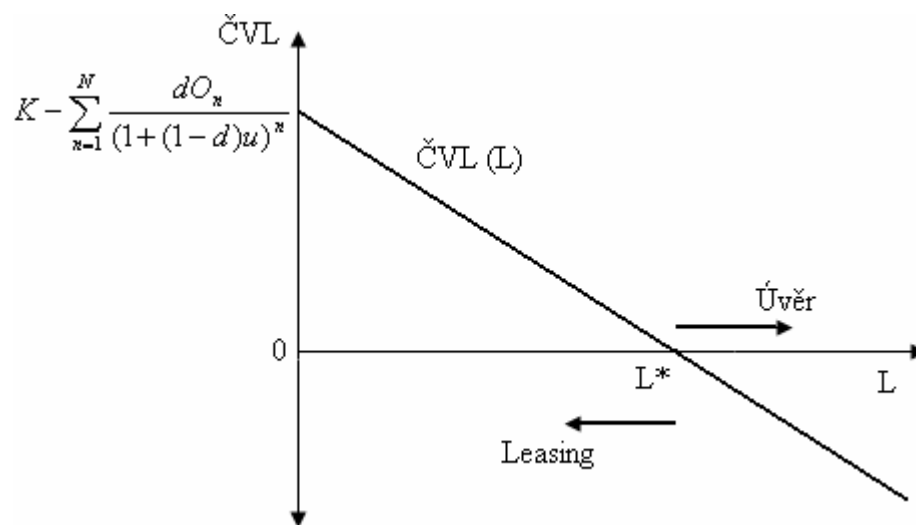
Rovnici (15) lze také využít k určení takové výše leasingové splátky (označme ji L^*), při níž bude společnost indiferentní ve výběru mezi leasingem a úvěrem. Jde o situaci, kdy je $\check{C}VL = 0$.

Pro jednoduchost předpokládejme, že $L_n = L$ pro $\forall n \in \langle 1, N \rangle$.

Po úpravách vztahu (15), v němž položíme $\check{C}VL$ rovno nule, lze dospět k následujícímu vztahu pro L^* :

$$L^* = \frac{K - \sum_{n=1}^N \frac{dO_n}{(1+(1-d)u)^n}}{\sum_{n=1}^N \frac{1-d}{(1+(1-d)u)^n}} \quad (16)$$

Pro $L > L^*$ pak platí, že výhodnějším financováním majetku je úvěr. Pro $L < L^*$ je výhodnějším způsobem financování leasing. Názorně je vše zobrazeno v *Grafu 9*.

Graf 9 – Čistá výhoda leasingu

4.3 Případová studie – pořízení osobního automobilu

Cílem této kapitoly je porovnání možností financování osobního automobilu. Pro úplnost bude do srovnání zahrnuta kromě finančního leasingu a bankovního úvěru také hotovost.

4.3.1 Zadání

Společnost *AB, a.s.*³⁶ uvažuje o tom, že pro svého zaměstnance koupí osobní automobil Škoda Octavia Combi Ambiente 1.9 TDi.³⁷ Cena automobilu je 510 000 Kč bez DPH (606 900 Kč s DPH). Podle ZDP patří osobní automobily do odpisové skupiny 1a. V případě financování úvěrem a hotovostí společnost splňuje podmínky pro zvýšený odpis v prvním roce ve výši 10 %.³⁸ Sazba daně z příjmu činí 26 % pro rok 2005 a s účinností od 1.1.2006 se mění na 24 %.³⁹

Společnost má sice dostatek finančních prostředků na koupi automobilu za hotové, ale chce analyzovat všechny své možnosti tak, aby automobil pořídila s nejmenšími náklady. Firma tedy vybírá mezi nabídkou finančního

³⁶ Název společnosti je smyšlený.

³⁷ Automobil má být užíván pouze ke služebním účelům.

³⁸ Podrobnější údaje o odpisech viz Příloha 2.

³⁹ Podle § 21 odst. 1 ZDP.

leasingu od leasingové společnosti D.S. Leasing, a.s., nabídkou bankovního úvěru od České spořitelny, a.s. a hotovostí.

Nabídka bankovního úvěru od České spořitelny, a.s.

Česká spořitelna, a.s. nabízí financování automobilu tříletým úvěrem, přičemž úrokovou sazbu banka stanovila fixní, a to ve výši 8,5 % p.a. (včetně rizikové marže). Úvěr by byl poskytnut ve výši pořizovací ceny automobilu, vyčerpán celý na začátku června 2005 a splácen měsíčními splátkami na konci období – 1. splátka by proběhla 30. června 2005, poslední (36.) 31. května 2008. Úvěr by byl zajištěn nemovitostí, která je ve vlastnictví společnosti.

Poplatek za zpracování žádosti o poskytnutí úvěru banka stanovila ve výši 1 % z pořizovací ceny automobilu (včetně DPH). Poplatek za vedení účtu k úvěru činí 300 Kč měsíčně.

Osobní automobil by byl pojištěn u Kooperativy pojišťovny, a.s. Ze zákona musí být každé motorové vozidlo pojištěno proti škodám, které by mohly být způsobeny ostatním účastníkům. Základní pojistné pro povinné ručení (s limitem plnění 70 mil. pro škodu na zdraví a 70 mil. pro věcnou škodu) činí 8 720 Kč ročně. Pojistné pro havarijní pojištění (s 10% spoluúčastí min. 10 000 Kč)⁴⁰ by stálo 18 571 Kč ročně. Pojistné by společnost AB, a.s. platila na konci každého měsíce (ve stejných termínech jako splátky úvěru).

Nabídka finančního leasingu od D.S. Leasing, a.s.

Leasingová společnost nabízí finanční leasing na 3 roky, s měsíčními splátkami (ve výši 14 338 Kč) hrazenými začátkem období – 1. splátka by proběhla 1. června 2005, poslední (36.) 1. května 2008. Mimořádná splátka byla stanovena ve výši 25 % z pořizovací ceny včetně DPH (151 725 Kč). D.S. Leasing, a.s. si za sjednání a zpracování leasingové smlouvy účtuje tzv. smluvní poplatek ve výši 1 % z pořizovací ceny osobního automobilu včetně DPH (z tohoto poplatku se odvádí 19% DPH). Prodejní cena by byla 1 000

⁴⁰ Pro výši škody do 10 000 Kč majitel vozu zaplatí celou výši škody.

Pro výši škody od 10 000 do 100 000 Kč majitel zaplatí právě 10 000 Kč.

Pro výši škody nad 100 000 Kč majitel zaplatí 10 % ze škody.

Kč bez DPH (1 190 Kč s DPH) a byla by hrazena na konci leasingové operace, tzn. 31. května 2008.

Leasingová společnost požaduje, aby byl předmět leasingu pojištěn. Zprostředkovala proto pojištění vozidla u Kooperativy pojišťovny, a.s. Díky rámcové smlouvě poskytuje pojišťovna leasingové společnosti slevu. Havarijní pojištění by tak společnost *AB, a.s.* přišlo na 15 475,95 Kč ročně a povinné ručení na 7 764 Kč za rok. V rámci snížení nákladů by bylo pojistné přefakturované od pojišťovny, aby nebylo součástí finanční služby leasingové společnosti a nepodléhalo tak 19% DPH. Platby by probíhaly vždy na začátku měsíce (ve stejných termínech jako leasingové splátky).

4.3.2 Porovnání nabídek metodou diskontovaných výdajů

Pro porovnání možností financování osobního automobilu firmou *AB, a.s.* použijeme metodu diskontovaných výdajů.

Celkem budeme porovnávat 5 variant:

- 1) Financování formou finančního leasingu.
- 2) Úvěrové financování automobilu, který bude odepisován rovnoměrně.
- 3) Pořízení automobilu na úvěr a zrychlené odpisování vozu.
- 4) Financování hotovostí s rovnoměrným odpisováním automobilu.
- 5) Pořízení vozu za hotové a zrychlené odpisování.

V následujících *Tabulkách 6 až 10* jsou kvantifikovány výdaje spojené s jednotlivými variantami financování. Výpočty zahrnují nejen výdaje a daňové úspory, které investorovi vzniknou po dobu trvání leasingu, resp. úvěru, ale také případné výdaje a daňové úspory během posledního, čtvrtého, roku životnosti automobilu.

Tabulka 6 – Kvantifikace výdajů spojených s finančním leasingem

měsíc	období	leasingová splátka	pojistné	daňově uznatelné náklady	daňová úspora	výdaje na leasing po zdanění	odúročitel	diskontované výdaje
1	01.06.05	173285	1937	27711	7205	168017	1	168017
2	01.07.05	14338	1937	20489	5327	10947	0,99479	10890
3	01.08.05	14338	1937	20489	5327	10947	0,98960	10834
4	01.09.05	14338	1937	20489	5327	10947	0,98444	10777
5	01.10.05	14338	1937	20489	5327	10947	0,97931	10721
6	01.11.05	14338	1937	20489	5327	10947	0,97420	10665
7	01.12.05	14338	1937	20489	5327	10947	0,96912	10609
8	01.01.06	14338	1937	20489	4917	11357	0,96312	10938
9	01.02.06	14338	1937	20489	4917	11357	0,95796	10880
10	01.03.06	14338	1937	20489	4917	11357	0,95283	10822
11	01.04.06	14338	1937	20489	4917	11357	0,94773	10764
12	01.05.06	14338	1937	20489	4917	11357	0,94265	10706
13	01.06.06	14338	1937	20489	4917	11357	0,93760	10649
14	01.07.06	14338	1937	20489	4917	11357	0,93258	10592
15	01.08.06	14338	1937	20489	4917	11357	0,92759	10535
16	01.09.06	14338	1937	20489	4917	11357	0,92262	10478
17	01.10.06	14338	1937	20489	4917	11357	0,91768	10422
18	01.11.06	14338	1937	20489	4917	11357	0,91277	10367
19	01.12.06	14338	1937	20489	4917	11357	0,90788	10311
20	01.01.07	14338	1937	20489	4917	11357	0,90302	10256
21	01.02.07	14338	1937	20489	4917	11357	0,89819	10201
22	01.03.07	14338	1937	20489	4917	11357	0,89338	10146
23	01.04.07	14338	1937	20489	4917	11357	0,88859	10092
24	01.05.07	14338	1937	20489	4917	11357	0,88384	10038
25	01.06.07	14338	1937	20489	4917	11357	0,87910	9984
26	01.07.07	14338	1937	20489	4917	11357	0,87440	9931
27	01.08.07	14338	1937	20489	4917	11357	0,86971	9878
28	01.09.07	14338	1937	20489	4917	11357	0,86506	9825
29	01.10.07	14338	1937	20489	4917	11357	0,86042	9772
30	01.11.07	14338	1937	20489	4917	11357	0,85582	9720
31	01.12.07	14338	1937	20489	4917	11357	0,85124	9668
32	01.01.08	14338	1937	20489	4917	11357	0,84668	9616
33	01.02.08	14338	1937	20489	4917	11357	0,84214	9564
34	01.03.08	14338	1937	20489	4917	11357	0,83763	9513
35	01.04.08	14338	1937	20489	4917	11357	0,83315	9462
36	01.05.08	14338	1937	20489	4917	11357	0,82869	9412
	31.05.08	1190		1190	286	904	0,82425	745
37	01.06.08		2274	2274	546	1728	0,82425	1425
38	01.07.08		2274	2274	546	1728	0,81984	1417
39	01.08.08		2274	2274	546	1728	0,81545	1409
40	01.09.08		2274	2274	546	1728	0,81108	1402
41	01.10.08		2274	2274	546	1728	0,80674	1394
42	01.11.08		2274	2274	546	1728	0,80242	1387
43	01.12.08		2274	2274	546	1728	0,79812	1379
44	01.01.09		2274	2274	546	1728	0,79385	1372
45	01.02.09		2274	2274	546	1728	0,78960	1365
46	01.03.09		2274	2274	546	1728	0,78537	1357
47	01.04.09		2274	2274	546	1728	0,78116	1350
48	01.05.09		2274	2274	546	1728	0,77698	1343
								544398

Leasingové splátky v sobě zahrnují DPH, protože se jedná o osobní automobil. V prvním měsíci je uhrazena i mimořádná splátka ve výši 151 725 Kč a smluvní poplatek ve výši 7 222 Kč. Vzhledem k tomu, že jsou splněny podmínky § 24 odst. 4 ZDP, jsou leasingové splátky daňově uznatelným nákladem. Z pojistného se neplatí DPH a je v plné výši daňově uznatelným nákladem.

Po dobu trvání leasingové operace je daňově uznatelnými měsíčními náklady suma dvou položek. Jde o měsíční pojistné (1 937 Kč) a do 36 měsíců rozdělenou celkovou výši leasingových splátek⁴¹ (18 553 Kč). V prvním měsíci je daňovým nákladem navíc smluvní poplatek. 31. května 2008 společnost AB, a.s. odkoupí automobil od leasingové společnosti za 1190 Kč. Vzhledem k tomu, že částka je nižší než 40 000 Kč, tyto výdaje je také možno uplatnit jako jednorázový náklad.

Daňová úspora je vypočítána jako součin konkrétní sazby daně z příjmů vztahující se k danému zdaňovacímu období a daňově uznatelných nákladů. Výdaje jsou rovny sumě leasingové splátky a pojistného, která je snížena o daňovou úsporu.

V období od 1. června 2005 do 31. května 2009 už pochopitelně nejsou placeny leasingové splátky. Pojistné je sjednáno přímo v pojišťovně, a to bez jakékoliv slevy – měsíční splátka pojistného je pak místo 1 937 Kč rovna 2 274 Kč. Výdaje na leasing jsou v posledním roce životnosti automobilu rovny rozdílu pojistného a daňové úspory z pojistného.

Diskontované výdaje jsou pak výdaje přepočítané k současnosti, a to podle vzorců (9), (10) a (11). Pro tuto aktualizaci byla použita úroková sazba z úvěru upravená o výši daně, tzn. $0,085 * (1 - 0,26)$ pro rok 2005, resp. $0,085 * (1 - 0,24)$ pro roky následující.⁴² Diskontované výdaje spojené s financováním osobního automobilu finančním leasingem jsou ve výši 544 398 Kč.

⁴¹ Jde o sumu měsíční splátky a jednu šestařicetinu mimořádné splátky. Mimořádnou leasingovou splátku je totiž nutné časově rozlišit.

⁴² „Nájemce by teoreticky mohl použít pro diskontování výdajů jinou (zpravidla nižší) úrokovou sazbu než je sazba z úvěru. Jde totiž o toky peněz, které jsou odvozeny od relativně jistých veličin – leasingových splátek, úroků z úvěru, odpisů. Zavedené firmy však většinou používají úrokovou sazbu z úvěru, kterou by nájemce platil, kdyby si místo leasingu vybral financování majetku úvěrem“ (Valach, 2001, s. 389).

Tabulka 7 – Kvantifikace výdajů spojených s úvěrem (rovnoměrné odpisy)

měsíc	období	zůstatek úvěru	splátka úvěru	splátka úroku	splátka jistiny	pojistné	bankovní poplatky	roční odpis	daňově uznatelné náklady	daňová úspora	výdaje	odúročitel	diskontované výdaje
0	01.06.05	606900					6069		6069	1578	4491	1	4 491
1	30.06.05	590042	21157	4299	16858	2274	300		6873	1787	21944	0,99479	21 830
2	31.07.05	573183	21038	4179	16858	2274	300		6754	1756	21856	0,98960	21 629
3	31.08.05	556325	20918	4060	16858	2274	300		6634	1725	21768	0,98444	21 429
4	30.09.05	539467	20799	3941	16858	2274	300		6515	1694	21679	0,97931	21 231
5	31.10.05	522608	20680	3821	16858	2274	300		6395	1663	21591	0,97420	21 034
6	30.11.05	505750	20560	3702	16858	2274	300		6276	1632	21503	0,96912	20 839
7	31.12.05	488892	20441	3582	16858	2274	300	146262	152419	39629	-16614	0,96407	-16 017
8	31.01.06	472033	20321	3463	16858	2274	300		6037	1449	21447	0,95796	20 545
9	28.02.06	455175	20202	3344	16858	2274	300		5918	1420	21356	0,95283	20 348
10	31.03.06	438317	20082	3224	16858	2274	300		5798	1392	21265	0,94773	20 154
11	30.04.06	421458	19963	3105	16858	2274	300		5679	1363	21174	0,94265	19 960
12	31.05.06	404600	19844	2985	16858	2274	300		5560	1334	21084	0,93760	19 768
13	30.06.06	387742	19724	2866	16858	2274	300		5440	1306	20993	0,93258	19 578
14	31.07.06	370883	19605	2747	16858	2274	300		5321	1277	20902	0,92759	19 389
15	31.08.06	354025	19485	2627	16858	2274	300		5201	1248	20811	0,92262	19 201
16	30.09.06	337167	19366	2508	16858	2274	300		5082	1220	20721	0,91768	19 015
17	31.10.06	320308	19247	2388	16858	2274	300		4963	1191	20630	0,91277	18 830
18	30.11.06	303450	19127	2269	16858	2274	300		4843	1162	20539	0,90788	18 647
19	31.12.06	286592	19008	2149	16858	2274	300	153546	158270	37985	-16403	0,90302	-14 812
20	31.01.07	269733	18888	2030	16858	2274	300		4604	1105	20358	0,89819	18 285
21	28.02.07	252875	18769	1911	16858	2274	300		4485	1076	20267	0,89338	18 106
22	31.03.07	236017	18650	1791	16858	2274	300		4365	1048	20176	0,88859	17 928
23	30.04.07	219158	18530	1672	16858	2274	300		4246	1019	20085	0,88384	17 752
24	31.05.07	202300	18411	1552	16858	2274	300		4127	990	19995	0,87910	17 577
25	30.06.07	185442	18291	1433	16858	2274	300		4007	962	19904	0,87440	17 404
26	31.07.07	168583	18172	1314	16858	2274	300		3888	933	19813	0,86971	17 232

27	31.08.07	151725	18052	1194	16858	2274	300		3768	904	19722	0,86506	17 061
28	30.09.07	134867	17933	1075	16858	2274	300		3649	876	19632	0,86042	16 891
29	31.10.07	118008	17814	955	16858	2274	300		3530	847	19541	0,85582	16 723
30	30.11.07	101150	17694	836	16858	2274	300		3410	818	19450	0,85124	16 557
31	31.12.07	84292	17575	716	16858	2274	300	153546	156837	37641	-17492	0,84668	-14 810
32	31.01.08	67433	17455	597	16858	2274	300		3171	761	19269	0,84214	16 227
33	29.02.08	50575	17336	478	16858	2274	300		3052	732	19178	0,83763	16 064
34	31.03.08	33717	17217	358	16858	2274	300		2932	704	19087	0,83315	15 902
35	30.04.08	16858	17097	239	16858	2274	300		2813	675	18996	0,82869	15 742
36	31.05.08	0	16978	119	16858	2274	300		2694	646	18906	0,82425	15 583
37	30.06.08					2274			2274	546	1728	0,81984	1 417
38	31.07.08					2274			2274	546	1728	0,81545	1 409
39	31.08.08					2274			2274	546	1728	0,81108	1 402
40	30.09.08					2274			2274	546	1728	0,80674	1 394
41	31.10.08					2274			2274	546	1728	0,80242	1 387
42	30.11.08					2274			2274	546	1728	0,79812	1 379
43	31.12.08					2274		153546	155820	37397	-35123	0,79385	-27 882
44	31.01.09					2274			2274	546	1728	0,78960	1 365
45	28.02.09					2274			2274	546	1728	0,78537	1 357
46	31.03.09					2274			2274	546	1728	0,78116	1 350
47	30.04.09					2274			2274	546	1728	0,77698	1 343
48	31.05.09					2274			2274	546	1728	0,77282	1 336
													560 571

Tabulka 8 – Kvantifikace výdajů spojených s úvěrem (zrychlené odpisy)

měsíc	období	zůstatek úvěru	splátka úvěru	splátka úroku	splátka jistiny	pojistné	bankovní poplatky	roční odpis	daňově uznatelné náklady	daňová úspora	výdaje	odúročitel	diskontované výdaje
0	01.06.05	606900					6069		6069	1578	4491	1	4 491
1	30.06.05	590042	21157	4299	16858	2274	300		6873	1787	21944	0,99479	21 830
2	31.07.05	573183	21038	4179	16858	2274	300		6754	1756	21856	0,98960	21 629
3	31.08.05	556325	20918	4060	16858	2274	300		6634	1725	21768	0,98444	21 429
4	30.09.05	539467	20799	3941	16858	2274	300		6515	1694	21679	0,97931	21 231
5	31.10.05	522608	20680	3821	16858	2274	300		6395	1663	21591	0,97420	21 034
6	30.11.05	505750	20560	3702	16858	2274	300		6276	1632	21503	0,96912	20 839
7	31.12.05	488892	20441	3582	16858	2274	300	212416	218573	56829	-33814	0,96407	-32 599
8	31.01.06	472033	20321	3463	16858	2274	300		6037	1449	21447	0,95796	20 545
9	28.02.06	455175	20202	3344	16858	2274	300		5918	1420	21356	0,95283	20 348
10	31.03.06	438317	20082	3224	16858	2274	300		5798	1392	21265	0,94773	20 154
11	30.04.06	421458	19963	3105	16858	2274	300		5679	1363	21174	0,94265	19 960
12	31.05.06	404600	19844	2985	16858	2274	300		5560	1334	21084	0,93760	19 768
13	30.06.06	387742	19724	2866	16858	2274	300		5440	1306	20993	0,93258	19 578
14	31.07.06	370883	19605	2747	16858	2274	300		5321	1277	20902	0,92759	19 389
15	31.08.06	354025	19485	2627	16858	2274	300		5201	1248	20811	0,92262	19 201
16	30.09.06	337167	19366	2508	16858	2274	300		5082	1220	20721	0,91768	19 015
17	31.10.06	320308	19247	2388	16858	2274	300		4963	1191	20630	0,91277	18 830
18	30.11.06	303450	19127	2269	16858	2274	300		4843	1162	20539	0,90788	18 647
19	31.12.06	286592	19008	2149	16858	2274	300	197242	201966	48472	-26890	0,90302	-24 282
20	31.01.07	269733	18888	2030	16858	2274	300		4604	1105	20358	0,89819	18 285
21	28.02.07	252875	18769	1911	16858	2274	300		4485	1076	20267	0,89338	18 106
22	31.03.07	236017	18650	1791	16858	2274	300		4365	1048	20176	0,88859	17 928
23	30.04.07	219158	18530	1672	16858	2274	300		4246	1019	20085	0,88384	17 752
24	31.05.07	202300	18411	1552	16858	2274	300		4127	990	19995	0,87910	17 577
25	30.06.07	185442	18291	1433	16858	2274	300		4007	962	19904	0,87440	17 404
26	31.07.07	168583	18172	1314	16858	2274	300		3888	933	19813	0,86971	17 232

27	31.08.07	151725	18052	1194	16858	2274	300		3768	904	19722	0,86506	17 061
28	30.09.07	134867	17933	1075	16858	2274	300		3649	876	19632	0,86042	16 891
29	31.10.07	118008	17814	955	16858	2274	300		3530	847	19541	0,85582	16 723
30	30.11.07	101150	17694	836	16858	2274	300		3410	818	19450	0,85124	16 557
31	31.12.07	84292	17575	716	16858	2274	300	131495	134786	32349	-12200	0,84668	-10 329
32	31.01.08	67433	17455	597	16858	2274	300		3171	761	19269	0,84214	16 227
33	29.02.08	50575	17336	478	16858	2274	300		3052	732	19178	0,83763	16 064
34	31.03.08	33717	17217	358	16858	2274	300		2932	704	19087	0,83315	15 902
35	30.04.08	16858	17097	239	16858	2274	300		2813	675	18996	0,82869	15 742
36	31.05.08	0	16978	119	16858	2274	300		2694	646	18906	0,82425	15 583
37	30.06.08					2274			2274	546	1728	0,81984	1 417
38	31.07.08					2274			2274	546	1728	0,81545	1 409
39	31.08.08					2274			2274	546	1728	0,81108	1 402
40	30.09.08					2274			2274	546	1728	0,80674	1 394
41	31.10.08					2274			2274	546	1728	0,80242	1 387
42	30.11.08					2274			2274	546	1728	0,79812	1 379
43	31.12.08					2274		65747	68021	16325	-14051	0,79385	-11 154
44	31.01.09					2274			2274	546	1728	0,78960	1 365
45	28.02.09					2274			2274	546	1728	0,78537	1 357
46	31.03.09					2274			2274	546	1728	0,78116	1 350
47	30.04.09					2274			2274	546	1728	0,77698	1 343
48	31.05.09					2274			2274	546	1728	0,77282	1 336
													555 727

Při čerpání úvěru je zaplacen poplatek za zpracování žádosti. Úvěr je splácen měsíčními splátkami. Jednotlivá splátka je rovna součtu splátky jistiny (čerpaná částka / 36) a splátky úroku (součin příslušného zůstatku úvěru a měsíční úrokové sazby).

Po dobu trvání úvěru jsou daňově uznatelnými náklady roční odpisy⁴³, bankovní poplatky, pojistné a část splátky úvěru připadající na úroky. Daňová úspora byla vypočítána obdobně jako u finančního leasingu. Výdaje jsou sumou splátek úvěru, pojistného a bankovních poplatků, která je snížena o daňovou úsporu. Po splacení úvěru (31. května 2008) je i nadále v měsíčních splátkách placeno pojistné. Výdaje v posledním roce životnosti automobilu jsou rovny rozdílu pojistného a daňových úspor z pojistného a ročního odpisu.

Pro výpočet diskontovaných výdajů byly použity stejné vzorce i stejná sazba jako v případě finančního leasingu. Diskontované výdaje spojené s financováním formou úvěru jsou ve výši 560 571 Kč při rovnoměrném odpisování automobilu a ve výši 555 727 Kč při zrychleném odpisování automobilu. Rozdíl mezi diskontovanými výdaji při různém odpisování je způsoben diskontováním výdajů. Ačkoli je automobil při rovnoměrném i zrychleném odpisování 100% odepsán, výše ročních odpisů, a tak i výše daňových úspor z odpisů, se liší. Vyšší daňová úspora z odpisů při zrychleném odpisování v prvních dvou letech odpisování znamená při diskontování výdajů nižší celkové diskontované výdaje. Navíc v roce 2005 je daňová sazba, která se používá při výpočtu daňové úspory, rovna 26 %, zatímco v dalších letech 24 %. Z toho důvodu jsou celkové výdaje při zrychleném odpisování již před diskontováním nižší, neboť daňová úspora z odpisů je v důsledku vyššího odpisu v roce 2005 vyšší (viz vzorec (7)).⁴⁴

⁴³ Podle § 26 odst. 6 ZDP lze odpis ve výši ročního odpisu vypočteného podle § 31 a § 32 uplatnit z hmotného majetku evidovaného u poplatníka ke konci příslušného zdaňovacího období s výjimkou uvedenou v § 26 odst. 7 písm. b) až d).

⁴⁴ Daňová úspora z odpisů (před diskontováním) je v případě zrychleného odpisování o 1 323 Kč vyšší. Pokud by byla po celou dobu odpisování daňová sazba stejná, daňové úspory z odpisů (před diskontováním) při obou způsobech odpisování by se rovnaly.

Tabulka 9 – Kvantifikace výdajů spojených s hotovostí (rovnoměrné odpisy)

měsíc	období	pořizovací cena	pojistné	roční odpis	daňová úspora	výdaje	odúročitel	diskontované výdaje
0	01.06.05	606900				606900	1	606900
1	30.06.05		2274		591	1683	0,99479	1674
2	31.07.05		2274		591	1683	0,98960	1665
3	31.08.05		2274		591	1683	0,98444	1657
4	30.09.05		2274		591	1683	0,97931	1648
5	31.10.05		2274		591	1683	0,97420	1639
6	30.11.05		2274		591	1683	0,96912	1631
7	31.12.05		2274	146262	38619	-36345	0,96407	-35039
8	31.01.06		2274		546	1728	0,95796	1656
9	28.02.06		2274		546	1728	0,95283	1647
10	31.03.06		2274		546	1728	0,94773	1638
11	30.04.06		2274		546	1728	0,94265	1629
12	31.05.06		2274		546	1728	0,93760	1620
13	30.06.06		2274		546	1728	0,93258	1612
14	31.07.06		2274		546	1728	0,92759	1603
15	31.08.06		2274		546	1728	0,92262	1595
16	30.09.06		2274		546	1728	0,91768	1586
17	31.10.06		2274		546	1728	0,91277	1577
18	30.11.06		2274		546	1728	0,90788	1569
19	31.12.06		2274	153546	37397	-35123	0,90302	-31717
20	31.01.07		2274		546	1728	0,89819	1552
21	28.02.07		2274		546	1728	0,89338	1544
22	31.03.07		2274		546	1728	0,88859	1536
23	30.04.07		2274		546	1728	0,88384	1527
24	31.05.07		2274		546	1728	0,87910	1519
25	30.06.07		2274		546	1728	0,87440	1511
26	31.07.07		2274		546	1728	0,86971	1503
27	31.08.07		2274		546	1728	0,86506	1495
28	30.09.07		2274		546	1728	0,86042	1487
29	31.10.07		2274		546	1728	0,85582	1479
30	30.11.07		2274		546	1728	0,85124	1471
31	31.12.07		2274	153546	37397	-35123	0,84668	-29738
32	31.01.08		2274		546	1728	0,84214	1455
33	29.02.08		2274		546	1728	0,83763	1448
34	31.03.08		2274		546	1728	0,83315	1440
35	30.04.08		2274		546	1728	0,82869	1432
36	31.05.08		2274		546	1728	0,82425	1425
37	30.06.08		2274		546	1728	0,81984	1417
38	31.07.08		2274		546	1728	0,81545	1409
39	31.08.08		2274		546	1728	0,81108	1402
40	30.09.08		2274		546	1728	0,80674	1394
41	31.10.08		2274		546	1728	0,80242	1387
42	30.11.08		2274		546	1728	0,79812	1379
43	31.12.08		2274	153546	37397	-35123	0,79385	-27882
44	31.01.09		2274		546	1728	0,78960	1365
45	28.02.09		2274		546	1728	0,78537	1357
46	31.03.09		2274		546	1728	0,78116	1350
47	30.04.09		2274		546	1728	0,77698	1343
48	31.05.09		2274		546	1728	0,77282	1336
								549133

Tabulka 10 – Kvantifikace výdajů spojených s hotovostí (zrychlené odpisy)

měsíc	období	pořizovací cena	pojistné	roční odpis	daňová úspora	výdaje	odúročitel	diskontované výdaje
0	01.06.05	606900				606900	1	606900
1	30.06.05		2274		591	1683	0,99479	1674
2	31.07.05		2274		591	1683	0,98960	1665
3	31.08.05		2274		591	1683	0,98444	1657
4	30.09.05		2274		591	1683	0,97931	1648
5	31.10.05		2274		591	1683	0,97420	1639
6	30.11.05		2274		591	1683	0,96912	1631
7	31.12.05		2274	212416	55819	-53545	0,96407	-51621
8	31.01.06		2274		546	1728	0,95796	1656
9	28.02.06		2274		546	1728	0,95283	1647
10	31.03.06		2274		546	1728	0,94773	1638
11	30.04.06		2274		546	1728	0,94265	1629
12	31.05.06		2274		546	1728	0,93760	1620
13	30.06.06		2274		546	1728	0,93258	1612
14	31.07.06		2274		546	1728	0,92759	1603
15	31.08.06		2274		546	1728	0,92262	1595
16	30.09.06		2274		546	1728	0,91768	1586
17	31.10.06		2274		546	1728	0,91277	1577
18	30.11.06		2274		546	1728	0,90788	1569
19	31.12.06		2274	197242	47884	-45610	0,90302	-41187
20	31.01.07		2274		546	1728	0,89819	1552
21	28.02.07		2274		546	1728	0,89338	1544
22	31.03.07		2274		546	1728	0,88859	1536
23	30.04.07		2274		546	1728	0,88384	1527
24	31.05.07		2274		546	1728	0,87910	1519
25	30.06.07		2274		546	1728	0,87440	1511
26	31.07.07		2274		546	1728	0,86971	1503
27	31.08.07		2274		546	1728	0,86506	1495
28	30.09.07		2274		546	1728	0,86042	1487
29	31.10.07		2274		546	1728	0,85582	1479
30	30.11.07		2274		546	1728	0,85124	1471
31	31.12.07		2274	131495	32105	-29831	0,84668	-25257
32	31.01.08		2274		546	1728	0,84214	1455
33	29.02.08		2274		546	1728	0,83763	1448
34	31.03.08		2274		546	1728	0,83315	1440
35	30.04.08		2274		546	1728	0,82869	1432
36	31.05.08		2274		546	1728	0,82425	1425
37	30.06.08		2274		546	1728	0,81984	1417
38	31.07.08		2274		546	1728	0,81545	1409
39	31.08.08		2274		546	1728	0,81108	1402
40	30.09.08		2274		546	1728	0,80674	1394
41	31.10.08		2274		546	1728	0,80242	1387
42	30.11.08		2274		546	1728	0,79812	1379
43	31.12.08		2274	65747	16325	-14051	0,79385	-11154
44	31.01.09		2274		546	1728	0,78960	1365
45	28.02.09		2274		546	1728	0,78537	1357
46	31.03.09		2274		546	1728	0,78116	1350
47	30.04.09		2274		546	1728	0,77698	1343
48	31.05.09		2274		546	1728	0,77282	1336
								544290

V případě financování automobilu hotovostí jsou daňově uznatelnými náklady roční odpisy a pojistné⁴⁵. Daňová úspora byla vypočítána obdobně jako u finančního leasingu. Výdaje jsou sumou pořizovací ceny a pojistného, která je snížena o daňovou úsporu. Pro výpočet diskontovaných výdajů byly opět použity stejné vzorce i diskontní sazba jako v případě finančního leasingu. Diskontované výdaje spojené s financováním hotovostí jsou ve výši 549 133 Kč při rovnoměrném odpisování automobilu a ve výši 544 290 Kč při zrychleném odpisování automobilu. Rozdíl ve výši diskontovaných výdajů při různém odpisování lze vysvětlit stejně jako u financování úvěrem.

Tabulka 11 – Kvantifikace výdajů – srovnání

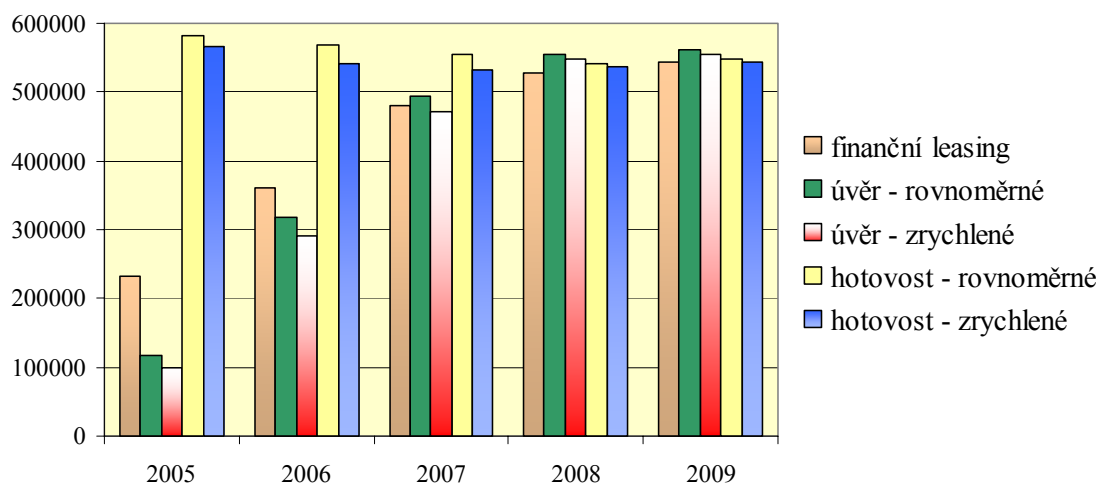
	leasing	úvěr - rovnoměrné	úvěr - zrychlené	hotovost - rovnoměrné	hotovost - zrychlené
Diskontované výdaje	544398	560571	555727	549133	544290

V *Tabulce 11* jsou srovnány diskontované výdaje spojené s jednotlivými možnostmi financování automobilu. Z tabulky je zřejmé, že nejnižších diskontovaných výdajů by firma dosáhla, pokud by k financování automobilu, který by odpisovala zrychleně, použila hotovost. Oproti finančnímu leasingu, který je druhou nejvhodnější variantou, by společnost ušetřila ovšem pouhých 108 Kč.

Porovnáme-li diskontované výdaje spojené s financováním automobilu finančním leasingem a úvěrem (při zrychleném odpisování), tak je leasingové financování levnější o 11 329 Kč. Při bližším zkoumání struktury diskontovaných výdajů stojí za povšimnutí, že bankovní poplatky za vedení účtu k úvěru se na diskontovaných výdajích podílí 7 403 Kč. Další významnou položkou jsou diskontované výdaje na pojištění, které jsou v případě úvěru vyšší o 8 075 Kč.

Rozdíly mezi diskontovanými výdaji spojenými s jednotlivými formami financování jsou patrné i z *Grafu 10*.

⁴⁵ Pojištění by bylo sjednáno také u Kooperativy pojišťovny, a.s., a to za stejných podmínek jako u financování úvěrem.

Graf 10 – Kumulované diskontované výdaje (2005 – 2009)

Z Grafu 10 je také zřejmé, že likviditu a peněžní toky firmy nejvýrazněji postihne nákup automobilu za hotové. V okamžiku koupě totiž společnost musí mít k dispozici potřebné finanční prostředky naakumulované (tedy vlastně „umrtvené“) v předcházejícím období. Navíc se tak společnost může připravit o disponibilní prostředky, které by mohla využít ke krytí provozních nákladů spojených s uvedením vozidla do provozu, nebo k realizaci jiných investičních projektů. Z tohoto hlediska zasáhne likviditu firmy nejméně pořízení automobilu na úvěr. U finančního leasingu totiž nájemce musí počítat s výdaji na mimořádnou splátku (v našem příkladě 25 % z pořizovací ceny vozidla).

Na druhou stranu, v případě financování automobilu hotovostí nejsou peněžní toky podniku zatíženy v dalších obdobích po koupi nutností hradit úvěrové či leasingové splátky ani nutností platit za další služby spojené s alternativními formami pořízení (např. poplatky za vedení úvěrových účtů, poplatky za uzavření a správu úvěrových, případně leasingových smluv atd.).

Financování leasingem i úvěrem je rizikové, a to právě z hlediska schopnosti hrazení splátek. Podnik si musí uvědomit, že platby musí proběhnout bez ohledu na jeho hospodářské výsledky. V opačném případě banka může podniku úvěr vypovědět – a požadovat jeho okamžité splacení, případně může uplatnit své právo vyplývající z realizace zajišťovacích instrumentů. Leasingová společnost pak v případě platební neschopnosti nájemce může

odebrat leasovaný majetek, k němuž má vlastnická práva. Znamená to, že podnik, který se rozhodne financovat svá aktiva úvěrem či leasingem musí věnovat pozornost řízení peněžních toků.

4.3.3 Shrnutí

Při rozhodování o způsobu financování pořízení majetku by společnost měla pečlivě zvážit všechny varianty financování, které má k dispozici. Teoretické výhody a nevýhody jednotlivých alternativ získání finančních prostředků pak sice mohou být jistým vodítkem při výběru toho správného řešení, ale společnost by měla analýzu dopadů na svou likviditu i analýzu výdajů provést sofistikovanějším způsobem.

Jednou ze vhodných metod porovnání výdajů, které jsou spojeny s financováním majetku, je metoda diskontovaných výdajů na leasing a úvěr. Při tomto srovnání hrají důležitou roli takové faktory jako je například daňová legislativa, zvolená metoda odpisování a sazby odpisů, úroková sazba, výše a průběh leasingových splátek a časový faktor. Při kalkulaci výdajů nelze však opominout ani výši bankovních poplatků či pojištění.

Daňová legislativa má na kalkulaci výdajů zásadní vliv. Relevantní jsou zejména podmínky stanovené ZDP, za kterých jsou leasingové splátky daňově uznatelným nákladem, neboť daňová úspora ze splátek výrazně snižuje celkové výdaje. Neméně důležitou proměnnou při kvantifikaci diskontovaných výdajů je sazba daně z příjmu, která ovlivňuje jednak výši daňové úspory, ale také sazbu používanou k diskontování výdajů. Pozornost je nutné věnovat také ustanovením ZDPH, které byly popsány výše.

Co se týče metody odpisování, pro společnost je z hlediska minimalizace diskontovaných výdajů výhodnější zrychlené odpisování. Jak bylo podrobněji vysvětleno v komentáři výsledků případové studie, nižší diskontované výdaje při zrychleném odpisování jsou způsobeny diskontováním výdajů a snížením sazby daně z příjmů.

S růstem leasingové splátky se leasingové financování stává méně výhodné (viz také *Graf 9*). Faktory ovlivňující výši leasingových splátek byly podrobněji popsány v kapitole 2.1.1.

S růstem úrokové míry z úvěru se financování formou úvěru stává dražším. Ale úrokové míry z úvěrů stanovené bankami ovlivňují prostřednictvím sazby, za kterou si finanční prostředky půjčují leasingové společnosti, ovšem i leasingové navýšení, a tak i výši leasingových splátek. Cena leasingu tak s rostoucí úrokovou mírou také stoupá. Úroková míra mimo to ovlivňuje také hodnoty odúročitele (viz vzorec (10)).

Důležitým momentem je také diskontování výdajů. Pochopitelně nejnižší výdaje jsou spojené s financováním hotovostí (viz *Tabulka 12*). Diskontováním výdajů se ovšem pořadí jednotlivých variant může (ale také nemusí) změnit.

Tabulka 12 – Výdaje (před diskontováním)

leasing	úvěr - rovnoměrné	úvěr - zrychlené	hotovost - rovnoměrné	hotovost - zrychlené
584705	613513	612189	540956	539633

Právě z této *Tabulky 12* je také vidět vliv snížení sazby daně z příjmu na výdaje spojené s úvěrem i hotovostí při různém způsobu odpisování.

Také bankovní poplatky za vedení účtu k úvěru mohou být zásadní položkou, která může ovlivnit pořadí jednotlivých variant financování majetku, zejména pak v případě, kdy jsou rozdíly ve výdajích nepatrné. Zajímavý dopad má také zahrnutí pojištění do kalkulace výdajů. Leasingové společnosti totiž zprostředkovávají pojištění za nižší cenu než za jakou by si pojištění mohla pořídit sama společnost. Jde ovšem o cenu, která je určena novému zákazníkovi pojišťovny. Většina pojišťoven pak věrným klientům, kteří jezdí bez nehody, cenu pojištění každoročně snižuje.⁴⁶

Pro zajímavost porovnejme diskontované výdaje, v nichž opomeneme veškeré poplatky a pojištění (*Tabulka 13*).

⁴⁶ S tím ovšem nelze ex ante počítat.

Tabulka 13 – Diskontované výdaje (bez poplatků a pojištění)

leasing	úvěr - rovnoměrné	úvěr - zrychlené	hotovost - rovnoměrné	hotovost - zrychlené
474406	476041	471198	476506	471663

Z Tabulky 13 je zřejmé, že pořadí se změnilo. Nejvýhodnějším financováním automobilu, který je odpisován zrychleně, je úvěr. Tím jsem chtěla naznačit, že opomenutím pojištění a bankovních poplatků při kalkulaci výdajů může dojít k naprosto jiným a mylným závěrům o výhodnosti jednotlivých způsobů financování.

Na základě výsledků komparativní analýzy možných zdrojů financování osobního automobilu společností *AB, a.s.* nyní ověříme hypotézu H_1 : *leasing se při uspokojování poptávky větších podniků stal rovnocenným konkurentem tradičních produktů jako jsou bankovní úvěry.*

Podíváme-li se na výsledky kvantifikace výdajů spojených s pořízením automobilu na úvěr a formou finančního leasingu, je zřejmé, že za určitých předpokladů, zejména pak při výhodnějším pojištění u finančního leasingu či při vysokých poplatcích souvisejících s financováním úvěrem, může být leasing výhodnějším způsobem financování. Samozřejmě nelze tento výsledek zobecňovat, neboť změna třeba jen jednoho faktoru, který ovlivňuje rozhodování, může vést k zcela odlišným výsledkům. Nicméně už z výsledku naší případové studie je patrné, že leasingové financování je rovnocenným konkurenčním produktem bankovních úvěrů. *Hypotézu H_1 tak nelze zamítnout.*

4.4 Problematika nových, malých a středních podniků

Malé a střední podniky (MSP) jsou často považovány za „páteř“ celé ekonomiky.⁴⁷ Podle mnoha odborníků MSP vytvářejí zdravé podnikatelské prostředí, zvyšují dynamiku trhu, mají schopnost přijímat podstatnou část pracovních sil uvolňovaných z velkých podniků či napomáhat rychlejšímu rozvoji regionů, menších měst a obcí.

⁴⁷ Viz například Green (2003)

Možnosti využití potenciálu MSP jsou ovšem do značné míry závislé na podmínkách, za kterých mohou rozvíjet svou hospodářskou činnost. Jednou z největších překážek pro malý či střední podnik je těžký přístup k penězům, což omezuje financování lepší techniky apod., a tak i možnost rozvoje podnikatelské činnosti, někdy i šanci na přežití.

V následující části diplomové práce budou nejprve identifikovány obecně platné důvody zamítnutí žádostí o úvěr klientů z řad nových a menších firem. Další část se pak zabývá situací v České republice, a to konkrétně nabídkou bankovních úvěrů pro tento segment firem a alternativou jejich financování – leasingem.

4.4.1 Důvody zamítnutí žádostí o úvěr

Menší a začínající podniky při získávání finančních prostředků tradičně narážejí na větší problémy než větší a zavedené firmy (Gallardo, 1997). Podle Greena (2003) je získání klasického úvěru, tradičního zdroje financování investic, pro MSP obtížné zejména z následujících důvodů:

- ***Vysoké administrativní náklady***

Vzhledem k tomu, že většina administrativních nákladů je fixní, tzn. nezávislá na velikosti půjčky, vznikají úspory z rozsahu – čím větší je úvěr, tím nižší jsou administrativní náklady na půjčenou korunu. Poskytování malého množství peněz formou úvěru, o které žádají zejména ty menší podniky, je tak pro banky méně výhodné.

- ***Příliš vysoké riziko přisuzované MSP***

Komerční banky mají sklon přisuzovat malým firmám vysoké riziko, a tak se často zdráhají poskytovat jim úvěry. Mají k tomu přitom několik důvodů. Vzhledem k jejich velikosti a značné citlivosti na tržní fluktuace je míra zániku malých společností relativně vysoká. Podle evropské statistiky zaniká plných 90 % nově založených malých

firem do pěti let a jedna třetina dokonce jen do jednoho roku od zahájení činnosti (ČNB, 2004c).⁴⁸

Tyto firmy také většinou postrádají finanční historii či seznam již uskutečněných ziskových projektů, což je činí „nečitelnými“, a tak rizikovými klienty. Navíc, organizační a administrativní nedostatky či nižší kvalita managementu mohou omezit dostupnost a hodnověrnost informací o schopnosti malé firmy splácet úvěr. To vše, dohromady s neschopností poskytnout vhodné a dostatečné zajištění, vede banky k tomu, že menší firmy považují za příliš rizikové na to, aby jim byly ochotné poskytnout úvěr.

- ***Asymetrická informace***

Předpokladem efektivní alokace zdrojů tržními silami je, že všechny zúčastněné strany mají přístup ke stejným relevantním informacím. To ovšem není případ finančních trhů. Banky stejně jako řada jiných finančních, ale i nefinančních společností trpí asymetrií informovanosti. Dlužník bude vždy vědět více o realizovatelnosti svých projektů nebo schopnosti a ochotě splácet dluh. Věřitel tak vždy musí čelit nejistotě, a to jak s ohledem na očekávanou výnosnost investice, tak i poctivost dlužníka. Díky asymetrickým informacím tak není možné přesně odlišit „dobré“ a „špatné“ klienty.

Problém asymetrické informace je závažnější v případě malého či středního podniku než u velké společnosti, a to z důvodu nižších informačních standardů a citlivějších reakcí na výkyvy ekonomických veličin (Green, 2003).

Dva hlavní problémy, které jsou s asymetrickou informací spojeny, jsou negativní výběr a morální hazard.

---

⁴⁸ „V České republice je situace o to horší, že segment MSP se vyznačuje vyšším podílem nově založených podniků ve srovnání se zeměmi EU, a to v důsledku ekonomické transformace. Na vyšší rizikovost malých a středních podniků lze usuzovat také z podílu ohrožených úvěrů na celkových úvěrech“ (ČNB, 2004c, s. 19).

Tam, kde dochází k *negativnímu výběru*, jsou příliš vysokou úrokovou mírou vytlačováni kvalitnější vypůjčovatelé, zatímco rizikovější klienty vyšší úroková míra neodrazuje (Mehrteab, 2005).⁴⁹ Banky proto musí držet úrokovou míru dostatečně nízko, aby docílili optimálního portfolia klientů z hlediska rizikivosti jimi financovaných projektů.

Vzhledem k tomu, že je MSP obecně přisuzována vyšší míra rizika, žádosti takových firem jsou většinou automaticky zamítnuty. A ačkoli jsou tyto podniky ochotné zaplatit více, aby takové riziko kompenzovaly, banky se zvýšení úrokové sazby z výše popsaných důvodů brání (Green, 2003).

Morální hazard je problém, který se objevuje po uzavření úvěrové smlouvy, protože věřitel není schopen monitorovat dlužníka důkladně. Morální hazard spočívá v tom, že dlužník využívá lepší informovanosti a chová se tak, že jeho (nemorální) chování je v rozporu se zájmy věřitele, neboť snižuje pravděpodobnost, že bude schopen a ochoten úvěr splatit.⁵⁰ Dojde-li k tomu reálně však závisí také na morálce dlužníků.

Díky informačním nedokonalostem a nákladným kontrolním mechanismům jsou „pokročilejší“ kritéria výběru klientů (založená např. na odhadech peněžních toků) někdy opuštěna a banky své klienty vybírají podle velikosti firmy a možnosti poskytnout nějakou formu zajištění (Green, 2003). Toto rozhodnutí ovšem může vést k suboptimální alokaci úvěrů, neboť některé dobré, životaschopné a zisku schopné projekty nemusí být realizovány jen proto, že o jejich

---

⁴⁹ Klienti s averzí k riziku investují raději do projektů s relativně jistým, nicméně nízkým výnosem. Naopak subjekty se sklonem k riziku upřednostňují investice s vysokým, ale za to nejistým výnosem. S rostoucí úrokovou mírou se projekty s nízkým výnosem budou stávat nevýhodné, a tak klienti s averzí k riziku nebudou mít o úvěr zájem, protože nejsou schopni nebo ochotni platit tak vysoké úroky. Mezi žadateli tak zůstanou pouze klienti, kteří chtějí investovat do projektu s vysokým výnosem, který ovšem má jen nepatrnou naději, že se vydaří. Pro banku to znamená jediné – úrokovou míru nemůže použít jako nástroj k vyrovnávání poptávky a nabídky.

⁵⁰ Například dlužník poruší účel úvěru a s vidinou vyššího výnosu investuje do rizikovějších projektů, ale jeho očekávání se nenaplní.

financování formou úvěru požádala malá firma s nedostatečnými možnostmi zajištění.

- ***Nedostatečné zajištění***

Z důvodu existence asymetrické informace, banky většinou staví svá rozhodnutí o poskytnutí úvěrů na vyhodnocení možností klienta nabídnout nějakou formu zajištění. Navzdory výhodám plynoucích z tohoto postupu pro banky, tato politika často brání obdržení úvěrů menšími firmami, neboť ty nemají dostatečný majetek na to, aby mohly nabídnout přijatelné zajištění.

Vzhledem k tomu, že mnoha začínajícím a malým podnikům je žádost o úvěr zamítnuta, musí hledat alternativní zdroje financování, mezi které jednoznačně patří i leasing. Leasingové financování má schopnost usnadnit začínajícím a malým podnikům přístup ke střednědobému financování kapitálového vybavení a nové technologie (Beuselinck, 2000). Podle Bendy a kol. (2001, s. 343) „leasingové společnosti do určité míry suplují úlohu úvěrového sektoru“.

4.4.2 Malé a střední podniky v ČR

Význam malých a středních podniků v české ekonomice od počátku 90. let roste. Do této skupiny ve smyslu definice⁵¹ používané v EU patří 99,8 % všech tuzemských podnikatelských subjektů, které vytváří již přes 60 % celkových pracovních příležitostí (ČNB, 2004c). Na tvorbě HDP se pak podílí zhruba 45 % (<http://www.penize.cz>)⁵².

Ještě nedávno malé a střední podniky řešily většinou bez úspěchu otázku přístupu k úvěrům. Obezřetnost bank po krizi v 90. letech či obecné faktory

---

⁵¹ Od 1. ledna 2005 platí nová definice MSP:

MSP má méně než 250 zaměstnanců s vlastním ročním obratem do 50 milionů euro nebo konečnou roční rozvahou do 43 milionů euro. Dále musí splňovat kritérium nezávislosti, tj., že není vlastněn z 25 % a více subjektem, který definici nesplňuje. Malý podnik má méně než 50 zaměstnanců, roční obrat do 10 milionů euro nebo konečná roční rozvaha nepřekročí 10 milionů euro. Musí rovněž splňovat podmínky nezávislosti. Za mikropodnik je považován podnik s méně než 10 zaměstnanci a s vlastním ročním obratem do 2 milionů euro nebo konečnou roční rozvahou do 2 milionů euro (http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/sme_definition/index_en.htm).

⁵² <<http://penize.cz/info/zpravy/zprava.asp?NewsID=2026>>

averze poskytovat úvěry malým podnikům (viz výše) vedla ke kritické nedostupnosti úvěrů pro takové žadatele. Ne že by byla jejich situace v současnosti ideální, ale v posledních dvou, třech letech pomalu mizí přehlížení malých a středních podniků. Banky totiž mění strategii a hodlají MSP úvěrovat více (ČNB, 2004c).⁵³ Důvody jsou minimálně dva. Za prvé, banky mají přebytek peněz, a tak hledají příležitosti, jak by mohly dobře investovat. Vzhledem k tomu, že si banky velké korporátní klienty již v minulosti téměř definitivně mezi sebe rozdělily, MSP jsou posledním segmentem, kde banky ještě můžou získat nové klienty. Za druhé, v Evropě malé a střední podniky tvoří až 60 % HDP, proto je MSP v ČR přisuzován vysoký růstový potenciál.

Nárůst úvěrů malým a středním podnikům dokládá mnoho bank. Meziroční nárůst objemů úvěrů, které banky vykazují je v desítkách procent. Například Československá obchodní banka v roce 2004 zvýšila meziročně objem úvěrů pro malé a střední firmy o 34 %. Česká spořitelna pak MSP poskytla meziročně o 26,8 % úvěrů více a Citibank dokonce o 57 % více. Roste také podíl úvěrů poskytnutých malým a středním podnikům na celkovém objemu úvěrů jednotlivých bank.

Srovnatelnost údajů ovšem komplikuje fakt, že každá banka považuje za malé a střední podniky někoho jiného. Všechny banky se sice řídí obratem, ale limity jsou různé. To je také důvodem, proč neexistuje souhrnná statistika o úvěrech pro MSP. Z údajů ČNB lze zjistit pouze to, že pokles úvěrové aktivity bank pro firemní klientelu jako celek se v roce 2003 zastavil.⁵⁴

4.4.2.1 Nabídka finančních úvěrů pro MSP

Zájem o klienty z řad malých podniků vedl nejednu banku k vytvoření konkrétních nabídek financování pro tento segment.

---

⁵³ Výjimkou jsou ovšem podniky z oborů a odvětví, které po léta vykazují vyšší podíly ohrožených úvěrů (pohostinství a ubytování, kovodělná výroba aj.) (ČNB, 2004c). Takové podniky budou na bankovní úvěry dosahovat jen stěží.

⁵⁴ „Úvěry podnikové sféře tvoří nejvýznamnější složku celkové úvěrové emise bank (43 % na konci 1. pololetí 2004). Pokles těchto úvěrů (stejně jako pokles jejich podílu na celkových úvěrech) se zastavil v 2. polovině roku 2003 a v následujícím období zaznamenal mírný růst“ (ČNB, 2004b, s. 36).

ČSOB, a.s.

ČSOB nabízí živnostníkům a velmi malým podnikům se sídlem nebo místem podnikání v ČR a pro malé a střední podniky s ročním obratem do 300 milionů Kč) *Malý investiční úvěr*. Jedná se o účelový úvěr s maximální splatností 10 let, jehož limit je ve výši minimálně 50 000 Kč a maximálně 3 miliony Kč s ohledem na výši investice, hodnotu zajištění a dobu splatnosti. Pro poskytnutí úvěru je nezbytné minimálně dvouleté podnikání v oboru, vyhovění odpovídajícímu ratingu, žádné závazky po splatnosti vůči Finančnímu úřadu a České správě sociálního zabezpečení, předložení daňových přiznání za poslední dva roky včetně finančních výkazů. Úvěr musí být zajištěn blankosměnkou, ručením třetí osobou nebo nemovitostí.

Raiffeisenbank, a.s.

Ve spolupráci s Evropskou bankou pro rozvoj Raiffeisenbank nabízí úvěrový program určený pro malé a střední firmy a podnikatele. Pro financování investičních potřeb klientů, kteří mají minimálně dvouletou historii, roční tržby ve výši do 30 milionů korun a nemají žádné závazky po splatnosti vůči státu, je určen produkt *Mikroúvěr*. Je poskytován ve výši 100 000 Kč až 1 500 000 Kč na dobu splatnosti od 1 roku do 5 let. Banka umožňuje odklad splátek o 3 měsíce. Úvěr musí být zajištěn blankosměnkou, případně nemovitostí v závislosti na bonitě konkrétního klienta a požadované výši úvěru.

Živnostenská banka, a.s.

Především pro podnikatele a malé a střední firmy je určen produkt Živnobanky *Business úvěry*, přičemž je možné vybrat si ze dvou základních variant – provozní úvěr XL a investiční úvěr XL.

Investiční úvěr je poskytován ve výši od 100 000 Kč do 4 000 000 Kč a je splatný do 5 let. Mezi podmínky získání tohoto úvěru patří doba podnikání minimálně 2 roky, žádné závazky vůči Finančnímu úřadu a České správě sociálního zabezpečení, fakt, že klient patří do segmentu podnikatelů nebo malých a středních firem a že není v konkurzu či v likvidaci. Pro částky do

1 000 000 Kč stačí k zajištění pouze blankosměnka, jinak je požadováno zajištění úvěru zejména postoupením pohledávek, movitým majetkem, bankovní zárukou, termínovaným vkladem nebo nemovitostí.

eBanka, a.s.

U eBanky je pro financování strojů, zařízení malých a středních podniků určen produkt *Splácený Minikredit*. S tímto produktem lze získat prostředky až do výše 3 000 000 Kč. Za úvěry do 1 milionu korun lze ručit pouze blankosměnkou, u finanční částky nad 1 000 000 Kč pak bude jako zajištění požadována nemovitost. Maximální doba splatnosti je 4 roky.

Shrnutí

Jak je vidět, nabídka produktů pro malé a střední podniky začíná být pestrá. Nicméně, většina bank požaduje jako nutnou podmínku pro poskytnutí úvěru minimálně dvouletou historii klienta. Z tohoto hlediska nemají šanci úvěr získat nové podniky. Za jistý vstřícný krok bank lze považovat možnost zajištění blankosměnkou⁵⁵ do určité výše úvěru. Jedna z hlavních překážek poskytnutí úvěru, tj. nedostatečné zajištění, je tak v některých případech elegantně vyřešena.

Nutno podotknout, že podmínky u výše uvedených nabídek úvěrů jsou nutné, nikoli postačující. Při posouzení žádosti hraje i nadále hlavní roli bonita klienta, případně i kvalita podnikatelského záměru, je-li úvěr vázán účelově.

4.4.2.2 Alternativa financování nových a malých podniků

Ačkoli roste nejen nabídka úvěrů pro MSP, ale také podíl uspokojených žádostí o úvěr tohoto segmentu, stále existují podniky, které začínají, případně procházejí fází rozvoje a přechodu k ziskovosti a pro bankovní instituce představují příliš vysoké riziko. Vysoká ziskovost nenutí české banky brát na sebe toto větší riziko. Určité bariéry pro akceptaci vyššího

---

⁵⁵ Blankosměnka (biancosměnka, biankosměnka) – také směnka neúplná – je listina, která byla vydána neúplná, a do níž mají být některé směnečné náležitosti v budoucnu doplněny. Teprve doplněním se stane skutečnou směnkou, jejíž zaplacení je soudně vymahatelné.

rizika existují i na straně legislativního prostředí – např. v oblasti práv věřitele, nebo konkursního práva (Federek, 2003).

Řada těchto firem se proto snaží finance na své investice získat jinou formou. Podniky samy kombinují různé formy financování. Značný počet malých a středních podniků využívá některých forem leasingu (ČNB, 2004c). Podle Federka (2003) leasing představuje komplementární zdroj financování MSP, a je pro MSP v ČR nejdostupnější. Důvodem, proč je leasing dostupný i pro začínající a malé společnosti, je to, že předmět leasingu je po celou dobu trvání leasingové operace ve vlastnictví pronajímatele, což společně s počáteční platbou slouží jako zajištění celé transakce.

Mezi mnoha statistikami, které zveřejňuje ČLFA, statistika struktury leasingových operací podle velikosti podniku bohužel chybí. Nicméně základní představu o této struktuře mohou poskytnout informace některých leasingových společností.

V portfoliu některých leasingových společností dle typu klienta má sektor malých a středních podniků významný podíl. Například malé a střední podniky se v roce 2004 staly největším odběratelem služeb společnosti D.S. Leasing, a.s. Celkem uzavřely 1 522 smluv o leasingu a na celkovém počtu smluv se tak podílely 73 %.⁵⁶

Společnost Leasing České spořitelny, a.s. uzavřela v roce 2003 leasingové obchody o celkovém objemu 4 229 mil. Kč. Na tomto objemu se 24 % podílely fyzické osoby – podnikatelé, které patří do segmentu malých a středních podniků, a 40 % společnosti s ručením omezeným, jejichž převážnou část lze dle mého názoru do tohoto segmentu zařadit také.

4.4.3 Shrnutí

Nové, malé a střední podniky mají při získávání prostředků na financování svých aktivit problémy všude ve světě.⁵⁷ Nejinak je tomu i v České republice.

---

⁵⁶ Internetové stránky D.S. Leasing, a.s.

⁵⁷ Viz například Beuselinck (2000), Green (2003), Nair – Kloppinger-Todd. – Mulder (2004), Shtelmakh (1999), Federek (2003).

Získání klasického úvěru, tradičního zdroje financování investic, je pro MSP obtížné zejména z následujících čtyř důvodů. Jde o vysoké administrativní náklady, asymetrickou informaci, vysoké riziko přisuzované MSP a nedostatečné zajištění. V České republice lze tento výčet doplnit ještě jedním důvodem navíc. Je jím celková restrikce objemu úvěrů jako důsledek větší obezřetnosti bank po krizi v 90. letech.

V posledních dvou, třech letech lze však zaznamenat pozitivní růstový trend nabídky bankovních úvěrů pro segment malých a středních podniků. Nicméně, většina bank požaduje jako nutnou podmínku pro poskytnutí úvěru minimálně dvouletou historii klienta a kvalitní finanční situaci. Pozitivně lze hodnotit možnost zajištění blankosměnkou do určité výše úvěru, což může u některých firem řešit problém dosud nedostatečného zajištění. Při posuzování žádosti je však stále nejdůležitější bonita klienta, případně kvalita podnikatelského záměru.

V důsledku nedostupnosti bankovního financování pro některé střední firmy a podnikatele, zejména pak ty, kteří s podnikáním začínají, se v minulosti zcela samozřejmým nástrojem financování stal leasing.

Hypotézu H_2 (*leasingový trh v České republice disponuje potenciálem usnadnit novým a menším podnikům financování investic, neboť dokáže uspokojit jejich nenasycenou poptávku po finančních zdrojích*) nelze sice zamítnout, neboť podniků, pro které je leasing jedinou možností získání financí, je stále dost. Nicméně nabídka bankovních úvěrů určená segmentu MSP v poslední době vzrostla a leasing tak začíná ztrácet své výsadní postavení při uspokojování poptávky po finančních zdrojích malých a středních podniků. Myslím si, že jejich přesun od leasingového financování k financování formou úvěru však bude jen pozvolný.

ZÁVĚR

Ačkoli v západní Evropě a Spojených státech amerických se leasing stal běžně využívaným zdrojem financování již před několika desítkami let, v České republice začal nabývat na významu až od počátku devadesátých let dvacátého století. V současné době se však leasing již stal nedílnou součástí českého trhu finančních služeb a hraje nezanedbatelnou úlohu při naplňování mnohých investičních záměrů či podpoře malého a středního podnikání. Přízeň podnikatelů si leasing získal zejména díky své dobré dostupnosti, rychlosti a flexibilitě.

Česká republika vstoupila do Evropské unie jako jedna ze zemí s nejvíce rozvinutým leasingovým sektorem v Evropě. Z hlediska objemu leasingu se naše země v roce 2004 umístila v konkurenci evropských zemí na 12. místě a vede žebříček zemí střední a východní Evropy.

Současná struktura leasingu v ČR vykazuje určité odlišnosti ve srovnání se strukturou obvyklou v EU. Podle současných předpokladů by se ovšem český trh měl postupně k této evropské struktuře přiblížit. Můžeme tedy očekávat především růst objemu operativního leasingu, růst objemu leasingu nemovitostí a změnu komoditního zaměření. Leasingové společnosti již začaly reagovat na nové trendy v poptávce zákazníků a proto přicházejí s nabídkou dalších produktů, mezi něž patří například spotřebitelské úvěry a prodej na splátky.

Při srovnání leasingu s bankovním úvěrem je vhodné rozdělit podnikatelské subjekty na velké firmy a na nové a menší společnosti. Na rozdíl od větších a zavedených firem totiž menší a začínající podniky čelí při získávání finančních prostředků větším problémům. Přístup k bankovním úvěrům je jim totiž často uzavřen, a tak se uchylují k využití leasingu, který je pro ně snadněji dostupný. Nicméně nabídka bankovních úvěrů určená segmentu MSP v poslední době vzrostla, a leasing tak začíná ztrácet své výsadní postavení při uspokojování poptávky malých a středních podniků po finančních zdrojích. Myslím si, že přesun od leasingového financování

k financování formou úvěru však bude jen pozvolný a že i nadále budou na trhu firmy, pro které leasing bude jediným možným zdrojem financování jejich činností.

Pro větší podniky, které mohou volit mezi úvěrem a leasingem, má každý z uvedených způsobů financování své výhody a nevýhody, ale obecně nelze určit, který je výhodnější. U jednotlivých konkrétních investičních záměrů lze však vzájemně porovnat výdaje spojené s jednotlivými způsoby financování (například metodou diskontovaných nákladů na leasing a úvěr či metodou čisté výhody leasingu) a na základě propočtů pak vybrat variantu, která je pro daný konkrétní případ nejvýhodnější. Přesvědčili jsme se, že při tomto srovnání hrají důležitou roli takové faktory jako je například daňová legislativa, zvolená metoda odpisování a sazby odpisů, úroková sazba, výše a průběh leasingových splátek, časový faktor, ale také výše bankovních poplatků a pojištění. V závislosti na parametrech jednotlivých investičních projektů a nabídek jejich financování se může stát výhodnější jedna i druhá možnost. Nemůže být tedy pochyb, že leasingové financování je rovnocenným konkurenčním produktem bankovních úvěrů.

POUŽITÉ ZDROJE

Literatura

Benda, V. a kol. (2001), *Leasing: právní, účetní a daňové postupy v praxi včetně příkladů*, 2. aktualizované a doplněné vydání, Polygon, Praha, ISBN 80-7273-042-8

Beuselinck, Ch. (2000), *The Economic Impact of Leasing*, Faculty of Economics and Business Administration, Gent

ČLFA (2005), *Statistika leasingu, nebankovních spotřebitelských úvěrů a splátkových prodejů v ČR v r. 2004*

ČNB (2004a), *Bankovní dohled 2003*

ČNB (2004b), *Zpráva o finanční stabilitě*

ČNB (2004c), *Zpráva o stabilitě bankovního sektoru*

Drobík, D. a kol. (1996), *Účetní a daňový průvodce leasingem*, 1. vydání, Sagit, Ostrava, ISBN 80-85789-62-0

Farská, P. a kol. (2003), *Finanční leasing v právní praxi*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, ISBN 80-7179-836-3

Federek, R. (2003), *Analýza dostupnosti finančních zdrojů pro malé a střední inovační podniky*, Technologické centrum AV ČR, Praha

Freiberg, F. (2000), *Bankovníctví*, 1. vydání, Vydavatelství ČVUT, Praha, ISBN 80-01-02106-8

Green, A. (2003), *Credit Guarantee Schemes for Small Enterprises: An Effective Instrument to Promote Private Sector-Led Growth?*, United Nations Industrial Development Organization

Jindrová, B. (1999), *Leasing: praktický průvodce*, 1. vydání, Grada Publishing, Praha, ISBN 80-7169-611-0

Jindrová, B. (2000), *Leasing: chyby a problémy*, 1. vydání, Grada Publishing, Praha, ISBN 80-7169-912-8

Kipielová, I. (1998), *Bankovníctví pro střední školy a veřejnost*, 2., upravené vydání, Nakladatelství Fortuna, Praha, ISBN 80-7168-535-6

Kroh, M. (1999), *Jak si vzít úvěr*, 1. vydání, Grada Publishing, Praha, ISBN 80-7169-617-X

Lasfer, M. A. – Levis, M. (1998), *The Determinants of the Leasing Decision of Small and Large Companies*, *European Financial Management*, July 1998, vol. 4, no. 2, s. 159 – 184

- Leaseurope (2004), *Leasing Activity in Europe: Key Facts and Figures in 2003*
- Leaseurope (2005), *2004 Leaseurope Statistics*
- Likhachova, I. (1999), What is Leasing? The Significance of the Leasing Sector for Economic Development, *Leasing Courier*, January – February 1999, s. 5 – 8
- Macháček, I. (2003), Úvěry, měsíčník *Daně, účetnictví*, č. 5/2003, s. 10 – 32
- Macháček, I. (2003), Daňové řešení půjček a úvěrů, měsíčník *Daně, účetnictví*, č. 5/2003, s. 41 – 98
- Mehrteab, H. T. (2005), *Adverse Selection and Moral Hazard in Group-Based Lending: Evidence from Eritrea*, University of Groningen
- Morávek, Z. (2002), *Daňové a účetní aspekty finančního leasingu*, 1. vydání, Dashöfer, Praha, ISBN 80-86229-58-0
- Nair, A. – Kloppinger-Todd, R. – Mulder, A. (2004), *Leasing: An Underutilized Tool in Rural Finance*, The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank, Washington
- Pánek, D. (2001), *Bankovní služby*, 1. vydání, Masarykova univerzita v Brně, Brno, ISBN 80-210-2691-X
- Polidar, V. (1999), *Management bank a bankovních obchodů*, 2., upravené vydání, Ekopress, Praha, ISBN 80-86119-11-4
- Řehák, J. (1999), Význam, úloha a pojetí leasingu, *Poradce č. 1 – 2/1999*, Poradce, Český Těšín, s. 19 – 74
- Sedláková, E. (2002), Nájem a pronájem majetku z hlediska daně z příjmů, měsíčník *Daně, účetnictví* č. 2/2002, s. 5 – 64
- Sekerka, B. (1997), *Banky a bankovní produkty*, Profess, Praha, ISBN 80-85235-51-X
- Shtelmakh, V. (1999), The Economic Efficiency of Leasing as Compared to Loan Purchase, *Leasing Courier*, January – February 1999, s. 13 – 16
- Taušek, D. (2004), *Vývoj pojistného a leasingového trhu v ČR a jejich společné zájmy s ohledem na legislativní úpravu*, Diplomová práce, Vysoká škola ekonomická, Praha
- Termer, T. (1995), *Efektivnost finančního leasingu*, 1. vydání, Nad zlato, Praha, ISBN 80-85626-15-2
- Valach, J. (2001), *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*, 1. vydání, Ekopress, Praha, ISBN 80-86119-38-6
- Valouch, P. (2005), *Leasing v praxi: praktický průvodce*, 1. vydání, Grada, Praha, ISBN 80-247-0745-4

Vencovský, F. (1999), *Dějiny bankovníctví v Českých zemích*, 1. vydání, Bankovní institut, Praha, ISBN 80-7265-030-0

Výroční zprávy ČNB (1995 – 2003)

Wawrosz, P. (1999), *Zdroje financování podnikatelské činnosti*, 1. vydání, Sagit, Ostrava ISBN-80-7208-106-3

Zákonné normy

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Zákon č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty

Internet

http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/sme_definition/index_en.htm

<http://www.finance.cz>

<http://www.penize.cz>

Internetové stránky České leasingové a finanční asociace (<http://www.als-cr.cz>)

Internetové stránky České národní banky (<http://www.cnb.cz>)

Internetové stránky České spořitelny, a.s. (<http://www.csas.cz>)

Internetové stránky ČSOB Leasing, a.s. (<http://www.csobleasing.cz>)

Internetové stránky ČSOB, a.s. (<http://www.csob.cz>)

Internetové stránky D. S. Leasing, a.s. (<http://www.dsleasing.cz>)

Internetové stránky eBanky, a.s. (<http://www.ebanka.cz>)

Internetové stránky Kooperativy pojišťovny, a.s. (<http://www.koop.cz>)

Internetové stránky Leasingu České spořitelny, a.s. (<http://www.leasingcs.cz>)

Internetové stránky Leasuropu (<http://www.leaseurope.org>)

Internetové stránky Ministerstva financí (<http://www.mfcr.cz>)

Internetové stránky Ministerstva průmyslu a obchodu (<http://www.mpo.cz>)

Internetové stránky Raiffeisenbank, a.s. (<http://www.raiffeisenbank.cz>)

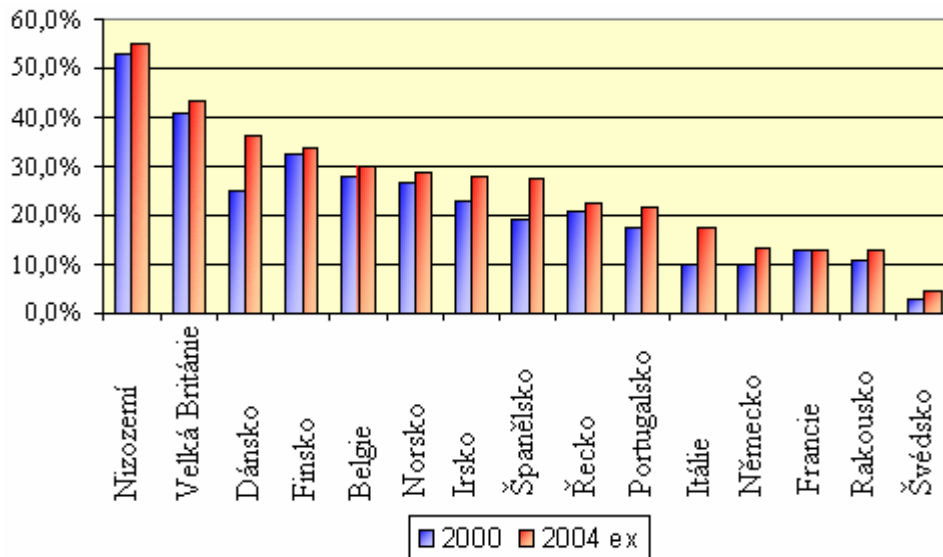
Internetové stránky Svazu dovozců automobilů (<http://www.sda-cia.cz>)

Internetové stránky Živnostenské banky, a.s. (<http://www.ziba.cz>)

PŘÍLOHY

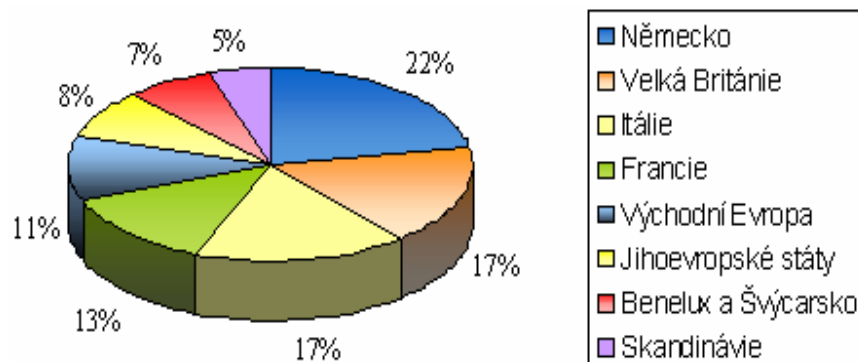
Příloha 1 – Leasing v Evropě

Graf 11 – Procentní objemy operativního leasingu v roce 2000 a očekávaný podíl operativního leasingu na celkovém objemu v roce 2004 ve vybraných evropských zemích

Zdroj: Internetové stránky ČSOB Leasing, a.s.

Graf 12 – Geografické rozložení leasingových aktivit v Evropě⁵⁸

Zdroj: Leasing Activity in Europe (2004)

⁵⁸ Mezi státy východní Evropy jsou zařazeny Česká Republika, Estonsko, Maďarsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Turecko. Jihoevropskými státy jsou Maroko, Portugalsko a Španělsko, skandinávskými jsou Dánsko, Finsko, Norsko, Švédsko.

Příloha 2 – Odpisy

Tabulka 14 – Minimální doba odpisování

Odpisová skupina	Doba odpisování (v letech)
1	3
1a	4
2	5
3	10

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Tabulka 15 – Rovnoměrné odpisování - roční odpisová sazba při zvýšení odpisu v prvním roce odpisování o 10 %

Odpisová skupina	V prvním roce odpisování	V dalších letech odpisování
1	30	35
1a	24,1	25,3
2	21	19,75
3	15,4	9,4

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Pro výpočet odpisů platí následující vztah:

$$\text{Roční odpis} = (\text{vstupní cena} * \text{roční odpisová sazba}) / 100.$$

Tabulka 16 – Zrychlené odpisování

Odpisová skupina	Koeficient pro zrychlené odpisování	
	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování
1	3	4
1a	4	5
2	5	6
3	10	11

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Pro výpočet odpisů platí následující vztahy:

- v prvním roce odpisování:

$$\text{Roční odpis} = (\text{vstupní cena}) / \text{koeficient pro první rok odpisování.}$$

Protože má pronajímatel právo na zvýšený odpis v prvním roce odpisování, může tento odpis zvýšit o 10 % vstupní ceny.

- v dalších letech:

Roční odpis = $(2 * \text{zůstatková cena}) / (\text{koeficient pro další roky odpisování} - \text{počet let, po které byl již odepisován})$.

Za předpokladu, že chceme odpisovat osobní automobil, jehož vstupní cena je 606 900 Kč, roční odpisy jsou rovny hodnotám uvedeným v Tabulce 17.

Tabulka 17 – Rovnoměrné a zrychlené odpisy

	Rovnoměrné odpisy		Zrychlené odpisy	
	Odpisy	Oprávký	Odpisy	Oprávký
1. rok	146263	146263	212416	212416
2. rok	153546	299809	197242	409658
3. rok	153546	453354	131495	541153
4. rok	153546	606900	65747	606900

Příloha 3 – Nabídka leasingu

D.S. Leasing, a.s.

Údolní 33, 602 00 Brno

IČ:48909238

DIČ:288-48909238

Registrována: KS v Brně, oddíl B, vložka 1071

Klient: AB, a.s.

Předmět smlouvy: Škoda Octavia Combi Ambiente 1.9 TDI

Pořizovací cena bez DPH :	510000
DPH 19 %:	96900
Pořizovací cena s DPH :	606900
Zůstatková cena :	1190
Prodejní cena :	1000
Prodejní cena s DPH :	1190
Smluvní poplatek 1% :	6069
Smluvní poplatek s DPH :	7222,11

Kategorie předmětu :	osobní automobil
Druh předmětu :	nový
Rok výroby :	2005
Doba splácení :	36 měsíců
Perioda splácení :	měsíčně
Způsob financování :	finanční leasing

0. navýšená splátka [%]	0. navýšená splátka s DPH [Kč]	splátka bez DPH a bez pojištění [Kč]	DPH ke splátce [Kč]	splátka s DPH bez pojištění [Kč]	splátka s DPH s pojištěním [Kč]	0. + 1. splátka a poplatek [Kč]	celková cena [Kč]
0,25	151725	12049	2289	14338	14338	173285	667893

Zákonné pojištění

Součást splátek :	ne
Pojišťovna :	Kooperativa, pojišťovna, a.s.
Kategorie vozidla :	Osobní automobil do 3500 kg s objemem válců nad 1850 ccm do 2500 ccm
Limit plnění :	70 mil. / 70 mil.
Roční pojistné :	7764

Havarijní pojištění

Součást splátek :	ne
Pojišťovna :	Kooperativa, pojišťovna, a.s.
Kategorie vozidla :	Osobní vozy do 3500 kg - tuzemské
Spoluúčast :	10%, min 10000 Kč
Zabezpečení :	Standard
Roční sazba :	25,5 ‰
Pojistná cena :	606900

Roční havarijní pojištění bez DPH :	15475,95
DPH 0% :	0
Roční havarijní pojištění včetně DPH :	15475,95

Zpracoval: D.S. Leasing, a.s

Teze diplomové práce

Téma: Daňové a účetní aspekty leasingu

Autor: Markéta Valentová

Konzultant: Ing. Irena Keményová

Cíl:

Ve vyspělých ekonomikách se leasing stal běžně využívaným zdrojem dlouhodobého financování již před několika desítkami let. Od počátku 90. let roste význam leasingu i v České republice. Cílem první části diplomové práce je obecné vymezení leasingu v ČR a popis problematiky vybraných otázek z pohledu daně z příjmu, daně z přidané hodnoty a účtování.

Záměrem druhé části práce bude porovnání leasingu a úvěru. *Leasingový trh disponuje potenciálem usnadnit financování investic v České republice. V současnosti leasing jednak uspokojuje dosud nenasycenou poptávku po finančních zdrojích a zároveň se stává rovnocenným konkurentem v nabídce pro stávající vypůjčovatele tradičních produktů jako jsou bankovní úvěry.* Pro malé, střední a nově založené podniky je leasingové financování prakticky jediné dostupné, neboť nejsou úvěrushopné a nemohou poskytnout vhodné a dostatečné zajištění pro obdržení úvěru. Větší společnosti s možností výběru mezi leasingem a bankovním úvěrem by vždy měli přistoupit k porovnání výhodnosti jednotlivých variant v závislosti na takových faktorech jako jsou například daňové aspekty, úrokové sazby, zvolená metoda odpisování a sazby odpisů, výši a průběh leasingových splátek a časový faktor. Prakticky lze k tomuto účelu použít metodu diskontovaných nákladů na leasing a úvěr a metodu čisté výhody leasingu, které budou v práci ilustrovány na příkladech.

Osnova:

Úvod
Obecné vymezení leasingu
    Podstata leasingu
    Úprava leasingu v právu ČR
Leasing v účetnictví
Leasing a daně
    Daň z příjmu
    Daň z přidané hodnoty
Porovnání leasingu a úvěru
Závěr

Literatura:

Benda, V., Kelblová, H., Pulz, J., Veselá, M. (2001) *“Leasing: právní, účetní a daňové postupy v praxi včetně příkladů”*, Polygon, Praha

Drobík, D., Jonák, Z., Tkáč, R., Vontor, P. (1996) *“Účetní a daňový průvodce leasingem”*, Sagit, Ostrava

Farská, P. (2003) *“Finanční leasing v právní praxi”*, C.H. Beck, Praha

Jindrová, B. (2001) *“Leasing: praktický průvodce”*, Grada, Praha

Kroh, M. (1999) *“Jak si vzít úvěr”*, Grada Publishing, Praha

Řehák, J. (1999) *“Leasing: význam a formy, právní aspekty, daňové aspekty, účetní aspekty”*, Poradce, Český Těšín

Sedláková, E. (2002) *“Leasing”*, Poradce, Český Těšín

Termer, T. (1995) *“Efektivnost finančního leasingu”*, Nad zlato, Praha

Valach, J. (2001) *“Investiční rozhodování a dlouhodobé financování”*, Ekopress, Praha

Vedlich, J., Navrátil, V. (1999) *“Zásady řízení úvěrů”*, Management Press, Praha

V Praze dne 21. října 2004

Konzultant